

ALL IN

102 Brosšúra

TARTALOMJEGYZÉK

Jogi nyilatkozat	4
Az ALL IN Transfer Model Handbook bemutatása	5
A felnőttképzésbe való befogadás kihívása és szükségessége Európában	8
Az inklúzió megvalósítása a gyakorlatban: szerkezet, kihívások és akadályok	9
Jogi keretek és állami finanszírozási struktúrák	10
Munkatársak minősítése/professzionizálása/inkluzív kompetenciaépítés	10
Kis célcsoport és kereslet	11
Kialakult működő struktúrák, amelyek akadályozzák a hozzáférhetőséget	11
Befogadás és befogadó felnőttoktatás	11
Tanulási területek	13
1. Fogyatékkal élők – A szükségletek, vágyak és képességek sokfélesége	14
Kutatás és Tudomány	15
Megközelítések és projektek	15
Jog, finanszírozás és egyéb hivatalos tevékenységek	16
Legjobb gyakorlat a felnőttoktatásban	17
2. Tanulás fogyatékkal élőkkel	18
Kutatás és Tudomány	19
Jog, finanszírozás és egyéb hivatalos tevékenységek	23
Legjobb gyakorlat a felnőttoktatásban	24
3. Nézőpontváltás: Tanulási célok vagy tanulási igények?	25
Kutatás és Tudomány	25
Jog, finanszírozás és egyéb hivatalos tevékenységek	27
Bevált gyakorlat a felnőttképzésben	27
4. Felnőttképzők kompetenciái	28
Kutatás és Tudomány	29
Bevált gyakorlat a felnőttképzésben	31
5. Befogadás és sokszínűség	32
Kutatás és Tudomány	32
Új megközelítések és projektek	34
Jog, finanszírozás és egyéb hivatalos tevékenységek	34
Legjobb gyakorlat a felnőttoktatásban	35

6. A digitalizáció lehetőségei és korlátai _____	36
Mi lesz az all inclusive oktatás jövője? _____	37
Új megközelítések és projektek _____	38
Jog, finanszírozás és egyéb hivatalos tevékenységek _____	38
Legjobb gyakorlat a felnőttoktatásban _____	39
Projekt tapasztalatok _____	40
ALL IN Inkluzív Oktatás Németországban – Akademie Klausenhof _____	41
ALL IN Inkluzív Oktatási tanfolyam Szlovéniában, a GEOSS Oktatási Központ által _____	48
ALL IN Inkluzív oktatási tanfolyam Görögországban az Active Citizen Partnership által _____	60
ALL IN Inclusive oktatási tanfolyam Spanyolországban, az Agora által _____	65
ALL IN Inkluzív Oktatási Tanfolyam Magyarországon a KatHaz által _____	70
A partnerek tapasztalatainak összefoglalása _____	74
Út az inkluzív tanulás új megértéséhez _____	76
Összegzés és perspektívák _____	77
Irodalom és forrásjegyzék _____	80

Jogi nyilatkozat

Szerzők: Saša Ceglar Vidmar (IC GEOSS), Stefan Arnoneit (BIV Integrativ), Michael Sommer (Akademie Klausenhof), Carla Jarque (Agora), Athanasia Defingou and Maria Sapountzi (Active Citizens Partnership) és Farkas Zsuzsanna (KatHaz).

Szerkesztői támogatás: Jennifer Nolan és Eleanor Smith, Future In Perspective Limited.
Tervezője: Gary Bolger, Future In Perspective Limited.

Ez a dokumentum a 2020-1-DE02-KA204-007525 számú ALL IN projekt keretében készült.

Ha úgy gondolja, hogy ez a dokumentum bármilyen módon sérti az Ön, mint személy vagy egy entitás képviselője szellemi tulajdonát, kérjük, azonnal értesítsen bennünket. A jelen dokumentum szerzői minden rendelkezésre álló intézkedést megtettek annak érdekében, hogy annak tartalma pontos, következetes és törvényes legyen. Mindazonáltal sem a projektkonzorcium egésze, sem az egyes partnerek, akik hallgatólagosan vagy kifejezetten részt vettek a jelen dokumentum létrehozásában és közzétételében, nem vállalnak semmilyen felelősséget a dokumentum tartalmának felhasználása miatt.

AZ ALL IN TRANSFER MODEL HANDBOOK BEMUTATÁSA

Οκτώβριος October **Adi Aouf**

26 Τετάρτη Wednesday 30/3/2022

Το ημερολόγιο παραδίδεται του Μπαρβάνου

1) Όταν τελειώσω το σχολείο θα δουλέψω.
" (Όταν τελήσω το σχολίο θα δουλέψω)
" When I finish school I will work.

2) Γεννήθηκα στο Πακισταν
" (Yenithika sto Pakistan)
" I was born in Pakistan.

3) Το αγαπημένο μου φαγητό είναι η μπανάνα
" (To agapiмено mu pagito ine i banina).
" My favorite food is banana.

κινητό = phone (kinito)
φαγητό = food (fayito)
τσάι = tea (char)

Notes

© 2019/2020 Mosaik

Az „All-Inclusive – felnőttoktatás és befogadás: új kooperatív megközelítések”, inentől kezdve ALL IN néven projekt célja olyan innovatív termékek és oktatási források kifejlesztése volt, amelyek támogatják a felnőtt oktatókat a gyakorlati és személyre szabott inkluzív felnőttoktatás megvalósításában.

Az ALL IN projekt középpontjában álló újítás az, hogy a projektpartnerek megpróbálták tesztelni az inkluzív oktatás megvalósíthatóságát felnőttoktatási központjaikon belül, és arra összpontosítottak, hogyan és milyen képzési kínálattal tudnának fogyatékkal élőket bevonni kurzusaikra. Miután az ajánlat konzultáción és elemzésen keresztül megszületett, a kilenc projektpartner közül öt végrehajtotta az inkluzív oktatási tanfolyamot, és dokumentálták tapasztalataikat arról, hogyan alkalmazkodtak szervezeteik a feladathoz, hogy azt a gyakorlatban is megvalósítsák.

Sajnos a projektet súlyosan érintette a koronajárvány. Emiatt a fogyatékossgal élőket ellátó intézményekkel remélt szoros együttműködés csak nagyon korlátozottan valósulhatott meg. A vegyes bizottságok megalakítása, a befogadó ajánlatok tervezése erősen hátráltatott - még inkább a potenciális résztvevők toborzása gyakorlatilag lehetetlen volt. Különösen a bezárások idején, amikor a létesítményeket bezárták, és tilos volt a résztvevőkkel a helyszínen műveleteket végezni. Emellett a partnereknek javasolták, hogy a korlátozások lejárta után kínáljanak innovatív formátumokat, mivel sok felnőttképzési intézmény eleinte a saját gazdasági túlélésével és a normál oktatási működés helyreállításával foglalkozott. Emiatt a partnerek megállapodtak abban, hogy a saját intézményük vagy más intézményük normál működésében korábban befutott jó gyakorlati példák is elemezhetők és bekerülhetnek ebbe a kézikönyvbe.

Ez a kézikönyv kiterjedt kutatásokra, nemzetközi emberi jogi egyezményekre és gyakorlati tapasztalatokra támaszkodik, hogy a pedagógusok számára úttervet nyújtson a befogadó oktatás megvalósításához. A fogyatékossgal élő egyének jellemzőinek, kihívásainak és akadályainak feltárásával kezdődik, és lehetővé teszi egyedi tanulási szükségleteik mélyebb megértését. Kiemeli azokat a jogi kereteket és jogokat, amelyeket olyan nemzetközi egyezmények határoztak meg, mint például a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (CRPD) és az európai fogyatékosügyi stratégia, amelyek hangsúlyozzák a hozzáférhetőség, a megkülönböztetés mentesség és az esélyegyenlőség fontosságát az oktatásban.

A felnőtt oktatókat egy sor befogadó gyakorlaton és stratégián keresztül irányítja a Kézikönyv, amely feltárja, hogyan lehet adaptálni a tanítási módszereket, hatékonyan kommunikálni, és hogyan lehet a befogadó osztálytermi környezet megteremtéséhez szükséges alkalmazkodást

biztosítani. Ezenkívül meghatározza a segítő technológiák, a személyre szabott tanulási tervek és a rugalmas oktatási megközelítések szerepét a fogyatékossgal élő felnőtt tanulók támogatásában.

Az együttműködést és a közösségi szerepvállalást az inkluzív oktatás alapvető elemeiként emelik ki. Ezt találóan bizonyítja a projekten belüli öt modellhelyről készült öt esettanulmány. Tudjuk, hogy az oktatók kulcsszerepet játszanak az inkluzív oktatás támogatásában, és az ebben a kézikönyvben található kulcsfontosságú elvek megvalósításával, beleértve a fogyatékossgok megértését, a kutatások naprakészen tartását és a résztvevő-orientált megközelítések alkalmazását, a felnőtt oktatók tovább fognak járulni az inkluzív tanulás megteremtéséhez. olyan környezetek, amelyek elősegítik az oktatási sikert, a függetlenséget és az önerőt minden egyén számára.

Ez a kézikönyv egy átfogó tanulási eszköz- és segédanyag-csomag része a befogadás megvalósításához:

Kimenet 1

Az elemző eszköz, amely egy kibővített kérdéslista, amellyel a felnőttoktatási intézmények ellenőrizhetik, milyen potenciállal rendelkeznek az inklúzió megvalósításában. Ezen túlmenően az együttműködés elősegítése érdekében megkérdezik a regionális környezetben kialakult helyzetet.

Kimenet 3

Egy konkrét iránymutatás mindenekelőtt arra szolgál, hogy segítse a vezetést az inklúzió megvalósításában, saját intézményeikben. Ennek elengedhetetlen feltétele a politikai keret, amelyet átfogó szakpolitikai dokumentumban mutatnak be – konkrét igényekkel összekapcsolva, hogy például hogyan és hol kell megváltoztatni a finanszírozási struktúrákat vagy a jogi követelményeket.

Kimenet 4

Mivel az inklúzió gyakorlati megvalósítását és így jelen kézikönyv kidolgozását is erősen érintette a világjárvány, a projekt kibővítette az online tanulási platform tartalmát.

Az online tanulási platform, itt olyan elemeket talál, amelyek önálló tanuláshoz, de felnőtt oktatók továbbképzéséhez is használhatók. A témák között szerepel a figyelemfelkeltés és az önreflexió, az inklúzióval kapcsolatos fontos tények és adatok, az inkluzív felnőttoktatás didaktikai megvalósítása és az akadálymentesítés. Ezenkívül az All In összes eredménye megjelenik ezen a platformon. Honlap: <https://www.inclusion-adult-education.net/>

A FELNŐTTKÉPZÉSBE VALÓ BEFOGADÁS KIHÍVÁSA ÉS SZÜKSÉGESSÉGE EURÓPÁBAN

A felnőttoktatásban való hozzáférhetőség kulcsfontosságú a tisztességes és igazságos társadalom megteremtéséhez. A fogyatékos emberek történelmileg szembesültek a kirekesztéssel különféle akadályok miatt. Az inkluzív felnőttoktatás biztosítása nemcsak erkölcsi, hanem törvényi követelmény is. A fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény, amelyet számos európai állam ratifikált, a 24. cikk értelmében garantálja az oktatásban való egyenlő részvételt. Az egyezmény 24. cikkének (1) bekezdése rögzíti a befogadó oktatási rendszer céljait:

- az emberi potenciál, a méltóság és önértékelés teljes kibontakoztatása, az emberi jogok, az alapvető szabadságjogok és a sokszínűség tiszteletben tartásának erősítése
- a fogyatékos emberek személyiségének, tehetségének és kreativitásának, valamint szellemi és fizikai képességeiknek a lehető legteljesebb körű fejlesztése
- lehetővé tenni a fogyatékosokkal élő személyek számára a társadalomban való hatékony részvételt

A kormányoknak proaktívan el kell távolítaniuk az akadályokat, és ésszerű alkalmazkodást kell biztosítaniuk az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a felnőttoktatásban.

Az Egyezmény kifejezetten foglalkozik az egész életen át tartó tanulással és a felnőttoktatással, hangsúlyozva a tanulási nehézségekkel küzdő egyének szükségleteire való reagálás szükségességét. Inkluzív oktatási struktúrákat kell kialakítani, hogy alkalmazkodjanak az emberi élethelyzetek sokféleségéhez, beleértve a fogyatékkal élőket is. Az akadálymentesítésre való törekvés és az ésszerű elhelyezés biztosítása elengedhetetlen a társadalmi befogadáshoz és a tanulási nehézségekkel küzdő egyének teljes körű részvételéhez.

Az ENSZ-egyezmény fő elemeit a 2010–2020 közötti időszakra szóló európai fogyatékosügy stratégia tükrözi. Az Európai Bizottság 2021 márciusában fogadta el a Fogyatékosokkal Élők Jogainak Stratégiáját 2021–2030 (a továbbiakban: Stratégia). A stratégia a korábbi, 2010–2020 közötti időszakra szóló európai fogyatékosügy stratégia eredményeire épít, amely megnyitotta az utat egy akadálymentes Európa felé, és lehetővé tette a fogyatékosokkal élő személyek jogait, és teljes mértékben részt vehetnek a társadalomban és a gazdaságban. Az elmúlt évtizedben elért haladás ellenére a fogyatékosokkal élő személyek továbbra is jelentős akadályokkal néznek szembe, és nagyobb a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázata.

Továbbra is jelentős intézkedésekre van szükség, amint azt a fogyatékosokkal élő és a fogyatékosokkal nem rendelkező tanulók oktatási eredményei közötti különbségek mutatják.

Egyre több fogyatékos fiatal hagyja el korán az iskolát, és kevesebb fogyatékkal élő tanuló szerez egyetemi diplomát. Sok fogyatékos gyermeket és fiatalot speciális iskolákba íratnak be, amelyek nem mindig biztosítanak hatékony hidat az általános oktatási rendszerhez, a továbbképzéshez vagy a munkaerőpiachoz. Ez idáig nem végeztek kellő szisztematikus kutatást a fogyatékossgal élő tanulók sikeréhez szükséges feltételekről, beleértve az olyan láthatatlan fogyatékossgal élő tanulókat, mint az autizmus, a diszlexia vagy a hiperaktivitás. A COVID-19 világjárvány idején hozott korlátozó intézkedések sürgőssé tettek olyan intézkedések kidolgozását, amelyek mindenki számára elérhetővé teszik a befogadó és hozzáférhető távoktatást.

A jogi kötelezettség ellenére azonban Európában kevés ország vagy régió valósítja meg teljes mértékben az inkluzív felnőttoktatást. Míg az inkluzív oktatás uniós szinten prioritást élvez, hiányzik a motiváció és a szisztematikus támogatás a gyakorlati megvalósításához.

AZ INKLÚZIÓ MEGVALÓSÍTÁSA A GYAKORLATBAN: SZERKEZET, KIHÍVÁSOK ÉS AKADÁLYOK

Az ALL IN projekt tapasztalatai szerint a jó gyakorlati példák mellett az inklúziót többféleképpen lehet megérteni és megvalósítani:

- Makroszinten egy régióban vagy egy tematikus területen az egyes oktatási szolgáltatók szakosodhatnak az inklúzió megvalósítására, és ezáltal lehetővé teszik a kirekesztés kockázatának kitett csoportok és egyének részvételét. Ez összhangban van a szolgáltatók sokféleségére vonatkozó szemlélettel is ebben az ágazatban.
- Szolgáltatói szinten, ezzel a példával élve, az egyes szolgáltatások kifejezetten a fogyatékos embereket célozhatják meg. Ez egy fogyatékossgal élőket ellátó intézménnyel együttműködve valósítható meg. Elképzelhető, hogy egy felnőttképzési intézmény erre a fogyatékossegítő intézményre konkrét tanfolyamokat tervez, szervez és tart. Külön program van a fogyatékkal élőknek, ahogyan más célcsoportoknak is vannak speciális tanfolyamok.
- Intézményi szinten az inklúzió azt is jelentheti, hogy az egész intézmény a fogyatékossgal élők igényeihez igazítja kínálatát. A tanfolyamokat úgy szervezzük meg, hogy a fogyatékkal élők és a fogyatékkal élők egyformán részt tudjanak venni. Minden szinten ügyelnek arra, hogy ezt a célcsoportot elérjék, a tartalom befogadó legyen, a helyiségek és módszerek akadálymentesek, a személyzet érzékenyítése és képzése. Ennek megfelelően a szemináriumokon vagy workshopokon mindkét csoport részt vesz..

A CRPD és az EU Bizottság fogyatékossgügyi stratégiája által az inkluzivitás intenzitására vonatkozó, minden oktatási szinten megvalósítandó útmutatás továbbra is meglehetősen

nyitott. Az irányelvek eltérései azt mutatják, hogy a befogadás különböző intenzitásúak lehetnek: a regionális megállapodásoktól a szelektív tevékenységeken át a teljesen befogadó oktatási programokig. A befogadás intenzitása számos tényezőtől függ, például:

- Finanszírozási feltételek és jogi keretek
- A rendelkezésre álló létesítmények építési és szerkezeti feltételei
- Gazdasági tényezők
- A személyzet rendelkezésre állása
- Motiváció és érdeklődés a téma iránt
- A célcsoport mérete és felépítése
- Többek között a fogyatékossegítés területén működő szervezetek tevékenysége.

Az inkluzív felnőttoktatásban részt vevőknek tudniuk kell, hogy ez az út különféle buktatókkal van kikövezve. Például a felnőttoktatási szervezeteknek alapvetően saját helyi helyzetükkel, így saját strukturális, pénzügyi és jogi akadályokkal kell foglalkozniuk. Világosnak kell lennie, hogy az inklúzió megvalósítása vagy következményei egy átfogó szervezetfejlesztési folyamatot indítanak el, amely az adott intézményt az alábbiakban ismertetett különféle kihívásokkal szembesíti.

Jogi keretek és állami finanszírozási struktúrák

Amennyire megállapítható, a felnőttoktatásról/továbbképzésről szóló törvények korlátozott rendelkezéseket tartalmaznak azokra a fogyatékossgal élő személyekre, akik személyre szabott segítségre szorulnak, mint például jeltolmácsok, közlekedési szolgáltatások és különösen a személyi többletköltségek, amelyeket gyakran nem fedeznek a jogilag rögzített összegek a felnőttképzés finanszírozási katalógusa. Ez különösen problematikus, mivel az oktatási szolgáltatók nem találhatják vonzónak a kisebb tanulócsoporthoz miatt fogyatékossgal élő személyek bevonását a szükséges intenzív pedagógiai támogatással. Míg sok országban vannak finanszírozási eszközök a fogyatékossgal élő személyek alapképzésben és szakmai képzésben (VET) való részvételére, az általános felnőttoktatást gyakran nem fedezik ezek a támogatások.

Munkatársak minősítése/professionalizálása/ inkluzív kompetenciaépítés

A hozzáértő, képzett és tapasztalt személyzet hiánya gyakori érv az osztálytermi inkluzivitásról szóló beszélgetések során. Az általános felnőttképzés elérhetővé tétele érdekében a felnőttképzési intézmények munkatársait érzékenyíteni kell a fogyatékossgal élő személyekre, és az e csoport számára szükséges személyre szabott segítségre. Ez magában foglalja a speciális kommunikációs és szociális készségek képzését, valamint az inkluzív tanulás elméletével és gyakorlatával kapcsolatos didaktikai-módszertani ismeretek elsajátítását. A befogadó csoportok módszertani megközelítése egészen más, mint a

nagyrészt homogén csoportoké.

Kis célcsoport és kereslet

Az inkluzív felnőttképzési intézmények gazdasági kihívásokkal néznek szembe, gyakran a gazdaságilag megvalósítható programokat részesítik előnyben, ami hátráltathatja az összetett célcsoportok támogatását. A korlátozott erőforrások és az alacsony kereslet gyakran a célcsoport igényeinek figyelmen kívül hagyásához vezethet. Ennek megoldása érdekében az intézményeknek aktívan részt kell venniük, ha a fogyatékkal élők valódi érdeklődést mutatnak. A passzív attitűdök, mint például a német felnőttképzési központok „Oktatás mindenkinek” 2011-es politikai nyilatkozata, elmaradnak az aktív befogadástól. A sikeres inkluzív oktatás megköveteli a fogyatékoságot segítő intézményekkel való proaktív együttműködést és a célcsoport speciális igényeinek megértését. A hálózatépítés és ezen igények tisztázása döntő fontosságú az inkluzív felnőttoktatás sikere szempontjából..

Kialakult működő struktúrák, amelyek akadályozzák a hozzáférhetőséget

A legtöbb felnőttképző intézmény és szolgáltató az 1970-es években jött létre, és a személyes, társadalmi-politikai, társadalmi és szakmai fejlődés különböző aspektusaira összpontosított (további információkért lásd Malcolm Knowles andragógia elméletét). A fogyatékkal élők befogadása viszonylag új fogalom a felnőttképzésben, amely jelentős intézmény- és átszervezést igényel. A jól bevált folyamatok befogadóvá alakítása kihívásokat jelent, mivel átfogó szervezetfejlesztést tesz szükségessé, beleértve a programtervezést, a személyzet képzését, a marketinget, az értékelést és a tanúsítást. A fizikai hozzáférhetőség javulása ellenére továbbra is folyamatban van a befogadó megközelítések integrálása a felnőttoktatási programokba és módszertanokba..

BEFOGADÁS ÉS BEFOGADÓ FELNŐTTOKTATÁS

Az oktatásba való beilleszkedés azt jelenti, hogy egyenlő esélyeket biztosítunk minden tanuló számára a tanuláshoz való hozzáféréshez és az abban való részvételhez. Pozitív és elfogadó környezetet teremt, ahol minden tanuló, beleértve a speciális oktatási igényűeket is, az összetartozás és a közösség érzését érzi.

Az inklúzió fogalma túlmutat az oktatási intézmények szerkezeti változásán; az egyenlőség, a sokféleség és az egyéni különbségek elismerésének filozófiáját testesíti meg. Az inklúzió olyan értékeket hangsúlyoz, mint a jogok, a részvétel, a tanulás, a sokféleség és a bizalom, és kihívást jelent a társadalmi normák és felfogások ellen. Célja, hogy elősegítse a normalitást és a sokféleség újszerű megértését, szövetségeket hozva létre a marginalizált közösségek között. Az inkluzív gyakorlatok sikeres megvalósításához elengedhetetlen a rendszert

megalapozó értékek reflektálása.

Az inkluzív felnőttoktatás kurzusok sorát kínálja, ahol fogyatékossgal élő és nem fogyatékos emberek együtt tanulnak. Célja a diszkrimináció és az akadályok lebontása, olyan oktatási struktúrák létrehozása, amelyek megfelelnek az egyének, különösen a fogyatékkal élők sokféle élethelyzetének. Ehhez a hozzáférhetőségre kell összpontosítani, és megfelelő intézkedéseket kell hozni a tanulási nehézségekkel küzdő emberek befogadása érdekében. Az inkluzív felnőttoktatás összefonja a didaktikai koncepciókat és az akadálymentes hozzáférést, olyan módszereket használva, mint a könnyű nyelv, a személyközpontú tanulás és a különböző tanulási képességek növelésének technikái. Áthelyezi a hangsúlyt a deficitorientált gondolkodásról egy olyan modellre, amely az akadálymentes akadálymentességet helyezi előtérbe.

Az oktatásba való befogadás elérése megköveteli, hogy a társadalom felelősséget vállaljon a hozzáférhetőségért és a sokszínűségért. A felnőttoktatóknak aktívan fel kell keresniük a potenciális résztvevőket, beleértve a fogyatékkal élőket, az alacsony írástudással rendelkezőket, a migránsokat és más hátrányos helyzetű csoportokat. Az inklúzió magában foglalja a különféle igények, képességek és tanulási stílusok kezelését, amely módszertani megközelítéseket, szervezeti gyakorlatokat, programfejlesztést, marketinget és professzionalizmust tesz szükségessé, amely magában foglalja a sokféleséget.

A magas színvonalú befogadás akkor valósul meg, ha az oktatási intézmények minimalizálják a kirekesztési folyamatokat, és biztosítják, hogy minden egyén részt vehessen és együtt tanulhasson. Ez egy folyamatos, dinamikus változási folyamat, nem pedig statikus állapot. Míg a befogadó társadalom eszménye soha nem valósítható meg teljesen, az inkluzív felnőttoktatás célja, hogy folyamatosan bevonja az összes egyént és megszüntesse a kirekesztést. Ezért kulcsfontosságú, hogy az inklúziót folyamatosan fejlődő koncepciónak tekintsük, amely folyamatos fejlesztést és javítást igényel.

Összefoglalva, az oktatásba való beilleszkedés azt jelenti, hogy egyenlő esélyeket biztosítunk minden tanuló számára. Ez egy átalakuló folyamat, amely megváltoztatja az értékeket, az attitűdöket és a gyakorlatokat. Az inkluzív felnőttoktatásnak törekednie kell a hozzáférhetőségre, a sokszínűségre és az egyéni különbségek felismerésére, hogy mindenki számára legyen lehetőség a részvételre és a tanulásra.

E Kézikönyv célja ezekkel a kérdésekkel foglalkozni, és előmozdítani az inkluzív felnőttoktatást, biztosítva, hogy az általános gyakorlattá váljon a felnőttoktatás területén. Pozitív empirikus értékekkel és szisztematikus útmutatásokkal a Kézikönyv arra törekszik, hogy a szolgáltatókat arra ösztönözze, hogy a befogadást a felnőttoktatás központi elemeként vegyék fel. Arra törekszik, hogy elősegítse azt a váltást, ahol a befogadás már nem ritkaság, hanem bevett gyakorlat az általános felnőttoktatásban Európa-szerte.

TANULÁSI TERÜLETEK

Annak megvizsgálása érdekében, hogy miként lehet a legjobban beépíteni az inklúziós tanulást és oktatást az osztályterembe, fontos, hogy minden felnőttoktató megértse a fogyatékossgal élő személyek oktatáshoz való hozzáféréseinek árnyalt módjait, valamint azokat a testre szabott szükségleteket, amelyekre szükségük lesz ahhoz, hogy a lehető legmagasabb színvonalat ériék el. oktatási útjuk során..

1. FOGYATÉKKAL ÉLŐK – A SZÜKSÉGLETEK, VÁGYAK ÉS KÉPESSÉGEK SOKFÉLESÉGE

A fogyatékossg tág fogalom, amely minden olyan fizikai, érzékszervi, intellektuális vagy mentális egészségi állapotra utal, amely befolyásolhatja az egyén azon képességét, hogy teljes mértékben részt vegyen a társadalomban. A fogyatékossgok sokfélék, és sokféleképpen érinthetik az embereket. Az emberek fogyatékossga számos ok miatt lehet, beleértve a genetikai tényezőket, a betegséget vagy a sérülést. A fogyatékossgok lehetnek láthatóak vagy láthatatlanok, átmenetiek vagy állandóak, és eltérő súlyosságúak lehetnek. A fogyatékossg természetétől és súlyosságától függően hatással lehet az egyén mobilitására, kommunikációjára, érzékszervi képességeire, kognitív funkcióira és a mindennapi élet más aspektusaira.

A fogyatékossg számos különböző tényezőtől állhat, amelyek nagymértékben befolyásolják az egyén azon képességét, hogy részt vegyen a társadalomban, különösen azokon a területeken, amelyek hagyományosan megközelíthetetlenek, például az oktatási területeken. Például egy testi fogyatékossgal élő személy nehezen tud hozzáférni olyan épületekhez vagy osztálytermekhez, amelyeket nem az akadálymentesítésre terveztek. A hallássérült személy nehezen tudja követni az előadásokat vagy részt venni a megbeszéléseken anélkül, hogy alkalmazkodna, például jelnyelvi tolmácsolás vagy feliratozás. Az értelmi fogyatékossgal élő személynek további támogatásra és szállásra lehet szüksége ahhoz, hogy hatékonyan megtanulja és megértse a bemutatott anyagot.

Fontos, hogy az oktatási szolgáltatók és intézmények felismerjék és kezeljék ezeket a fennálló akadályokat, és olyan inkluzív oktatási és támogató szolgáltatásokat nyújtsanak, amelyek lehetővé teszik a fogyatékkal élők számára, hogy teljes mértékben és méltányosan vegyenek részt az oktatási lehetőségekben. Különböző igények merülnek fel, amelyeket potenciálisan figyelembe kell venni a fogyatékkal élők számára a felnőttoktatási kontextusban. Ezek a szükségletek a fogyatékossg típusától és súlyosságától függően változhatnak, például:

1. Fizikai akadálymentesítés: A fogyatékkal élőknek szükségük lehet fizikai elhelyezésre, például kerekesszékes rámpákra, liftekre, akadálymentesített mellékhelyiségekre és kijelölt parkolóhelyekre.

2. Érzékszervi alkalmazkodás: A hallás- vagy látássérült embereknek szükségük lehet szenzoros alkalmazkodásra, például segítő technikára, feliratozásra, jelnyelvi tolmácsokra vagy Braille-írásra.

3. Tanulási helyiségek: A tanulásban akadályozott emberek tanulási lehetőségeket igényelhetnek, például többletidőt a vizsgákhoz, csendes helyet a tanuláshoz vagy a tesztek letételéhez, vagy alternatív formátumokat az írásos anyagokhoz.

4. Kommunikációs alkalmazkodás: A kommunikációs fogyatékkal élőknek szükségük lehet kommunikációs alkalmazkodásra, mint például beszéd-szöveg szoftverre, bővítő és alternatív kommunikációs (AAC) eszközökre vagy kommunikációs partnerekre.

5. Társadalmi elhelyezés: A fogyatékkal élőknek szükségük lehet szociális elhelyezésekre, például szocializációs és hálózatépítési lehetőségekre, támogató csoportokra és befogadó társadalmi eseményekre.

6. Érzelmi alkalmazkodás: A fogyatékos embereknek szükségük lehet érzelmi alkalmazkodásra, például tanácsadó szolgáltatásokra, mentálhigiénés állapotok kezelésére és támogatásra a fogyatékos érzemi hatásainak kezeléséhez.

Fontos megjegyezni, hogy a szállást nem különleges szívességnak kell tekinteni, hanem olyan szükséges eszköznek, amely biztosítja a fogyatékkal élők oktatáshoz való egyenlő hozzáférését és esélyeit.

Kutatás és Tudomány

Számos tanulmány készült annak tanulmányozására, hogy a fogyatékoság milyen hatással lehet az egyénekre. Az Egészségügyi Világszervezet (2022) szerint a fogyatékoság az emberi lét része. A fogyatékoság bárkit élete bármely szakaszában érinthet, akár átmenetileg, akár véglegesen. Több mint egymilliárd ember – a világ népességének körülbelül 15%-a – jelenleg fogyatékosággal él, és ez a szám részben a népesség elöregedése és a nem fertőző betegségek (NCD) sokféleségének fokozódása miatt növekszik.

Amikor a fogyatékkal élők célcsoportjának oktatási szükségleteit és szükségleteit kívánjuk kielégíteni, fontos megérteni, hogy a fogyatékoság milyen különböző módokon befolyásolhatja az egyén tanulási képességét. Mint tudjuk, a fogyatékoság olyan fogalom, amely számos különböző tényezőt takar, amelyek megakadályozhatják, hogy egy személy hozzáférjen a társadalom bizonyos részeihez, és ezek a potenciális akadályok lehetnek fizikai, mentális, intellektuális vagy érzékszervi akadályok. Tanulási környezetben fontos felmérni az oktatásban részt vevő tanulók egyéni szükségleteit, és azt, hogy ezek az igények hogyan férnek hozzá.

Megközelítések és projektek

Az inkluzív nevelés olyan pedagógiai stratégia, amely elősegíti, hogy a tanulók különböző és sokszínűek tanuljanak együtt, ugyanabban a környezetben. Az inkluzív oktatás a sokszínűséget ünnepli, és nem tesz különbséget a fogyatékosággal szemben. Egy őszinte, befogadó környezetben minden ember biztonságban érzi magát és az elfogadás érzése. A tanulók és családjaik részt vesznek a tanulási célok meghatározásában, és szerepet vállalnak

az őket érintő döntésekben. Ezenkívül az oktatási személyzet rendelkezik a képzéssel, a segítséggel, a rugalmassággal és az erőforrásokkal ahhoz, hogy előmozdítsák, motiválják és reagáljanak minden diák igényeire (Open Society Foundations, 2019).

Az inkluzív oktatás elősegíti a tisztelet és az összetartozás kultúráját, ugyanakkor lehetőséget ad az egyéni különbségek megismerésére és elfogadására, ami viszont ígéretesebb oktatási lehetőséget biztosít a fogyatékkal élők számára. Az osztálytermi befogadás minden egyén számára jobb minőségű oktatást biztosít, és befolyással van a diszkriminatív szempontok átalakítására. Az iskolák megteremtik a gyermekek számára a családon kívüli világgal való első kapcsolatfelvétel feltételeit, lehetővé téve a társadalmi kapcsolatok és cserekapcsolatok bővítését. Amikor vegyes képességekkel és tapasztalatokkal rendelkező tanulók játszanak, szocializálódnak és közösen tanulnak, tisztelet és együttérzés alakul ki. Amikor az oktatás befogadóbb, akkor az olyan ötletek is érvényesülnek, mint a közösségi részvétel, a foglalkoztatás és a közösségi élet (Open Society Foundations, 2019).

Az Open Society Foundations (2019) szerint a személyre szabott oktatásra szoruló gyermekek elkülönítése nem feltétlenül biztosítja a személyre szabott figyelmet igénylő gyermekek sikerét – az olyan befogadó iskolák, amelyek támogató, kontextusnak megfelelő oktatási követelményeket biztosítanak, sokkal ígéretesebb eredményeket mutatnak.

Jog, finanszírozás és egyéb hivatalos tevékenységek

A fogyatékossgal élő egyének állampolgári jogait nemzetközi emberi jogi egyezmények és törvények, valamint a meglévő leginkább alkalmazható fenntartható fejlődési keretrendszerek elismerik. 2011 januárja óta az Európai Unió (EU) egésze részese a CRPD-nek. Ez azt jelenti, hogy az EU által létrehozott valamennyi politikának és jogszabálynak ki kell egészítenie az egyezményt. Emellett 2018 márciusától az Európai Unió minden tagállama jóváhagyta a CRPD-t. Ez biztosítja az uniós intézmények és az EU-tagállamok számára jogilag kötelező érvényű felelősséget a CRPD-vel összhangban lévő politikáik és programjaik érvényesítésére (Axelsson, 2019).

Az Európai Unió CRPD gyakorlatát a 2021–2030 közötti időszakra szóló európai fogyatékossgügyi stratégia szabályozza, amely a 2010–2020 közötti időszakra vonatkozó fogyatékossgügyi stratégia által már elvégzett munkára épít. A stratégia arra törekszik, hogy a fogyatékossgal élő egyének számára lehetővé tegye teljes jogaik elismerését, és teljes mértékben részesülhessenek a társadalomban és az európai gazdaságban való részvételből. Az új stratégia három fő téma köré összpontosul: az uniós jogok, az önálló életvitel és autonómia, valamint a megkülönböztetésmentesség és az esélyegyenlőség, általános célja pedig a társadalom hozzáférhetőségének javítása minden fogyatékossgal élő személy számára. A stratégia a CRPD minden területén előrelépésre törekszik, uniós és tagállami szinten egyaránt (Európai Bizottság, 2021).

Az Európai Bizottság (2021) szerint a cél annak garantálása, hogy a fogyatékossgal élő egyének Európában, nemüktől, etnikai vagy faji örökségüktől, vallásuktól vagy hitüktől, koruktól vagy szexuális irányultságuktól függetlenül:

- megtapasztalják emberi jogaikat,
- esélyegyenlőség,
- egyenlő hozzáférést kell biztosítani a társadalomban és a gazdaságban való részvételhez,
- megválaszthatják, hol, hogyan és kivel laknak,
- támogatási igényük ellenére szabadon mozoghatnak az EU-ban,
- többé ne viseljen előítéleteket.

Legjobb gyakorlat a felnőttoktatásban

A Speciális Nevelési és Inkluzív Oktatási Ügynökség

A Speciális Nevelési és Inkluzív Oktatási Ügynökség (2022) segít az országoknak áttekinteni és meghatározni a befogadó oktatásra vonatkozó politikáikat. Ez az ügynökség segít áthidalni az úrt a politika és a gyakorlat között, és arra összpontosít, hogy aktív szereplő legyen a politika megváltoztatásában. Az ügynökség az elmúlt tíz év során tizennégy kulcsfontosságú elvet dolgozott ki, amelyek elősegítik az átmenetet. Ezek az alapelvek támogatják az inkluzív oktatás átfogó rendszerének alapvető elemeinek meghatározását, amely segít az országoknak abban, hogy minden tanulót szívesen fogadjanak a helyi közösségben. Az átfogó elv az inkluzív oktatás átlátható jövőképét ösztönzi, amely magában foglalja a kulcsfontosságú érdekelt feleket. Ez egy egységes jogszabályi és szakpolitikai keret fejlődése, amely mindenki számára előmozdítja a pártatlan, magas színvonalú oktatást és az egész életen át tartó oktatást.

Nyolc további alapelv foglalkozik az inkluzív oktatási rendszerekben szükséges struktúrákkal és folyamatokkal. A következőkhöz kapcsolódnak:

- együttműködés és kommunikáció,
- részvétel az inkluzív kisgyermekkorai nevelésben,
- az oktatási szakaszok között,
- együttműködés az oktatási szolgáltatók, a családok és a közösség között,
- adatgyűjtés,
- szakellátás fejlesztése a mainstream rendszereken belül,
- iskolavezetés,
- tanulási és tanítási környezetek.

Ha ezeket az elveket alkalmazzák, akkor minden tanuló számára fontos, magas színvonalú kilátások lehessenek helyi közösségükben barátaik és társai mellett. Elősegítik egy kölcsönösen támogató környezet kialakítását, amely értékeli az egyes tanulók fejlődését és

eredményeit.

CAST

A tervezési szakaszban nem biztosítanak kellő rugalmasságot ahhoz, hogy minden diáknak egyenlő esélyei legyenek az erősségeikhez igazodó tanulási lehetőségekhez. Az Universal Design Learning (UDL) egy olyan oktatási rendszer, amely az oktatási célok, anyagok, megközelítések és értékelések innovációját, valamint az ezeket a tantervi komponenseket felölölő politikákat próbálja ki a különböző tanulók szem előtt tartásával.

A keretrendszert egy amerikai CAST szervezet fejlesztette ki, és az idegtudomány területére vonatkozó elemzésekből származik. A keretrendszer három alapvető elvet batorít az oktatók számára, hogy építsenek be tanítási megközelítésükbe, és arra szólítják fel őket, hogy a tanulókat a részvétel, a kifejezés és a cselekvés, valamint az artikuláció számos eszközével biztosítsák. Az UDL egy sor irányelvet tartalmaz arra vonatkozóan, hogyan tudja ezeket az elveket a gyakorlatba átültetni, például:

- Együttműködés megvalósítása a csoportmunka bevezetésével, kifejezett célokkal, szerepekkel és felelősségekkel.
- Többféle média használata a tanulás támogatására és annak biztosítása, hogy minden anyag rendelkezésre álljon.
- Az értékelési eszközök előnyben részesítése az erős tanulási eredmények megőrzése mellett.

2. TANULÁS FOGYATÉKKAL ÉLŐKKEL

Felnőttként új készségek és ismeretek elsajátítása egyedülálló kihívást jelenthet a fogyatékkal élők számára. A fogyatékoság különböző formákban nyilvánulhat meg, és mindegyik forma saját akadályt jelent a tanulásban. Az új készségek fejlesztése vagy a meglévő készségek fejlesztése azonban képessé teszi a fogyatékkal élőket és fokozza a függetlenség érzését. Ezenkívül az oktatás és a tanulás fellendítheti a társadalmi interakciót, értékes pozitív megerősítést és jutalmat kínálva, amely ösztönző és motiváló lehet. Az inkluzív tanulás felnőttoktatási osztálytermi bevezetésekor fontos, hogy ne korlátozzuk az inkluzív tanulást kizárólag az alapvető vagy az életet javító készségekre. A fogyatékosággal élő emberek képességeinek széles skálája létezik, ezért fontos, hogy a befogadó tanfolyamokat ne korlátozzuk az alapvető alapvető készségekre. A fogyatékkal élőknek lehetőségük van különféle összetett készségek és ismeretek elsajátítására, például digitális készségek, idegennyelv-tudás, üzleti és vállalkozói készségek, kommunikációs készségek, csapatmunka-készségek, problémamegoldó képességek, tárgyalási készségek és egyéb puha és kemény készségek (Harris), n.d.).

A fogyatékkal élő felnőttekkel végzett munka során több tényezőt is figyelembe kell venni,

amint azt a May Institute kiemelte. Ezek a tényezők magukban foglalják az életkort, a kognitív képességeket, a fizikai képességeket, a személyes preferenciákat és az adott készségek megfelelőségét az egyéni körülményeikhez képest (Harris, n.d.). Ezen tényezők figyelembe vételével az oktatók olyan képzési programokat tervezhetnek, amelyek nem csak bizonyos készségek elsajátításában hasznosak az egyének számára, hanem azt is biztosítják, hogy a résztvevők készek, hajlandóak és képesek legyenek megkezdeni tanulási útjukat.

A fogyatékos emberekkel végzett munka során számos tényezőt figyelembe kell venni, beleértve az életkorukat, szellemi képességeiket, fizikai képességeiket, preferenciáikat és az adott körülményeiknek leginkább megfelelő készségeket. Ezeket a tényezőket figyelembe véve a pedagógus olyan készségfejlesztő programot tud kialakítani, amely nem csak az egyén javát szolgálja, hanem készen áll, hajlandó és képes elkezdni.

A fogyatékkal élők új készségek megtanítása időt, türelmet és kitartást igényel. A strukturált tanítási stratégia kidolgozásával kezdődik. Az iskolai tantervhez hasonlóan a tanítási stratégia is leírja az oktatás általános célját, és meghatározza azokat a kisebb, könnyebben elérhető célokat is, amelyeket a tanulók elérhetnek az általános cél elsajátítása felé vezető úton. Ezenkívül a személyzet tagjai számára követendő vázlatot is tartalmaz, amely lehetővé teszi számukra a tanítási eljárás megfelelő végrehajtását.

A tanítási stratégia kidolgozása és végrehajtása után a szolgáltatóknak rendszeresen felül kell vizsgálniuk, hogy az egyén a leghatékonyabb támogatásban részesüljön. A tanároknak rendszeresen értékelniük kell a fejlődést, és szükség esetén módosítaniuk kell a tervet a tanulás optimalizálása érdekében.

Ne feledje, hogy a körülmények változásával egy felnőtt tanuló képes lehet egy bizonyos feladat elvégzésére, de nem pontosan úgy, ahogy az a stratégiájában felvázolódik. Ebben az esetben szükség lehet a stratégia módosítására. Néha többet számít, hogy a feladatot elvégezték, mint azt, hogy hogyan..

Kutatás és Tudomány

A tanítási stratégiáknak mindig az egyén meglévő érdeklődésére és képességeire kell összpontosítani, és az ő személyes döntései alapján kell kialakítani. Fontos megjegyezni, hogy mindenkinek joga van választani és visszautasítani, és személyes preferenciái idővel változhatnak. A fogyatékos emberek tanítása rendkívül kifizetődő lehet. A felnőttek készségeinek fejlesztése méltóságot és személyes kiteljesedést biztosít számára, amely boldogabb és függetlenebb életet eredményez (Harris, n.d.).

Az oktatók egyik gyakori aggálya az inkluzív szállásokkal kapcsolatban az, hogy megváltoztatják-e az általuk tanított kurzus jellegét. A szállásokat azonban úgy alakították ki, hogy minden tanuló egyenlő hozzáférést biztosítson az osztálytermi tanuláshoz. A tanfolyam megtervezésekor vegye figyelembe a következő kérdéseket (Scott, 1998):

- Mi a tanfolyam célja?
- Milyen oktatási módszerekre van feltétlenül szükség? Miért?
- Milyen eredményeket várnak el feltétlenül minden tanulótól? Miért?
- Milyen módszerek szükségesek a tanulói eredmények értékeléséhez? Miért?
- Melyek az elfogadható teljesítményszintek ezeken a tanulói eredménymutatókon??

Ezeknek a kérdéseknek a megválaszolása segíthet meghatározni az Ön és diákjai számára szükséges alapvető követelményeket. Például a laborban való részvétel kritikus fontosságú számos biológia órán; vajon a hagyományos órai előadás az egyetlen módja annak, hogy bölcsész- vagy társadalomtudományi kurzuson oktatást adjunk? Ezen túlmenően, az osztályon belüli írásbeli esszévizsga az egyetlen módja egy olyan tanuló értékelésének, aki korlátozottan használja a kezét? Elérheti-e ugyanezt a célt egy személyes vagy hangfelvételes szóbeli vizsga? (Scott, 1998; Bourke és mtsai, 2000).

A fogyatékkal élő emberek tanítása során fontos észben tartani, hogy az inkluzív tervezés számos alapelve minden tanuló számára előnyösnek tekinthető. Az „univerzális tervezés” egy módszer a tananyagok, a tartalom és az oktatás megtervezésére, hogy minden tanuló számára előnyös legyen. Ahelyett, hogy egy kurzust egy adott közönséghez igazítana vagy átalakítana, az Universal Design olyan környezetekre helyezi a hangsúlyt, amelyek képességeitől függetlenül mindenki számára elérhetőek. Ha ezekre a tervezési elvekre összpontosítanak a tanterv összeállításakor, az oktatók azt tapasztalhatják, hogy a legtöbb kurzus könnyen elfér minden tanuló számára. (Hodge et al., 1997))

Az Universal Design számos módszere a tudatos tanítási típust hangsúlyozza, amely egyértelműen meghatározza a kurzus céljait a szemeszterre és az adott tanórai időszakra. Például egy tanterv világos kurzuscélok, feladatok részleteivel és határidőkkel segíti a tanulókat az ütemtervük megfelelő megtervezésében. Ezenkívül, ha az óra elején felvázolja a napi témát, és a végén összefoglalja a legfontosabb pontokat, segíthet a tanulóknak megérteni az Ön megközelítésének logikáját, és több idejük marad az információk rögzítésére.

Hasonlóképpen, bizonyos oktatóanyagok nehézkesek lehetnek bizonyos fogyatékossgal élő tanulók számára. Például, amikor egy videót mutat be az órán, figyelembe kell vennie a közönségét. A látássérült tanulók nehezen látják a nem verbalizált cselekvéseket; míg az olyan betegségekben szenvedőknél, mint a fényérzékeny epilepszia, rohamokat tapasztalhatnak villogó fényekkel vagy képekkel; és előfordulhat, hogy a hallássérült tanulók nem hallják a kísérő hangot. A feliratozás használata, az elektronikus átiratok biztosítása, a képernyőn megjelenő műveletek leírása, a tanulók számára, hogy maguk is megnézhesék a videót, valamint a videónak a napi leckében játszott szerepének felvázolása segít csökkenteni a fogyatékkal élők hozzáférési akadályait, és lehetővé teszi számukra a képes az osztály aktív tagja lenni. Ezenkívül lehetővé teszi a többi tanuló számára, hogy szükség szerint többféleképpen is foglalkozzanak az anyaggal. (Burgstahler et al., 2010; Scott és mtsai, 2003;

Silver és mtsai, 1998).

Az inkluzív tanulás elősegíti a hozzáférhető oktatási anyagokat és technológiákat, biztosítva, hogy az információ a fogyatékkal élők számára megfelelő alternatív formátumokban álljon rendelkezésre. Világos kommunikációs csatornákat és segítő technológiákat foglal magában, lehetővé téve a hatékony interakciót és részvételt. Az inkluzív tanulás a személyre szabott tanulási terveket és a rugalmas oktatási megközelítéseket is hangsúlyozza, a különféle tanulási stílusokat kielégítve. Ezenkívül elősegíti a támogató és elfogadó környezetet, amely ünnepli az egyéni eredményeket, és ösztönzi az önértékelést.

A személyközpontú megközelítés az egyén tanulási és tanítási követelményeinek, kívánságainak és szükségleteinek kielégítésére összpontosít. Ez magában foglalja a módszerek, a tartalom és az anyagok tervezését, amelyek figyelembe veszik az egyes résztvevők személyes igényeit, aggodalmait és tanulási stílusát, biztosítva a hozzáférhetőséget és a megértést. Ez a megközelítés különösen fontos a sérülékeny csoportokkal való munka során, és kulcsfontosságú a fogyatékossgal élő személyek befogadó tanulásában.

Az oktatók kulcsszerepet játszanak azáltal, hogy megváltoztatják attitűdjüket, és megértik, hogy a tartalomnak az egyéni tanulási igényekhez kell igazodnia. Ennek a megközelítésnek a hatékony megvalósítása érdekében az oktatóknak fel kell mérniük a résztvevők egyéni szükségleteit, követelményeit és kívánságait, készségeikre, kompetenciáikra és erősségeikre összpontosítva.

Személyvezérelt megközelítésként is ismert, és hangsúlyozza, hogy támogatni kell az egyéneket abban, hogy saját maguk gondoskodjanak gondozásukról, és először egyénként kezeljék őket (New South Wales kormánya, 2022). Szükséges az érintett bevonása a döntéshozatalba, élettapasztalatainak, demográfiai és kulturális háttérének figyelembe vétele, preferenciáikhoz igazodó rugalmas szolgáltatások nyújtása, erősség alapú szemléletmód, támogató hálózatok partnerként való bevonása.

A személyközpontú megközelítés alap gondolata, hogy az egyének belső erőforrásokkal rendelkeznek az önmegértéshez és az önirányított változáshoz (Zucconi, 2015). Az egészségre és a megoldásokra összpontosít, és tiszteletteljes, megbízható, empátikus és hiteles kapcsolatokon keresztül képessé teszi az egyéneket. A személyközpontú oktatás ápolja az egyének veleszületett kreatív tanulási képességeit, elősegíti a személyes növekedést és az integrációt, és célja a társadalom kompetens tagjainak fejlesztése, akik hatékonyan tudnak hozzájárulni.

A személyközpontú megközelítés különböző szinteken hoz előnyöket (The Disabilities Trust, n.d.). Az egyének számára ez magában foglalja, hogy meghallgassák és értékeljék, támogatást kapjanak új dolgok felfedezéséhez, életük irányítását, jogok elismerését és támogatását,

támogató hálózathoz való hozzáférést, valamint önbizalom, készségek, képességek és ismeretek fejlesztését. Közösségi szinten elősegíti a sokszínűséget befogadó struktúrát, az emberek vágyainak meghallgatását, az egyének támogatását és fogadását, valamint a támogatási igények tudatosítását.

Az oktatók és a munkatársak abból a szempontból is előnyösek, hogy egy támogató hálózat részei, tanulnak a hálózatukban lévő többiektől, hatékonyan hasznosítják a készségeket, együttműködnek, és jobban megértik az igényeket és törekvéseket. A család és a barátok olyan hálózatot alkotnak, akiknek előnyére válik, ha értékeli és meghallgatják őket, együttműködnek a szakemberekkel, és tudják, hogy szeretteiket megbecsülik, és egy támogató hálózathoz tartoznak.

Mivel nincs mindenre érvényes megközelítés a befogadó kurzusok megtervezésére, és a tanulás előtti akadályok eltérőek lehetnek, az oktatóknak folyamatosan különféle stratégiákat kell feltárniuk ezen akadályok csökkentésére. A „Barátságos tanulás fogyatékossgal élő diákok számára – ajánlások a tanulási folyamat adaptálásához” című kézikönyv a fogyatékkal élők előtt álló kihívások három kategóriáját emeli ki (Bera et al., 2010).

1. Az első kategóriába tartoznak a pedagógusok nem szándékos cselekedeteiből adódó akadályok, mint például az előadások alatti elfordulás, amely akadályozza a szájról olvasást az arra támaszkodó hallgatók számára. A második kategória a tanítási módszerekből eredő lehetséges akadályok sorozatát foglalja magában, mint például az audiovizuális anyagok felirat nélküli használata vagy jelnyelvi tolmácsolás, amelyek negatívan érintik a vak vagy hallássérült tanulókat. A pedagógusok hatékony képzése segíthet ezen akadályok leküzdésében.
2. A harmadik kategória magában foglalja a tárgyban rejlő kihívásokat. Az oktatóknak kerülniük kell az általános értékeléseket, amelyek megkülönböztetik az adott fogyatékossgot, és ehelyett azonosítsák a lehetséges kihívásokat a tantervben. Meg kell határozniuk azokat a kulcsfontosságú feltételeket, amelyeknek minden hallgatónak – beleértve a fogyatékkal élőket is – meg kell felelnie az előadásokon való részvételhez és a kurzus sikeres elvégzéséhez. E feltételek előzetes azonosítása megkönnyíti a különféle tanulási igények kielégítésére alkalmas módok megtalálását.
3. A tapasztalati tanulás és a gyakorlatorientált tanulás előnyös lehet bizonyos fogyatékossgal élő tanulók számára az aktív tanulás elősegítése és az osztálytermi tudás és a valós tapasztalatok összekapcsolása révén (Institute for Experiential Learning, n.d.). A tapasztalati tanulási ciklus magában foglalja a tapasztalást, a reflektálást, a gondolkodást és a cselekvést. Ez egy átalakuló folyamat, amely természetesen megy végbe, gyakran anélkül, hogy az egyének észrevennék, hogy tanulnak.

A tapasztalati tanulás, amint azt a Kent State University leírta, lehetővé teszi a diákok számára, hogy az osztálytermi elméleteket és tudást a valós helyzetekhez kapcsolják (Kent State University, n.d.). A tapasztalati oktatási lehetőségekben való részvétel számos előnnyel jár, beleértve a tananyag mélyebb megértését, a szélesebb világlátást, a személyes készségekbe és érdeklődési körökbe való rálátást, a különböző egyénekkal és szervezetekkel való együttműködést, a pozitív szakmai gyakorlatok és készségek fejlesztését, a közösségi szükségletekhez való hozzájárulásból való kiteljesítést, valamint fokozott önbizalom és vezetői képességek.

Jog, finanszírozás és egyéb hivatalos tevékenységek

A Kézikönyvben korábban felvázoltuk a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményben és az EU fogyatékossgal élő személyek jogaira vonatkozó 2021–2030-as stratégiájában foglalt kötelezettségvállalásokat és intézkedéseket. Ebben a részben szeretnénk bemutatni az inkluzív oktatással kapcsolatos Fenntartható Fejlődési Célokat. A 2030-as Fenntartható Fejlődési Menetrend, amely arra összpontosít, hogy senkit se hagyjunk hátra, egyedülálló lehetőséget kínál befogadóbb és igazságosabb társadalmak felépítésére. Ezt a befogadó oktatási rendszerekkel kell kezdeni. Az oktatásról szóló 4. fenntartható fejlődési cél (SDG4) inkluzív és méltányos minőségi oktatást és egész életen át tartó tanulási lehetőségeket kíván meg mindenki számára 2030-ig. Hangsúlyozza a befogadást és a méltányosságot, mint a minőségi oktatás és tanulás alapjait. Az SDG4 emellett felhív a gyermekekre, a fogyatékosokra és a nemekre érzékeny oktatási létesítmények építésére és korszerűsítésére, valamint arra, hogy mindenki számára biztonságos, erőszakmentes, befogadó és hatékony tanulási környezetet biztosítsanak. Ezen ambiciózus cél elérése érdekében az országoknak biztosítaniuk kell a befogadást és az egyenlőséget az oktatási rendszerekben és programokban, illetve azokon keresztül. Ez magában foglalja a kirekesztés és a marginalizáció, az egyenlőtlenségek, a kiszolgáltatottság és az egyenlőtlenség minden formájának megelőzésére és kezelésére irányuló lépéseket az oktatáshoz való hozzáférés, a részvétel és a befejezés, valamint a tanulási folyamatok és eredmények terén. Ez megköveteli a tanulók sokféleségének megértését is, mint lehetőséget a tanulás fokozására és demokratizálására minden diák számára.

Legjobb gyakorlat a felnőttoktatásban

METURA – Vissza a gyökerekhez

A 2018 októbere és 2021 augusztusa között megvalósult MeTURA - Vissza a gyökerekhez Erasmus+ projekt a terápiás családi kertészettel és a terápiás családi főzéssel foglalkozott az értelmi fogyatékos felnőtt családtagok önállóbb életéért. A Geoss Oktatási Központ koordinátora volt a projektnek más brit, horvát, szlovén és olasz partnerekkel együtt.

A fő projekteredmények az értelmi fogyatékos családok és felnőtt családtagjaik élethosszig tartó tanulási lehetőségeinek tanulmányozását foglalták magukban azzal a koncepcióval, hogy az egész életen át tartó tanulás kínálatát közelebb hozzák otthonukhoz. Ezt követte egy tanulmány, amely az értelmi fogyatékos emberekkel foglalkozó pedagógusokat célozta meg. A projekt arra volt kíváncsi, hogy a pedagógusoknak milyen kompetenciákra van szükségük ahhoz, hogy a célcsoporttal dolgozhassanak, és milyen módszerekkel lehetne bevonni az értelmi fogyatékos embereket az egész életen át tartó tanulási tevékenységekbe. A projekt keretében tanulmányok készültek értelmi fogyatékosok családjai számára terápiás kertészeti és gyógyfőzési tevékenységek megvalósításáról. Elkészült a MeTURA Családi nevelés – Vissza a gyökerekhez értelmi fogyatékos felnőtt családok számára című módszertana és a „MeTURA-Vissza a gyökerekhez” Családi nevelés megvalósításához szükséges tananyagok. Gyakorlati tippeket, feladatlapokat tartalmazott a terápiás kertészkedés és gyógyfőzés otthoni környezetben való megvalósításához. A források támogatási eszközként használhatók fel az értelmi fogyatékos felnőttek oktatási intézményei számára, valamint a felnőtt értelmi fogyatékos családtagok irányított otthoni önképzéséhez szülők vagy családtagok támogatásával. További információ elérhető: ERASMUS METURA PROJECT (erasmus-metura.eu) és YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=oZTeHVKJ0qc&t=126s>

StuDis – Inkluzív felsőoktatás fejlesztése

Az EGT és Norvégia által támogatott StuDis – Inkluzív felsőoktatás fejlesztése – projekt célja az volt, hogy javítsa a fogyatékos hallgatók tanulmányi feltételeit, és hozzájáruljon a felsőoktatási oktatók ismereteinek bővítéséhez a fogyatékos hallgatók szükségleteinek felismerésében és a tanulmány adaptálásában. feldolgozza ezeket az igényeket.

A projekt keretében kidolgozott kézikönyvet - Barátságos tanulás fogyatékos hallgatók számára – Javaslatok a tanulási folyamat adaptálásához - a Szlovéniai Fogyatékos Hallgatók Szövetsége dolgozta ki. A kézikönyvben a fogyatékos hallgatók leggyakoribb típusainak leírását találja, amelyek legalább részben segítenek megérteni, hogy az egyes fogyatékos hallgatók mit takarnak. A kézikönyv iránymutatásokat is tartalmaz a fogyatékos hallgatók számára hozzáférhető tanulmányi programok és információk elkészítéséhez. A következő fejezetek általános iránymutatásokat tartalmaznak az előadások fogyatékos hallgatók számára történő adaptálásához, gyakorlati gyakorlatok, terepgyakorlatok, gyakorlat stb. ezt követi az értékelés és a tudás értékelésének módosítása, végül pedig arról is olvashat, hogyan készíthet akadálymentesített e-anyagokat a fogyatékos hallgatók számára, amelyeket a munkájában használ. További információ pdf dokumentumban érhető el: <https://www.dsis->

3. NÉZŐPONTVÁLTÁS: TANULÁSI CÉLOK VAGY TANULÁSI IGÉNYEK?

Egy befogadóbb tanulási környezet kialakítása változtatást igényel a felnőttoktatási terekben való hozzáférhetőség és részvétel javítása érdekében. Ahelyett, hogy kizárólag az oktatási intézmények tanulási céljaira koncentrálnánk, döntő fontosságú az egyes célcsoportok sajátos tanulási igényeinek figyelembe vétele. A felnőttképzési programok tervezése és megvalósítása során az inklúzióval kapcsolatos három kulcsfontosságú szempont azonosítható: a normatív előírások, a célcsoport-orientáció és a gazdasági orientáció (Käpplinger et al., 2017).

A normatív előírások társadalmi irányelveket és jogi rendelkezéseket foglalnak magukban, amelyek meghatározzák a program tartalmát és finanszírozását. Míg a befogadást célként emelik ki, megfelelő promóció és elkötelezettség hiányában előfordulhat, hogy ezeket a célkitűzéseket nem lehet hatékonyan végrehajtani. A célcsoport-orientáció az egyének és csoportok sajátos szükségleteinek, képességeinek és érdeklődésének kielégítését helyezi előtérbe, de akaratlanul is kizárhatja azokat, akik korlátozottan férnek hozzá a felnőttképzéshez. A pénzügyi korlátok és a piaci igények által vezérelt gazdasági orientáció az oktatási szolgáltatások árára és áruvá alakítására való összpontosításhoz vezethet, potenciálisan kizárva a pénzügyileg hátrányos helyzetű csoportokat, köztük a fogyatékkal élőket.

A kiegyensúlyozott megközelítés eléréséhez a programtervezés alkalmazkodóképességet, pedagógiai szakértelmet és a tanulók előfeltételeinek megértését igényli. A fogyatékkal élőkkel foglalkozó szakembereknek erős, résztvevő-orientált megközelítést kell alkalmazniuk, az egyéni szükségletekre és képességekre összpontosítva. Kulcsfontosságú az egyén társadalmi környezetével való együttműködés, amely elősegíti a részvételt, a rugalmasságot és a reagáló programstruktúrát. Az előre elkészített programok helyett az egyénnel való kapcsolatfelvétel, szükségleteik és lehetőségeik megértése, ennek megfelelően rugalmas oktatási program kialakítása javasolt. Ennek az alternatív megközelítésnek a befogadásával egy befogadóbb és hatékonyabb oktatási rendszer alakítható ki.

Kutatás és Tudomány

Normatív orientáció

A felnőttképzés döntő szerepet játszik az egyéni fejlődésben és a társadalmi fejlődésben. Európa-szerte a demokratikus társadalmakban a felnőttoktatási programokat politikai és társadalmi irányelvek alakítják, és olyan különböző területeket ölelnek fel, mint a környezetvédelem, a szakmai kompetenciák fejlesztése és a szakképesítések. A továbbtanulást szabályozó törvények biztosítják, hogy mindenkinek, beleértve a fogyatékkal

élőket is, joga legyen a továbbtanuláshoz. Előfordulhat azonban, hogy az intézményekben nem mindig foglalkoznak kifejezetten a fogyatékkal élők sajátos szükségleteivel, ami aggályokat vet fel az inkluzivitással kapcsolatban.

A pénzügyi támogatás a jogi keret fontos eleme, amely finanszírozást biztosít a személyzet, a résztvevők, a konkrét ajánlatok vagy az intézmények egésze számára. A népszerűsített tartalom az állampolgári oktatástól a formális oktatásig terjedhet. A finanszírozási feltételek befolyásolják a továbbképző intézmények azon döntését, hogy a megvalósíthatóság és az érték figyelembe vételével fogyatékossgal élőknek kínálnak tanfolyamokat.

A normatív előírások nyilvánvalóak az olyan projektfelhívásokban, mint az Erasmus+ program és az Európai Felnőtttanulási Agenda. Célként említik a befogadást, amely összhangban van a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel. Ezeknek a normáknak a prioritási szintje és beépítése azonban az intézményi orientációtól és a személyzet elkötelezettségétől függ, és kellő előléptetés nélkül az inkluzivitás figyelmen kívül hagyható.

Egy másik megközelítés a célcsoport-orientáció, amely figyelembe veszi a tanulók sajátos igényeit, képességeit és érdeklődését, igazodva a konstruktivista pedagógiai elvekhez. Ez a megközelítés azonban akaratlanul is kizárhatja azokat az egyéneket, akik korlátozottan férnek hozzá a felnőttképzéshez, és megerősíti a meglévő attitűdöket és kompetenciákat, nem pedig kihívást jelent. Ebben a megközelítésben az elsődleges kérdés az, hogy mi előnyös és fontos az egyén számára.

A felnőttoktatás programtervezése gyakran mindhárom szempontot magában foglalja: normatív előírások, célcsoport-orientáció és gazdasági orientáció. Ezen összetevők kiegyensúlyozása elengedhetetlen a befogadó és hatékony oktatáshoz. A fogyatékos emberekkel foglalkozó szakemberek számára javasolt a résztvevő-központú megközelítés, figyelembe véve az egyéni igényeket és képességeket. Elengedhetetlen a társadalmi környezettel való együttműködés, a rugalmasság és a reagáló programstruktúrák. A befogadóbb és hatékonyabb felnőttoktatási rendszer érdekében javasolt az egyénnel való kapcsolatfelvétel és az ő igényeik alapján rugalmas oktatási programok kidolgozása.

Gazdasági orientáció

Az oktatás megtakarítása, amelyet a pénzügyi korlátok és a finanszírozási prioritások változása vezérel, régóta témája a felnőttképzésről szóló vita. A felnőttképzési intézmények ma már arra kényszerülnek, hogy a piacon tájékozódjanak, programjaikat áruként kezelve. A hangsúly a felnőttoktatás társadalmi fejlődést szolgáló értékéről a kínált szolgáltatások árára helyeződött át (Faulstich, 2015). Ez a piacorientált megközelítés aggályokat vet fel, különösen akkor, ha az anyagilag hátrányos helyzetű csoportokat, például a fogyatékkal élőket kizárják (Curd, 2021).

A programtervezésben mindhárom összetevő – a társadalmi relevancia, a célcsoport érdeklődése és a gazdasági koncepciók – részt vesz. A hagyományos felnőttoktatás hat hónapos programformátumot követ, amely mindhárom komponensre kiterjedő témákat tartalmaz. A fogyatékos emberekkel foglalkozó szakembereknek azonban az egyéni igényekhez és képességekhez kell igazítaniuk szolgáltatásaikat és módszereiket. Ez a csoport heterogén, és az ajánlások arra irányulnak, hogy széles témakört biztosítsanak (pl. „kreatív munka”), és lehetővé tegyék az egyén számára, hogy e keretek között tanuljon.

Ez a résztvevő-orientált megközelítés képzett és rugalmas pedagógiai személyzetet

igényel, akik mélyen ismerik a tanulók előfeltételeit. Ahelyett, hogy konkrét eredményekre összpontosítana, a megközelítés az egyének támogatását helyezi előtérbe kreativitásuk fejlesztésében. A tervezés szakaszában az oktatási intézményeknek jól kapcsolódniuk kell a társadalmi kontextushoz, lehetővé téve a részvételt, az együttdöntést és a rugalmas programstruktúrát. Az előre gyártott programsémák, amelyek a résztvevők regisztrációján alapulnak, ellentmondanak ennek az elképzelésnek. Ehelyett az ajánlott megközelítés az egyénnel való kapcsolatfelvétel, szükségleteik, képességeik és lehetőségeik megválaszolása, valamint egy rugalmas oktatási program kidolgozása ezen információk alapján.

Jog, finanszírozás és egyéb hivatalos tevékenységek

A továbbképzésről szóló törvények rögzítik azokat az alapelveket és rendelkezéseket, amelyeken belül a továbbképzésnek működni kell, és hogyan finanszírozzák azt. A szabályzatban a következő szempontok találhatók.

Kinek kell részt vennie a továbbképzésben? Legtöbbször azt mondják, hogy a továbbképzés „mindenkire” szól. Ebben az értelemben minden egyes személy megilleti ezt a jogot – beleértve minden olyan személyt, aki bármilyen korláttal (továbbképzéshez való jog) rendelkezik. Ez a továbbképzési ajánlatok alapvető biztosítását is eredményezi.

Ezt az alapvető rendelkezést a megfelelő intézmények valósítják meg. A törvények előírják, hogyan lehet és kell ezeket az intézményeket megszervezni - és milyen módon kapnak állami elismerést ezek vagy ajánlataik. Itt felvetődik a kérdés, hogy a fogyatékos emberek speciális szükségleteivel kell-e kifejezetten foglalkozni.

A jogi keret másik fontos pontja a pénzügyi támogatás típusa és mértéke. Ez lehet személyzeti finanszírozás, résztvevők vagy bizonyos ajánlatok finanszírozása, vagy az intézmények egésze számára. Itt az is fontos, hogy melyik oktatási tartalmat népszerűsítik konkrétan, például az állampolgári nevelés, az egészségügy, a nyelvek, a munkához kapcsolódó tartalmak vagy a formális oktatás (iskolai végzettség stb.) területén. Különösen a finanszírozási feltételekkel kapcsolatban merül fel a kérdés, hogy megéri-e és megvalósítható-e a továbbképző intézménynek fogyatékosokkal élők számára képzést nyújtani.

Bevált gyakorlat a felnőttképzésben

Hogyan működik a demokrácia

2019-ig Németországban mintegy 85 000 teljes körű gondozás alatt álló személytől fosztották meg a szavazati jogot, annak ellenére, hogy a Németország által 2009-ben ratifikált „A fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló egyezmény” előírja. A Szövetségi Alkotmánybíróság úgy határozott, hogy ez a kizárás sérti a Alaptörvényt, amely arra készítette a Bundestagot, hogy 2019 májusában töröljön minden kizárást a szövetségi választási törvényből. Ez a döntés készítette az Akademie Klausenhofot, hogy elindítsa a „Hogyan működik a demokrácia” projektet, amelynek célja, hogy felhívja a fiatalok és az értelmi fogyatékosokkal élő fiatal felnőttek figyelmét saját helyzetükre. állampolgári jogokat. A projekt workshopokon és szemináriumokon keresztül képessé teszi a résztvevőket alapvető jogaik gyakorlására és érdekeik képviselésére. Az Akademie Klausenhof által kidolgozott oktatási formák a fogyatékkal élők átfogó részvételét és a demokratikus jogok gyakorlását helyezik előtérbe. A cél az, hogy a résztvevők számára biztosítsák a szükséges ismereteket és gyakorlati készségeket, hogy önállóan vagy csoportként részt vegyenek a társadalmi-politikai tevékenységekben.

A fogyatékosokkal élő személyek állampolgári ismereteinek oktatása túlmutat a tudásátadáson; emellett a saját életmeghatározási képesség fejlesztésére és az önbecsülés erősítésére összpontosít.

A projekt az alapoktatási koncepció, az anyagok és módszerek készletének kidolgozására, valamint a digitális oktatásra helyezi a hangsúlyt. A cél személyre szabott koncepciók kialakítása, szorzók képzése az önálló alkalmazáshoz, valamint a fogyatékossgal élő, illetve fogyatékkal élőkkel foglalkozó intézményi dolgozók továbbképzése. A projekt eredményeit általánosítják, dokumentálják és különböző intézményekben implementálják.

A teszt fázisban az Akademie Klausenhof kétnapos szemináriumot tartott a régió fogyatékossgal élők műhelyével együttműködve. A szakképzési területről harminc résztvevő vett részt a „Németországi politika alapjairól” szóló három egymást követő képzési blokkban, különös tekintettel a szövetségi választásokra. A szemináriumokon olyan lebilincselő módszereket alkalmaztak, mint a kollázskészítés és a kirakós játék a pártok választási programjainak kulcsfontosságú pontjait felhasználva. Az értékelésből kiderült, hogy a résztvevők már jelentős politikai ismeretekkel rendelkeztek, ami lehetővé tette, hogy a szemináriumok a meglévő ismereteikre építsenek. A szemináriumok sikere az önálló munkára és vitára ösztönző módszereken múlt.

A pozitív visszhangot követően a közeli hasonló intézményben bevezették a demokrácia alapoktatás koncepcióját, ahol a tanfolyamok 2023 tavaszán indulnak. Emellett egy négy részből álló továbbképzési sorozat indult, amely olyan témákat ölel fel, mint az „Álhírek és az összeesküvés-elméletek.” A projekt részét képezi egy színházi pedagógussal együttműködésben zajló workshop is a résztvevők önbecsülésének és teljesítményének javítása érdekében. Minden haladó szemináriumot az Akademie Klausenhof inkluzív keretein belül tartanak. A haladó szemináriumok résztvevői kifejezték érdeklődésüket az állampolgári nevelés multiplikátorai iránt, bizonyítva ezzel a projektben való aktív részvételüket.

A 2022-es kurzusokon szerzett tapasztalatok alapján a 2023-as kurzusokat nyílt végűre terveztük, lehetővé téve a résztvevőknek, hogy megvitassák életüket és tapasztalataikat. E beszélgetések során az Alaptörvény és a Fogyatékosjogi Egyezmény került a középpontba, hangsúlyozva a résztvevők saját életük meghatározásához való jogát. Jelenleg folyik egy jogközvetítő program kidolgozása e témák további feltárására.

A projekt alapelve az, hogy a hatalom megkérdőjelezése a demokrácia szerves része. Célja a résztvevők politikai tudatosságának, tudatosságának és autonómiájának előmozdítása. Az autonómia fejlesztése és a megkérdőjelező tekintély a politikai szerepvállalás döntő szempontjai. Kronauer azonban kiemeli, hogy a politikai befolyás értelmét veszti, amikor az egyének tehetetlenséget tapasztalnak mindennapi életükben, különösen olyan területeken, mint az iskola és a munka. A jogok és a társadalmi gyakorlat közötti eltérés akadályozza a valódi befogadást (Kronauer, 2019).

A befogadásnak túl kell lépnie azon, hogy pusztán társadalmi problémaként tekintsék rá, és a társadalomnak fel kell adnia azt a hitet, hogy tudja, mi a legjobb a fogyatékos emberek számára (Wahl, 2013, 31. o.). A projekt hangsúlyozza a társadalmi és intézményi részvétel fontosságát a valódi befogadás eléréséhez, mivel pusztán a törvényes jogok megléte nem garantálja a befogadó gyakorlatot. Ez a több éves projekt munka során nyert betekintés rávilágít a társadalom és az intézmények felelősségére, hogy hozzájáruljanak a fogyatékossgal élő egyének befogadásához.

4. FELNŐTTKÉPZŐK KOMPETENCIÁI

A felnőttoktatók létfontosságú szerepet játszanak a fogyatékossgal élő egyének támogatásában

azáltal, hogy olyan befogadó tanulási környezetet hoznak létre, amely tiszteletben tartja egyedi szükségleteiket. Ahhoz, hogy hatékonyan bevonják és megerősítsék ezeket a tanulókat, az oktatóknak speciális kompetenciákra van szükségük. Ezek a kompetenciák lehetővé teszik számukra a tanítási módszerek adaptálását, a különféle tanulási stílusok kezelését és a szükséges alkalmazkodást. Elengedhetetlen a felnőttoktatók fogyatékosággal élő felnőttekkel való munkához szükséges kulcskompetenciák feltárása.

Az oktatóknak alapos ismeretekkel kell rendelkezniük a különféle fogyatékoságokról és azok tanulásra gyakorolt hatásáról. Ez magában foglalja a fizikai és kognitív fogyatékoságokkal kapcsolatos ismereteket, mint például a mozgáskorlátozottság, a látás- vagy hallássérülés, az értelmi fogyatékoság, a tanulási zavarok és a mentális egészségi állapotok. Kulcsfontosságú a különböző fogyatékoságokhoz kapcsolódó jellemzők, kihívások és potenciális tanulási akadályok ismerete.

Kutatás és Tudomány

Alapvető fontosságú, hogy naprakészen tartsuk a fogyatékosággal élő személyeket támogató legújabb kutatásokat, segítő technológiákat és oktatási stratégiákat. Az oktatóknak ismereteket kell szerezniük a fogyatékkal élők jogairól, a törvényekről és a befogadó gyakorlatokról is. A fogyatékoság átfogó ismerete lehetővé teszi a pedagógusok számára, hogy megalapozott döntéseket hozzanak, alkalmazkodjanak a tanítási megközelítésekhez, és megfelelő alkalmazkodást biztosítsanak az egyéni igények kielégítésére.

- Az alkalmazkodóképesség a pedagógusok kulcskompetenciája. Minden egyénnek egyedi tanulási követelményei vannak, és a pedagógusoknak ennek megfelelően kell módosítaniuk a tanítási módszereket. Szükséges lehet az oktatás ütemének módosítása, különböző anyagok használata, alternatív értékelési módszerek biztosítása, vagy segítő technológiák beépítése.
- A rugalmasság kulcsfontosságú a különböző tanulási stílusokhoz és preferenciákhoz való alkalmazkodásban. Az oktatóknak testre kell szabniuk megközelítéseiket, hogy befogadó és hozzáférhető tanulási környezetet hozzanak létre. Ez magában foglalhatja vizuális segédeszközök, gyakorlati tevékenységek vagy hangutasítások használatát.
- A világos és hatékony kommunikáció kapcsolatot teremt a tanulókkal. Az oktatóknak az információkat könnyen érthető és minden tanuló számára hozzáférhető módon kell közölniük. Az összetett fogalmak leegyszerűsítése, a vizuális segédeszközök használata, az írásbeli utasítások biztosítása és a nyílt kommunikáció ösztönzése hozzájárul a támogató tantermi légkör kialakításához.
- A türelem és az empátia kulcsfontosságú kompetenciák. Egyes tanulóknak több időre van szükségük az információk feldolgozásához vagy önkifejezésükhöz. A pedagógusoknak türelmesnek kell lenniük, megadva a szükséges támogatást és bátorítást. Az empátia segít a pedagógusoknak megérteni azokat az egyedi kihívásokat, amelyekkel a fogyatékkal élők szembesülnek, elősegítve a támogató tanulási környezetet.
- Az együttműködés és a találékonyság elengedhetetlen kompetenciák a befogadó osztályterem létrehozásához. A pedagógusoknak együtt kell működniük más szakemberekkel, hogy személyre szabott óraterveket dolgozzanak ki és megfelelő stratégiákat hajtsanak végre. A tudás és a tapasztalatok megosztása a kollégákkal javítja a megértést és javítja a gyakorlatokat. A találékonyság lehetővé teszi a pedagógusok számára, hogy megtalálják és felhasználják a megfelelő erőforrásokat

és szállásokat, például segítő technológiákat vagy adaptált anyagokat. A felnőttoktatók kompetenciáinak fejlesztése érdekében a fogyatékossgal élő személyek személyre szabott szükségleteinek kezelésében fontos, hogy a felnőttoktatókat ellássák a szükséges készségekkel.

Az 1960-as évek óta nagymértékben megnövekedtek a felnőttoktatóktól a fogyatékossgal élő személyek oktatása során megkövetelt kompetenciák. A modern korban a felnőttoktatóknak képesnek kell lenniük arra, hogy megértsék és együttérzést tanúsítsanak azzal kapcsolatban, hogy a fogyatékossgal befolyásolhatja az egyén képességét az oktatáshoz való hozzáférésre vagy abban való részvételre. A fogyatékossgal számos különböző tényezőt takar, amelyek befolyásolhatják az egyén felnőttoktatáshoz való hozzáférési képességét.

Összefoglalva, a felnőttoktatóknak olyan kompetenciákkal kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik számukra a fogyatékossgal élő egyének hatékony támogatását. A fogyatékossgal megértésével, a tanítási módszerek adaptálásával, az egyértelmű kommunikációval és az empátia kimutatásával a pedagógusok olyan befogadó tanulási környezeteket hoznak létre, ahol az egyének leküzdhetik az akadályokat és kiaknázzhatják teljes potenciáljukat. Az együttműködés és a találékonyság tovább fokozza a befogadó osztálytermek létrehozásának képességét.

A "fogyatékossgal" fogalmának ismerete és annak hatása az egyén oktatásban való részvételére.

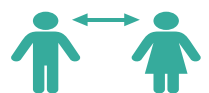
Képesség az oktatási stratégiák és anyagok széles skálájának alkalmazására

A segédtechnológia ismerete

Képesség más szakemberekkel való együttműködésre

Egyénre szabott támogatás nyújtásának képessége

Kulturális kompetencia

A fogyatékossgal kapcsolatos jogszabályok és szakpolitikák ismerete

3. ábra - A felnőttoktatókat a fogyatékossgal élő személyek tanításában segítő néhány kompetencia.

Bevált gyakorlat a felnőttképzésben

Appropriate and accessible information	An adequate income	Appropriate and accessible health and social care provision	A fully accesible transport system
Full acces to the environment	Adequate provision of technical aids and equipment	Availablebility of accessible and adapted housing	Adequate provision of personal assistance
Availability of inclusive education and training	Equal opportunities for employment	Availability of independent advocacy and self-advocacy	Availability of peer counselling

2. ábra - Az önálló életvitel tizenkét pillére, elérhető a következő címen: <https://enil.eu/independent-living/>

Az önálló élet 12 pillére

Az Egészségügyi Világszervezet és az Egyesült Nemzetek Szervezete az önálló élet 12 pillérének nevezett keretet biztosított a fogyatékossgal élő személyek jogainak és társadalmi integrációjának előmozdítására. Ezek a pillérek vezérelvként szolgálnak minden fogyatékos személyekkel foglalkozó ember számára, hogy biztosítsák jogaik tiszteletben tartását. Ezek a pillérek különösen a felnőttoktatás területén alkalmazhatók, mivel elérendő célok összességéként használhatók fel a fogyatékkal élőket befogadó oktatási programok létrehozásakor vagy adaptálásakor. Ezek a pillérek a következő módokon érhetők el:

1. Segítség és kiegészítő technológiák biztosítása a hozzáférhető oktatáshoz.
2. Olyan barátságos és befogadó tanulási környezet kialakítása, amely értékeli a sokszínűséget és ellenzi a diszkriminációt.
3. Testreszabott oktatási lehetőségeket kínáljon a fogyatékkal élő tanulók egyedi igényeinek és preferenciáinak kielégítésére.
4. Az önrendelkezés és az autonómia elősegítése a fogyatékos tanulók oktatási és pályaválasztási döntéseikbe való bevonásával.
5. A fogyatékkal élő tanulók felhatalmazása azáltal, hogy érdekérvényesítő készségekkel és ismeretekkel ruházza fel őket a társadalomban való aktív részvételhez.
6. A tanulók és oktatók támogató közösségének kialakítása, amely ösztönzi a tiszteletet és az integrációt.
7. Biztosítsa a fizikai hozzáférhetőséget és távolítsa el az akadályokat minden oktatási környezetben az egyenlő részvétel érdekében.

8. Biztosítson megfelelő támogató szolgáltatásokat, például tanácsadást, mentorálást és pályaválasztási tanácsadást, hogy segítse a fogyatékos tanulókat céljaik elérésében.
9. Teljes mértékben inkluzív oktatási programok és szolgáltatások kidolgozása, amelyek elősegítik a fogyatékossgal élő személyek részvételét.
10. Olyan támogató környezetek létrehozása, amelyek elismerik és értékelik a fogyatékossgal élő személyek hozzájárulását, elősegítve a közösségi élet minden területébe való beilleszkedésüket.

Ezen elvek betartásával a pedagógusok olyan befogadó felnőttoktatási környezeteket hozhatnak létre, amelyek előtérbe helyezik a fogyatékossgal élő emberek jogait és befogadását.

5. BEFOGADÁS ÉS SOKSZÍNŰSÉG

„Olyan [inkluzív] megközelítést követelünk az oktatásban, amely lehetővé teszi minden diák számára, hogy kiaknázza a benne rejlő lehetőségeket, miközben biztosítja igényeik és hozzáférési követelményeik támogatását. Továbbá elvárjuk, hogy minden tanuló együtt tanuljon, függetlenül a származásától és körülményeitől, a helyi közösségeken belül.”

– Jolly (2015).

Az inkluzív oktatást számos nemzetközi és nemzeti szervezet fontosnak ismeri el. A CRPD az akadálymentesítést jogként ismeri el, annak hiányát pedig az esélyegyenlőséghez való jog sebezhetőségeként. Ráadásul az önálló életvitel tizenkét pillérének egyike a „befogadó oktatás és képzés” (Jolly, 2015). A tudományos bizonyítékok azt mutatják, hogy az inkluzív nevelés – amellet, hogy alapvető jog – javítja a fogyatékossgal élők és a fogyatékkal élők oktatási sikerességét is mindaddig, amíg a sikeres oktatási akciókat alkalmazzák (Flecha García, 2015). Ezek az intézkedések bizonyítottan érik el a legjobb eredményeket mind az instrumentális tanulás, mind a társadalmi kohézió javításában, minden összefüggésben.

Kutatás és Tudomány

Az INCLUD-ED projekt (Flecha García, 2015) az osztályterem megszervezésének három formáját azonosította:

- a. A közvetítés magában foglalja a tanulók képességek szerinti szétválasztását, csoportosítását vagy az osztályterem kívüli speciális csoportokba helyezését további tanárokkal, ami korlátozott interakciót eredményez a különböző képességek között, és akadályozza a tanulást minden tanuló számára. Ráadásul csökkenti a tanulási elvárásokat, valamint az alacsonyabb képességű csoportok önbecsülését.
- b. A keverék az összes tanuló csoportosítását jelenti, függetlenül a háttértől, tanulási szinttől vagy fogyatékossgától, egyetlen tanárral az osztályteremben, és az egyéni figyelemmodellre összpontosít. Ez a modell azonban nem képes kielégíteni a tanulók

igényeit, ami kudarcérzethez vezet.

- c. A befogadás, amint azt az INCLUD-ED projekt felfedezte, a heterogén csoportokon virágzik. A kutatások azt mutatják, hogy a különféle képességekkel rendelkező tanulók bevonása elősegíti az interakciókat és a dinamikát, amely mindenki számára elősegíti a tanulást (Christou et al., 2009). Emellett a közösségi erőforrások átszervezésére és felhasználására helyezi a hangsúlyt. Például az Interaktív csoportok, egy sikeres oktatási akció, amely a közösség önkénteseit vonja be (pl. család, volt diákok, szomszédok...), akik rövid tevékenységek során segítik a párbeszédés és egyenlő interakciókat kis, változatos csoportokon belül.

	Keverék	Streaming	Befogadás	
Bázis	Esélyegyenlőség	Különbség	Az eredmények egyenlősége/ különbségek egyenlősége	
Diákok csoportosítása	Heterogén	Homogén	Heterogén	
Emberi erőforrások	1 tanár	Több mint 1 tanár	Több mint 1 tanár	
Együtt vagy külön-külön?	Együtt	Különálló	Együtt	Különálló
	(1) Vegyes képességű osztálytermek	(1) Az osztálytermi tevékenységek a képességek szintje szerint vannak megszervezve.	(1) Heterogén képességű osztálytermek az erőforrások átcsoportosításával	(2) Inkluzív osztott osztályok vegyes képességű tanulókkal
		a. Különböző képességű csoportok különböző osztályterekben		
		b. Minden képességcsoport ugyanabban az osztályteremben		
(2) A normál osztályteremtől elkülönített javító csoportok és támogató rendszerek				

1. táblázat: A befogadás jellemzői a tanulók csoportosítása és az erőforrások elosztásának indoklása alapján. Átdolgozva: Flecha García (2015, 24. o.).

Új megközelítések és projektek

Dialogikus tanulás

A társadalmak dialógus fordulatot hajtottak végre, amelyben a párbeszédet mind az egymással, mind az intézménnyel folytatott párbeszéd egyre inkább felértékeli. Ez hatással van a tanulásra is, elősegítve a párbeszéd fordulatot az oktatáspszichológiában; „amely az elme szimbolikus felfogásaitól és a korábbi tudás mentális sémáira összpontosító internalista perspektíváktól az olyan elméletek felé való elmozdulásból áll, amelyek az interszubjektivitást és a kommunikációt tekintik a tanulás elsődleges tényezőjének” (Racionero et al., 2010, 143. o.).

A dialogikus tanulási megközelítést annak tanulmányozásával fejlesztették ki, hogy a társas interakció hogyan javítja az emberek tanulását. Ez a kutatás a párbeszédre vonatkozó különböző tudományágak kulcsfontosságú meglátásain alapul, jelezve, hogy a tanulók magasabb szintű tanulást érhetnek el, és személyes és társadalmi átalakuláson mennek keresztül, ha hét alapelv szerint interakcióba lépnek: egalitárius párbeszéd, kulturális intelligencia, átalakulás, instrumentális dimenzió, jelentésteremtés, a szolidaritás és a különbségek egyenlősége (Racionero et al., 2010).

Jog, finanszírozás és egyéb hivatalos tevékenységek

A CRPD-től kezdve felismerték, hogy „a hozzáférhetőség jog, és ennek hiánya a „lehetőségek” egyenlőségéhez való jog megsértésének minősül” (García Iriarte et al., 2014, 4. o.). A fenti 24. cikk értelmében a kormányok kötelessége gondoskodni arról, hogy a fogyatékossgal élő személyeket ne zárják ki az oktatási rendszerből. Jomtien és Salamanca Nyilatkozata „minden gyermek joga ahhoz, hogy olyan oktatásban részesüljön, amely elfogadható szintű tudást biztosít számukra, és ezt a jogot a közönséges iskolák keretein belül érvényesítik” (Molina, 2015, 314. o.).

Egyes politikák azonban, amelyek állítólag ezt a célt követték, összekeverték az integrációt a befogadással. Az iskolai integrációban a tanulóknak kell alkalmazkodniuk a meglévő oktatási rendszerhez némi, gyakran elégtelen támogatással (Christou et al., 2009; Flecha García, 2015; Peetsma, 2011; Centeno, 2012). Ebben az összefüggésben, bár a fogyatékossgal élő diákok nincsenek elkülönítve, és ugyanazon a téren osztoznak, mint a többi osztálytárs, továbbra is szenvednek a minimális tanulási elvárások következményeitől, amikor a hétköznapi osztályteremben vannak, mert egyszerűen átmennek kurzusról kurzusra, még akkor is, ha nem. Ugyanazokat a tudást sajátítsák el, mint társaik – csökkentett tanterv és nem általános tanterv szerint – csak azért, hogy szimbolikus diplomát szerezzenek. Csak az inklúzió bizonyítékokon alapuló megközelítése (sikeres oktatási cselekvések végrehajtása) biztosítja a sikeres befogadást és egyenlőséget mind a lehetőségek, mind az eredmények tekintetében mindenki számára..

Legjobb gyakorlat a felnőttoktatásban

A befogadási gyakorlatok magukban foglalják a társak segítségét a fokozott interakción keresztül, az önkéntesek és a családtagok támogatását, a kulturális intelligenciák számbavételét és a párbeszédés tanulás elősegítését. Az inklúzió emellett további támogatást tesz lehetővé az osztályteremben, és meghosszabbítja a tanulási időt a gyengén teljesítők számára, magas elvárások mellett, valamint szerepek, kompetenciák és felelőségek kiosztását.

– Flecha García (2015, 26. o).

Iskolák mint tanulóközösségek

Az Iskolák mint tanuló közösségek egy sikeres oktatási akciókon alapuló projekt, amely a közösség minden olyan személyét bevonja, aki közvetlenül vagy közvetve befolyásolja a tanulók tanulását és fejlődését (Flecha García, 2015; Díez-Palomar, 2008). Arról van szó, hogy közösen megálmodjuk az ideális iskolát, és párbeszédén keresztül a prioritásokat felállítjuk, majd munkabizottságok és heterogén irányítóbizottság felállításával alkalmazzuk. Számos cikk jelent meg, amelyek kiemelik az Iskolák mint tanuló közösségeket, mint a mindenki számára elérhető oktatási siker sikeres és befogadó modelljét (Díez-Palomar és mtsai, 2021; Molina, 2015; Molina et al., 2010).

Sikeres oktatási akciók

A tanulóközösségekben megvalósuló Sikeres Oktatási Akciók (SEA) a tudományos tanulmányok szerint inkluzív gyakorlatokat képviselnek, ezzel is elősegítve a tanulást mindenki számára. A SEA -kat a következők jellemzik:

- Hozzájárulnak a jobb tanuláshoz és a résztvevők közötti szolidaritáshoz.
- Univerzálisak, mivel közös szempontokat mutatnak, amikor különböző kontextusokban alkalmazhatók.
- Átvihetők az oktatás különböző kontextusaira és szintjeire, hasonló eredménnyel.
- Ezt az oktatási közösség hangjait is magában foglaló kutatások igazolták, és a tudományos közösség publikációiban is megerősítették.

Ezek az SEA-k magukban foglalják a párbeszédés összejöveteleket, az interaktív csoportokat, a családi oktatást, a közösség oktatási részvételét, a konfliktusmegelőzés és -megoldás párbeszédés modelljét, valamint a párbeszédés pedagógiai képzést (Flecha García, 2015).

---

1 Néhány példa a tudományos tanulmányokra: INCLUDE-ED 2006-2011, SEAs4All 2015-2017, Step4SEAs 2017-2019.

6. A DIGITALIZÁCIÓ LEHETŐSÉGEI ÉS KORLÁTAI

Ami az online oktatást illeti, ez automatikusan azt jelenti, hogy minden tanulni vágyó érdeklődő hozzáférjen a kurzusokhoz és az információkhoz, függetlenül attól, hogy melyik régióban él, melyik napszakban kíván részt venni a kurzuson, és milyen fejlettségi szintje van. értékvesztés. Emiatt az akadálymentes kialakítás nagy jelentőséggel bír, és az online kurzusokhoz való hozzáférés szempontjából ez a paraméter rendkívül fontos, mert:

- Több száz, akár fizikai, akár szellemi fogyatékossgal élő embernek lesz lehetősége távolról részt venni egy tanfolyamon, ahol előnyt jelent, hogy nem kell olyan épületekbe utazniuk, amelyek esetleg nem biztosítanak minden megfelelő kényelmi lehetőséget a fogyatékkal élők számára.
- Az előző pont alapján a bizonyítékok azt mutatják, hogy a fogyatékkal élők szívesebben vesznek részt online tanfolyamon, mint személyesen. Ez lehetővé teszi számukra, hogy a többi diákkal egyformán részt vegyenek, „anélkül, hogy felhívnák a figyelmet fogyatékoságaikra”.
- A speciális akadálymentesítési funkciók jelentős számú résztvevő és fogyatékkal élők életét megkönnyíthetik (UCDavis, 2020).

A fogyatékossgal élő emberek és diákok különféle nehézségekkel szembesülnek, amikor online dolgoznak vagy tanulnak.

- **Vizuális kihívások.** Ilyen esetekben a felhasználók nem tudják használni a számítógépes egeret, vagy nem tudják megkülönböztetni a színeket. A jobb látás érdekében a szöveget és az illusztrációkat is nagyítaniuk kell. Végül képernyőolvasóra és billentyűzetre van szükségük a számítógépen lévő összes információ eléréséhez.
- **Hallásproblémák.** A hallássérült vagy részleges sükettségben szenvedő felhasználók nem hallanak hangot, például podcastokat, videókat, hangos dokumentumokat stb.
- **Kognitív kihívások.** A kognitív fogyatékkal élők nehézségekbe ütközhetnek a szövegek olvasása vagy a képek/illusztrációk értelmezése során, és a bonyolult elrendezések és sémák megzavarhatják őket. Ráadásul nem tudnak figyelni valaminek a fókuszpontjára, ami megnehezíti számukra a szöveg, videó, hang stb. megértését.
- **Motoros kihívások.** Előfordulhat, hogy az ilyen fogyatékkal élők nem tudnak hozzáférni olyan tartalmakhoz, amelyekhez egér szükséges; Előfordulhat, hogy nem teljesítenek olyan ütemben, mint mások, hanem lassú a reakciójuk. Végül pedig elengedhetetlenek az olyan segítő technológiák, mint a fejpálcák és a hangfelismerés (UCDavis, 2020).

Az inkluzív oktatás kulcsfontosságú eleme a megkülönböztetés nélküli esélyegyenlőség biztosításának. Az olyan országok, mint Kanada és Luxemburg inkluzív oktatási politikákat vezettek be, míg a világ más országaiban, köztük Németországban, Franciaországban és Új-Zélandon, a fogyatékossgal élő tanulókat integrálták a normál iskolákba, elősegítve a befogadó tanulási környezetet.

Mi lesz az all inclusive oktatás jövője?

Számos kormány támogatta a befogadással kapcsolatos kísérleti projekteket, és támogatta a fenntartható fejlődés céljait a befogadás és az iskolarendszerben az egyenlőség révén. A kutatások azonban azt mutatják, hogy még több munkát kell végezni. Például a kormányoknak világszerte nyomon kell követniük a fogyatékoság miatt az oktatásból kizárt emberek számát, miért nem vesznek részt, és milyen akadályokkal szembesülnek a tanulásban. Ezenkívül az inkluzív oktatásnak a fő kormányzati terv és költségvetés részét kell képeznie, és a lépéseket szisztematikusan kell megtenni (Albright, 2018).

Az intézményeknek a következő szempontokat kell figyelembe venniük a funkcionálisabb szinten az oktatásba való sikeres beilleszkedés érdekében.

- Több támogatást nyújtani mind a tanároknak, mind a diákoknak.
- Előtérbe helyezni, hogy ezek az emberek mire képesek, ahelyett, hogy mit nem tudnak megtenni.
- A tanároknak, az igazgatóknak és a szülőknek együtt kell működniük a hatékonyabb eredmények érdekében.
- A tanároknak ismerniük kell az alternatív tanítási módszereket azért, hogy minden tanulót bevonjanak a tanulási folyamatba.
- Az igazgatóknak és adminisztrátoroknak a tartós és állandó vezetésre kell összpontosítani az inkluzív iskolákban (Asian College of Teachers, 2020).
- Ha ezeknek a pontoknak a többségét vagy mindegyikét alkalmazzák, a fogyatékkal élők oktatása elérhetőbbé válik, és megkönnyíti az életüket).

Új megközelítések és projektek.

Az intézményeknek a következő szempontokat kell figyelembe venniük a funkcionálisabb szinten a sikeres oktatási integráció érdekében.

- Több támogatást nyújtani mind a tanároknak, mind a diákoknak.
- Hogy előtérbe helyezzük, mire képesek ezek az emberek, ahelyett, hogy arról számolnánk be, hogy mire nem képesek.
- A tanároknak, az igazgatóknak és a szülőknek együtt kell dolgozniuk a hatékonyabb eredmények érdekében.
- A tanároknak tisztában kell lenniük az alternatív tanítási módszerekkel, bevonva minden tanulót a tanulási folyamatba.
- Az igazgatóknak és a rendszergazdáknak a befogadó iskolák tartós és stabil vezetésére kell összpontosítani (Asian College of teachers, 2020).

Ha a fenti pontok többségét vagy mindegyikét alkalmazzák, a fogyatékkal élők számára az oktatás hozzáférhetőbbé válik, és megkönnyíti az életüket.

Új megközelítések és projektek

A technológia szerepe döntő előnyt jelent a modern kor tanulásában és tanításában. A technológiai forradalmat néhány kolosszális fejlesztés és előrelépés jellemezte, amely számos tanulási lehetőséget kínál mindenki számára. Emiatt egy ideális világban az embereknek digitális oktatásban kell részesülniük, hogy hozzáférjenek ezekhez az egyedi és alternatív kezdeményezésekhez. Az új digitális technológiák azonban segíthetnek abban, hogy a fogyatékossgal élő emberek saját otthonuk kényelméből bekerüljenek egy ilyen digitális környezetbe, amely a fogyatékkal élőkkel való együttélés általános összefüggésében játékot válthat ki.

Ahhoz, hogy az oktatók sikeresen biztosítsák a társadalmi befogadást a digitális világban, ideális esetben rendelkezniük kell bizonyos fokú szakértelemmel a fejlett technológia terén. A mesterséges intelligencia döbbenetes eredményeket hozhat, ha a befogadásról beszélünk. A mesterséges intelligencia beszédfelismerés, döntéshozatal vagy vizuális észlelés formájában jelentkezik. Az ilyen pozíciókban dolgozók tisztában vannak azzal, hogy ezek a technológiák innovatívabbá és funkcionálisabbá tehetik a világot; „intelligens” szoftverek, például szövegfelolvasó alkalmazások révén képesek arra készíteni a számítógépeket, hogy emberként viselkedjenek és gondolkodjanak, és megkönnyítik a fogyatékkal élők életét (Bouronikos, 2022).

A fogyatékkal élő hallgatók igényeit figyelembe vevő kurzus tantervének vagy tantervének elkészítésekor az oktatóknak és a facilitátoroknak:

- Olyan anyagokat és forrásokat használjon, amelyek elősegítik a fogyatékossgal élő emberek oktatási igényeit.
- Legyen tudatában annak, hogy a fogyatékkal élők pozitívan járulnak hozzá a tanulás minden aspektusához. A fogyatékkal élők számos hozzájárulást tettek a művészetekhez, a tudományhoz, a politikához, a társadalomhoz stb. A modern időkben tanulókat tanító oktatóknak képesnek kell lenniük arra, hogy tantervükbe beépítsék az identitás sokszínűségét és kereszteződését.
- Szereljen be egy fogyatékossgal kapcsolatos modult a történelmi narratívába. Vagyis a fogyatékkal élők élettapasztalataira és vallomásaira összpontosítva. A Cink Oktatási Projekt több forrást kínál a releváns tartalomhoz, egy olyan weboldalt, amely filmeket, videókat, cikkeket, kampányokat és más, a különböző fogyatékossgal kapcsolatos webhelyeket mutat be, hogy felhívja a figyelmet mindenre. (Kilshore et al., 2022).

Jog, finanszírozás és egyéb hivatalos tevékenységek

A digitális világban a fogyatékkal élők számára kínált nagyszerű lehetőségeken kívül bizonyos korlátok is vannak. A legfontosabbak a következők:

- A számítógépek és általában a kiegészítő technológia költségei magasak. Ezek a

megoldások, amelyek az inkluzivitáshoz vezetnének, sok ember számára akadályokká is válhatnak. Ilyen esetekben állami támogatások is elérhetők.

- Az internetkapcsolatot nem minden területen és régióban jellemzik stabilnak, nem minden állampolgár fér hozzá az internethez a magas költségek miatt, és egyes területeken a hely miatt korlátozott a hozzáférés.
- A szociális gondozókat általában nem képezik ki arra, hogy segítsenek a fogyatékkal élőknek a mesterséges intelligenciával rendelkező alkalmazások használatában.
- Néhány ember számára a motiváció hiánya jelenti a legnehezebb leküzdendő akadályt. Az oktatóknak meg kell próbálniuk felhívni a figyelmet a technológia használata során felkínált előnyök fontosságára. Például, amikor a fogyatékkal élők használhatják a digitális eszközöket, könnyedebbé válhat számukra, hogy sikeresek legyenek a társadalmi interakcióban és a befogadásban, valamint a hálózatépítésben. Társadalmi környezetükkel kiterjesztették az információhoz való hozzáférést és az ingázást (McMorrine, 2017).

Legjobb gyakorlat a felnőttoktatásban

Ebben a részben összegyűjtöttük azokat a legjobb eszközöket és kiegészítő technológiákat, amelyek segítségével elősegíthetjük a fogyatékkal élők online tanfolyamaiba való jobb bevonását.

- **Szövegfelolvasó segédeszközök.** Ez a technológia szintetizált hangon szkenneli és olvassa fel a szöveget a tanulónak a beszédhangok széles skálájának felhasználásával.
- **Segédhallgató rendszerek.** A siketek vagy részleges hallásvesztést tapasztaló emberek számára ez a fajta kiegészítő technológia segíthet a hallási és tanulási problémák leküzdésében. Ezek az eszközök olyan kiegészítőket tartalmaznak, mint a mikrofonok és egy „egyfajta átviteli technológia, valamint a hang rögzítésére és fülbe juttatására szolgáló eszköz” (Neese, 2019).
- **Lektoráló szoftver.** Ez a lektorálási technológia olyan funkciókat tartalmaz a szövegszerkesztő rendszerek számára, mint például a diszlexiás tanulók helyesírási hibáinak javítása.
- **Matek beszéd.** Ez a szoftver beszédfelismerést használ a matematikához, és sok fogyatékkal élő diáknak nyújt segítséget. A felhasználók a számítógép mikrofonjába beszélve megoldhatnak egy matematikai feladatot. A mozgássérültek számára létezik a hang-szöveg funkció, a látássérültek pedig használhatják az integrált Braille-fordítót (Neese, 2019).

PROJEKT TAPASZTALATOK

ALL IN INKLUZÍV OKTATÁS NÉMETORSZÁGBAN – AKADEMIE KLAUSENHOF

Németországi helyzet

Körülbelül 7,8 millió súlyosan fogyatékos ember él Németországban (Statistisches Bundesamt, 2022), ami a lakosság 9,4%-át teszi ki. Súlyos fogyatékosnak minősül az a személy, aki legalább 50-es rokkantsági fokot kapott, és érvényes személyi igazolványt is kiállítottak. A fogyatékoság viszonylag ritkán fordul elő születés vagy gyermekkor óta, de általában idősebb korban jelentkeznek. Így a fogyatékkal élők körülbelül egyharmada 75 éves vagy annál idősebb volt. A fogyatékoságok 90%-át betegség okozta, és a fogyatékoságok mintegy 3%-a veleszületett vagy az első életévben jelentkezett. Csak alig 1%-uk volt baleset vagy foglalkozási megbetegedés miatt. A fogyatékkal élők 58%-a testi fogyatékos, összesen 14%-ban mentális vagy érzelmi fogyatékos, az esetek 9%-ában pedig agyi rendellenességek voltak jelen. A fennmaradó személyeknél (19%) a fogyatékoság típusát nem tüntették fel.

A 25 és 44 év közötti fogyatékkal élők összesen 16%-a nem fejezte be általános iskolai tanulmányait. A fogyatékosággal nem rendelkező emberek ebben a korban sokkal kisebb valószínűséggel rendelkeztek végzettséggel (4%). Ezzel szemben a fogyatékkal élők 17%-a, a nem fogyatékkal élők 38%-a rendelkezett ezzel a korcsoporttal érettségivel. A 25 és 44 év közötti fogyatékkal élők 69%-a dolgozott vagy keresett munkát, szemben az azonos korú nem fogyatékkal élők 88%-ával. A 25-44 éves fogyatékkal élők nagyobb valószínűséggel voltak munkanélküliek. A munkanélküliségi ráta 5%, míg a nem rokkantaké 3% volt.

A munkaerőpiacon való részvétel érdekében a fogyatékosággal élők „fogyatékos emberek műhelyében (Werkstatt für behinderte Menschen WfbM)” dolgozhatnak. 700 elismert műhely működik 320 000 alkalmazottal (REHADAT, 2021).

A részvételi jogot a német jog rögzíti. Az elmúlt években különböző szinteken történtek erőfeszítések, például az elérhetőség javításával, a politikai együttműködési és választási részvételi lehetőség javításával, valamint a jogi szabályozás felülvizsgálatával ennek gyakorlati megvalósítása érdekében. Speciális szervezetek, mint például a „Lebenshilfe” („Life Aid”), aktívan támogatják a fogyatékkal élőket a politikai lobbitevékenységben. A fogyatékkal élők kirekesztésétől a befogadás és a részvétel felé halad a mozgás. Mindazonáltal, amint a fenti ábrák mutatják, még mindig sok hiányosság van a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményben meghatározott célok elérésében.

² https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2022/06/PD22_259_227.html.

³ <https://www.destatis.de/DE/Themen/Gesellschaft-Umwelt/Bildung-Forschung-Kultur/Bildungsstand/Publikationen/Downloads-Bildungsstand/bildungsstand-bevoelkerung-5210002197004.html>.

Fogyatékkal élők és felnőttoktatás

Németországban vannak elkötelezett kezdeményezések, amelyek befogadó projekteket és ajánlatokat hoztak létre a felnőttoktatásban. Ezek többnyire szelektívek és egyéni elkötelezettségtől függenek. Nincs általános jogi szabályozás vagy önkéntes kötelezettségvállalás, például ernyőszervezetek részéről. Még a Németországban szövetségi felépítésű pénzügyi támogatás területén sem vonatkoznak különleges követelmények a fogyatékkal élőkre. Többnyire a jelenlét napjait vagy a létesítményt vagy a személyzetet általában finanszírozzák. Az inkluzív felnőttoktatás témájában korlátozott statisztikai adatok vagy értelmes kutatások állnak rendelkezésre.

A felnőttképzési intézmények összességében gazdasági nehézségekkel és elégtelen támogatással küszködnek. Az olyan további kihívások, mint például a nem finanszírozott befogadás megvalósítása, ezért a legtöbb intézmény számára aligha lehetségesek, és ezt a világjárvány óta fennálló egzisztenciális nehézségek tetézik. Az is megjegyezhető, hogy sok helyiség és épület nem akadálymentes. Ezen túlmenően a fogyatékkal élők „célcsoportját” célzottan közelítik meg a „kizárólagos befogadás” helyett (Raïke, 2021).

Összességében elmondható, hogy Németországban folytatódó tendencia figyelhető meg a felnőttképzés gazdaságossá tétele felé; az intézményeknek a piacon kell keresniük a megfelelő bevételt, és bevételüknek általában csak egyharmada származik állami és/vagy törvényes finanszírozásból. Ez a takarékoság, amely általában jelentős részvételi díjakkal jár együtt, azzal a veszéllyel jár, hogy az alacsony vagy egyáltalán nem jövedelmező embereket de facto kizárják a felnőttképzésből. Ez különösen vonatkozik a tanulási nehézségekkel küzdő tanfolyami résztvevőkre. Általában a „fogyatékos emberek műhelyei” (WfbM) rendszerében alkalmazzák őket, és jóval a minimálbér alatt kapnak „zsebpénzt”. Ennek eredményeként „a tanulási nehézségekkel küzdő emberek helyzetükből adódóan gyakran nem engedhetik meg maguknak a felnőttképzést és a továbbképzést” (Curdt, 2021, 30. o.).

Emellett az inkluzív felnőttoktatásban számos előadó és oktató szabadúszóként dolgozik, akiket Németországban általában nem fizetnek megfelelően. A bizonytalan és bizonytalan foglalkoztatási feltételek következtében a tanfolyamoktatók a minimálisra csökkentik a továbbképzésükbe fektetett befektetéseket, ami ennek megfelelő következményekkel jár a professzionalizmusukra nézve (Schreiber-Barsch et al., 2021, 77. o.).

Jó példa erre a hamburgi „Inkluzív Felnőttoktatási Hálózat”. Ez a hálózat a felnőttoktatási szolgáltatók, integrációs szolgálatok és fogyatékkal élőkönsegítő egyesületeinek széles körét fogja össze. A hálózat ennek megfelelő továbbképzést kínál tanfolyamvezetők számára. A Hamburgi Felnőttképzési Központ fogyatékkal élőknek és fogyatékkal élőknek kínál tanfolyamokat, elsősorban a kreatív és az egészség (jóga) területéről.

2013-ban a VHS és a Lebenshilfe Bamberg olyan inkluzív kurzusok megvalósítását kezdte el, amelyeken tanulási fogyatékkal élők is részt vehettek. Létrejött a fogyatékkal élők VHS-

tanácsa, megtervezték a megfelelő tanfolyamokat, és mindenekelőtt lebontották a határokat a felnőttképzési és fogyatékossegítő intézmények között, amelyek addig „kizárólag” ügyfélkörük számára terveztek és valósítottak meg ajánlatokat. . Évente körülbelül 100 fogyatékos ember veszi igénybe az inkluzív ajánlatokat (Hemm, 2018).

Más felnőttoktatási központok is tevékenykednek ezen a területen. A VHS Stuttgart például rendelkezik átfogó programfüzettel, a VHS Göppingen pedig a bambergihez hasonló együttműködést épített ki a helyi Lebenshilfe szervezettel. A megfelelő program szórólapja egyszerű nyelven elérhető.

A “Gesellschaft Erwachsenenbildung und Behinderung e.V.” (Felnőttképzési és Fogyatékosügyi Társaság, Merseburgi Alkalmazott Tudományok Egyeteme, www.geseb.de) országos szinten aktív. Konferenciákat és folyóiratot kínálnak a témában, valamint konkrét tippeket és segítséget adnak az inkluzív felnőttoktatás megvalósításához. A Bundesverband für körper- und mehrfachbehinderte Menschen e.V. (Fizikai és Halmozottan Fogyatékosággal Élők Szövetségi Szövetsége) projektekkel és rendezvényekkel is elkötelezett a témában (<https://bvkm.de>).

A szervezet leírása – Konrad–Martin–Haus Lakossági Felnőttképző Központ

A katolikus Konrad Martin Haus Kelet-Németországban, Naumburg közelében már nagyon régóta tevékenykedik ezen a területen. A házban 56 ágy található 34 szobában. Ez egy bentlakásos felnőttoktatási központ, azaz egy felnőttoktatási intézmény, ahol a résztvevők szemináriumokon vehetnek részt és egy időben éjszakázhatnak. Az ilyen oktatási intézményeket úgy alakítják ki, hogy ne csak a nevelőmunka, hanem a ház hangulata, a szállások, szabadidős tevékenységek stb. is hozzájáruljanak az oktatáshoz és a kikapcsolódáshoz. Ami fontos, az a szociális szempont, hogy bizonyos időt együtt töltsünk egy helyen – a megszokott napi rutinon túl.

A házat 1950-ben alapították, és az elnyomó intézkedések ellenére túlélte az NDK-s időszakot, mert a Magdeburgi Püspöki Hivatal Katolikus Karitászi Egyesülete vezette, és meg tudott őrizni bizonyos függetlenséget. Ez idő alatt többek között testi fogyatékkal élők és “elmebetegek” nyaralójaként szolgált. De a siketek, vakok, idősek és családok is itt találtak pihenést, nyugalmat, kikapcsolódást. 1982-től az első idősek lelki gyakorlatára is sor került. Ma már 5 különböző méretű szemináriumi terem áll rendelkezésre az oktatási munkára. Az oktatási, adminisztrációs, konyhai, takarítási és épületgépészeti területen dolgozó 16 fős csapat biztosítja a központ napi működését. A Konrad Martin Ház évente több mint 130, több napos szemináriumot tervez, szervez és bonyolít le. A fő területek a politikai nevelés; fogyatékkal élők oktatása/alapoktatási munka; felajánlások a fenntartható fejlődés érdekében. Az alapötlet az, hogy az emberek új tanulási tapasztalatokat szerezzenek általa, hogy jó légkörben találkoznak másokkal..

Az inkluzív kurzusok leírása

A Konrad-Martin-Haus bentlakásos felnőttoktatási központ oktatói munkatársai 2003 óta támogatják a fogyatékosokkal élő embereknek szóló oktatási programokat. A hangsúly a nyitott, élethez kapcsolódó, élethosszig tartó tanuláson van. A burgenlandi kerület fogyatékos embereket tömörítő Caritas szervezetével szoros együttműködésben az évek során több politikai neveléssel foglalkozó szemináriumot tartottak, mint például „Elmegyek szavazni” és „A női képviselő, most mi lesz?” 2016. , közös ismeretterjesztő kirándulásra került sor a berlini Bundestagba. A politikai nevelés befogadó ajánlatait örömmel veszik igénybe a közép-németországi fogyatékossegítő intézmények, amelyeket a „Lebenshilfe” műhelyek munkatársaival együttműködve továbbfejleszthettek, bővíthettek. .

2020-ban és 2021-ben különösen népszerűek voltak „Erről beszélnek az emberek” szemináriumunk a szexuális nevelés területén. A résztvevőknek tetszett, hogy mindig külön csoportok voltak nők és férfiak számára. A szexualitással, online randevúzással és kapcsolatokkal kapcsolatos minden kérdést komolyan vettek, és megválaszolták. Képek és modellek tették könnyen érthetővé a szemináriumot. A Konrad-Martin-Haus 2022 a bentlakásos otthoni gondozók kérésére most a szakdolgozók továbbképzéseként is bevette programjába az ajánlatot. Idézetek a különböző szeminárium résztvevőitől:

A barátommal nagyon érdekesnek találtuk a szexszemináriumot.

Azt hittük, mindent tudunk, de sokkal többet tanultunk.

(*Max, 35).⁴

A tiltakozó nap mulatságos. Főleg, ha sétálunk egy banda, és engedjük a léggömböket.

(*Uwe, 42).

Az „(írott) nyelv nem lehet akadály” mottó alatt a könnyű és egyszerű nyelvről szóló szemináriumok rendszeresen szerepelnek a programban. A ház aktív partnere a Burgenlandkreis Befogadási Hálózatnak is, amely a helyi szereplőkkel együtt biztosítja az információkhoz való hozzáférés jogát (a fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 21. cikkelye). Fontos a közéletben és a kulturális életben való részvétel joga (29. és 30. cikk). A ház minden évben május 5-ét a fogyatékkal élők tiltakozásának európai napjaként ünnepli, és szakmai ajánlatokkal és kulturális tevékenységekkel támogatja a „Burgenlandi kerület befogadásának hónapját”.

Mivel a régió kulturálisan nagyon fontos, és a közvetlen közelében két világörökségi helyszín is található, a csapat 2017 tavaszán koncepciót dolgozott ki a nyilvános terek befogadó kulturális kínálatára. A Kultúra EGYSZERŰ mindenkinek (Kultur EINFACH für alle) közösen valósult meg. fogyatékkal élők szemináriumi csoportjával. A konkrét megvalósítás szempontjából ez azt jelentette, hogy a fogyatékkal élők kulturális intézmények tanácsadói

⁴* A nevek a GDPR szabályok miatt nem valódiak.

minősítést kaptak a befogadó kulturális kínálat kialakítását célzó intézkedés során. Saját jogú szakértőként ellenőrizték az információk hozzáférhetőségét és a helyszínen vezetett túrákat, cselekvési javaslatokat tettek, és megmutatták, hogyan lehet sikeres a nyelvi befogadás a tanulás kulturális helyén. Például a naumburgi székesegyházzal együttműködve egyszerű nyelvű tárlatvezetést és közérthető nyelven írott információs ajánlatot hoztak létre. Ez most megtalálható a székesegyház honlapján: <https://www.naumburger-dom.de/service-naumburger-dom-leichte-sprache/>.

2019-ben egy újabb projekt következett, amely a kultúra SIMPLE for all koncepcióján alapul. Az Ark Nebra felkérésére az idegenvezetők és a műhelyek munkatársai közösen dolgoztak azon, hogy a világörökségi helyszínt hosszú távon is könnyed nyelven kommunikálják. Az égi korong csillagászati összetettsége nagy kihívást jelentett mindannyiunk számára, és több tesztelési lépésre volt szükségünk, amíg igazán elégedettek voltunk. Addig is a könnyű nyelvű füzet elérhető az Ark Nebra kioskjában, és nagyon népszerű a turisták körében (<https://www.himmelsscheibe-erleben.de/barrierefreiheit/arche-nebra-in-leichter-sprache>)

A weißenfelsi Heinrich Schütz Ház 2021/2022-ben felkérte a Konrad-Martin-Haus munkatársait egy projekt megvalósítására Heinrich Schütz (1585-1617) zeneszerző és Novalis (1772-1801) költő évfordulója alkalmából. Sajnos az együttműködés meghiúsult, mert világjárvány idején nehéz volt hosszú távra és kötelező erejűen tervezni. A Culture SIMPLE for all fontos összetevője a helyi könyvtárakkal való jó együttműködés. Például rendszeresen tartanak nyilvános felolvasásokat egyszerű nyelven, és olyan szakirodalmat mutatnak be, mint például Sigfried Lenz német leckéje. Ezekben a felolvasásokon a nagyközönség részt vesz, és ösztönzik a nyilvános, befogadó kulturális párbeszédet. A helyi demenciában szenvedők szövetsége is szervezett már ott egyszerű nyelvű felolvasásokat.

A sok jó együttműködés hosszú távú erősítése érdekében a Ház 2019-ben elindította a Szövetség az Alapfokú Oktatásért Egyesületet. A szövetség célja, hogy az írott nyelven keresztül felhívja a figyelmet a kirekesztésre, és további partnereket nyerjen az egyszerű nyelvezetehoz. A szövetségnek mára 30 tagja van, akik odafigyelnek intézményeik nyelvi akadályaira.

Mivel a kerület lesz a 2023-as berlini Speciális Olimpia házigazdája, a befogadó munkájuk középpontjában jelenleg a sport áll. A csapat szeretné támogatni a kerületi sportegyesületet a befogadó ajánlatok megtételében. Ennek során az egységes sport koncepciójára támaszkodnak, és már elindították a folyamatban lévő „Off Berlin!” sportkampányt. Ez egy nagyon alacsony küszöbű sportkampány, amelyben mindenki közösen és önhatékonyan vehet részt, 2023 januárjától júniusig az „Easy English” témájú szemináriumok is szerepelnek a programban a nemzetközi vendégekkel való jó találkozás támogatása érdekében. Speciális Olimpiáról.

Az elmúlt 20 évben a Konrad-Martin-Haus az inklúzió oktatási felfogása fejlődött és változott.

Ahol eleinte sokat gondolkoztak és vitatkoztak a fizikai akadályokról, ma már mindenki igyekszik az igényekhez igazodó, személyre szabott ajánlatokat készíteni a csoportokkal párbeszédben. A személyzet többek között egy ellenőrző listát (1) használ, amely minden szolgáltatásra alkalmazható. A házban ma már több akadálymentesített szoba is található, 4 szemináriumi teremből 3 kerekesszéssel is jól megközelíthető és munkatársaink felkészültek vendégeink sokrétű igényeire. Van egy házbemutató is egyszerű nyelven (<https://konrad-martin-haus.de/leichte-sprache>). Az Oktatás, találkozás és elmélkedés mindenkinek mottója alatt a Konrad-Martin-Haus 2023-ban ünnepli 20 éves inkluzív oktatási munkáját, és sokszínű programot hoz létre. Ezek az ajánlatok minden bizonnyal további akadályokat mutatnak meg számukra, amelyek mellett elkötelezték magukat.

A mozgásukban korlátozott emberek is sokféleképpen regisztrálnak olyan ajánlatokra, amelyek nincsenek kifejezetten "befogadóként" megjelölve. Gyakran vannak köztük önszorgító csoportok tagjai (pl. Sclerosis Multiplexben élők), vagy idős emberek, akik olyan ajánlatot keresnek, ahol lefeküdhetnek az ebédszünetben. A házat gyakran lefoglalják konferenciákra vagy hálózati megbeszélésekre is, mivel szobáik könnyen megközelíthetők. Ha vegyes csoport van, a többi résztvevő gyakran spontán módon vállal támogató szerepet úgy, hogy fel sem tűnik, hogy az ajánlat „befogadó”. A takarító személyzet is természetesen segítőkész, hiszen az ő felelősségük, hogy mindenki jól érezze magát a házban. Ez a természetes törődés, amelyet egyiküknek és másoknak mutatnak, amikor akadályt észlelnek, valószínűleg a legerősebb erő, amelyből befogadó munkájuk merít.

A pedagógiai munkatárs (Dr. Gisela Winkler) nyilatkozata

„A legnagyobb kihívás azonban továbbra is az elménkben rejlő akadályok leküzdése és az érintkezéstől való félelem lebontása. Ez vonatkozik az oktatókra és a műhelyekben dolgozókra is, akik gyakran nem bízzák magukat vegyes oktatási ajánlatokkal. De igaz ez a nagyközönségünkre is, aki a közérthető nyelvezetű ajánlatokat elhalványítja és nem foglalja le. Így néha úgy tűnik, hogy az általános felnőttképzés és az inkluzív felnőttoktatás párhuzamosan fejlődik a házban. A cél azonban továbbra is az, hogy az inkluzív ajánlatokat valóban befogadóvá tegyük, hogy a fogyatékosokkal élők és a fogyatékkal élők egyenrangúan találkozzanak egymással.

Pedagógusként, aki a házon belüli befogadásért felelős, továbbképzésen vettem részt egyszerű nyelveken, és évekig aktív voltam az alapképzési projekteken is. Az évek során a résztvevőkkel folytatott párbeszédben és a workshopok kísérő szolgáltatásával fejlesztettük szakértelmünket a befogadó oktatási munkában a helyszínen. Általában közösen tervezzük a rendezvényeket, és előre rákérdezzük elképzeléseink „megvalósíthatóságára”. Néha a résztvevők gondozókat is magukkal hoznak, akik a háttérben segítenek.

Hasonló a helyzet, amikor egy befogadó eseményt a háztartással és az adminisztrációval beszélnek meg. Együtt gondolkodunk az esetleges akadályokon, félreértéseken és szűk keresztmetszeteken, különös tekintettel az ütemezésre. Néhány alkalmazottnak személyes

tapasztalata van értelmi fogyatékosokkal élőkkel, kerekesszékesekkel vagy demenciában szenvedő hozzátartozóival kapcsolatban. Ezeket a tapasztalatokat megbeszéljük és beépítjük az előkészületeinkbe. Szükség esetén ügyelünk arra is, hogy ezeken a szemináriumi napokon gyakorlattal rendelkezők is ügyeletben legyenek. A sok nyílt megbeszélés, valamint a „ha valami elromlott” értékelés révén a gyakorlatból egy jó megközelítést alakítottunk ki, amellyel a legtöbb problémát meg tudjuk oldani.

Néhány hete volt itt egy szülőcsoport, akik “nyaraltak” nálunk felnőtt, értelmi fogyatékos gyermekeikkel. Egy másik csoport számára, amely továbbtanulás céljából volt a háznál, eleinte kényelmetlen volt ez a közvetlen érintkezés az ebédlőasztalnál, de aztán idővel megszokták. Házként az a hozzáállásunk, hogy a vendégek maguk egyensúlyozzák a távolságot és a közelséget úgy, hogy a komfortzónájukban maradjanak. Szeretnénk vendégeinktől befogadást várni, és készen állunk arra, hogy elkísérjük őket a néha rögös úton.

A felnőttképzésbe való beilleszkedés egy hosszú út, amelyen örömmel járunk együtt.”

ALL IN INKLUZÍV OKTATÁSI TANFOLYAM SZLOVÉNIÁBAN, A GEOSS OKTATÁSI KÖZPONT ÁLTAL

Szlovéniai helyzet

Nincsenek hivatalos adatok Szlovéniában a fogyatékkal élők számáról; a számot az egyes fogyatékosági kategóriákra vonatkozó nyilvántartások alapján becsülik. Becslések szerint Szlovéniában 160 000 és 170 000 fogyatékkal élő személy él (a lakosság 12 és 13 %-a). A fogyatékosággal élő személyek megközelítőleg 8%-a rendelkezik fogyatékosági döntéssel a különböző törvények szerint; a fennmaradó 5% (a fogyatékosügyi szervezetek és a tagság becslése szerint) nagyobb testi fogyatékosággal élő személyek (Disability Insider, 2020).

A Szlovén Köztársaság mint jóléti jogállam, modern fogyatékoságvédelmi politikájával összehasonlítható más fejlett európai országokéval. Szlovén Köztársaság a gyakorlatban is átülteti a társadalmi igazságosság és az esélyegyenlőség elvét, amit 2006. november 30-án igazolt a fogyatékosággal élő személyekre vonatkozó első cselekvési program 2007–2013 elfogadásával és a második cselekvési program elfogadásával. Fogyatékosok 2014 -2021 2014. január 9-én, a fogyatékos személyek esélyegyenlőségéről szóló törvény alapján. A Szlovén Köztársaság Nemzetgyűlése 2008. április 2-án elfogadta a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló egyezményt és a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló egyezmény fakultatív jegyzőkönyvét megerősítő törvényt. Ezzel a Szlovén Köztársaság az egyik első ország lett, amely fenntartások nélkül ratifikálta az Egyezményt és a Fakultatív Jegyzőkönyvet. Ezzel a két dokumentum a nemzeti jog részévé vált és közvetlenül alkalmazandó.

A fogyatékkal élők jogait a Szlovén Köztársaságban nem egyetlen ernyőtörvény garantálja, hanem ágazatspecifikus jogszabályok, különböző törvények, amelyek a fogyatékkal élők különböző jogait szabályozzák különböző területeken:

- Fogyatékos személyek esélyegyenlőségéről szóló törvény;
- Diszkrimináció elleni védelemről szóló törvény;
- Az egyenlő bánásmód elvéről szóló törvény végrehajtása;
- Munkaviszonyról szóló törvény;
- a fogyatékkal élők szakmai rehabilitációjáról és foglalkoztatásáról szóló törvény;
- Nyugdíj- és rokkantbiztosítási törvény;
- Orvostechnikai eszközökről szóló törvény;
- törvény az értelmi és testi fogyatékosok szociális ellátásáról;
- Építési törvény;
- Szlovén jelnyelvi törvény;
- a családi erőszak megelőzéséről szóló törvény;
- Különleges szükségletű gyermekek elhelyezéséről szóló törvény;

- a közpénzekhez való jog gyakorlásáról szóló törvény;
- a fogyatékkal élők szervezeteiről szóló törvény; és sokan mások.

Fogyatékkal élők és felnőttoktatás

Mint fentebb említettük, számos jogszabály létezik a befogadásról és általában a megkülönböztetésmentességről, de a legmegfelelőbb a diszkrimináció elleni védelemről szóló törvény. E törvény 1. cikke minden egyén védelméről rendelkezik a megkülönböztetéssel szemben, tekintet nélkül nemre, nemzetiségre, fajra vagy etnikai származásra, nyelvre, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosagra, korra, szexuális irányultságra, nemi identitásra és nemi megnyilvánulásra, társadalmi helyzetre, vagyoni helyzetre, iskolai végzettség vagy bármely más személyes körülmény a társadalmi élet különböző területein, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok gyakorlása során, a jogok és kötelezettségek gyakorlása során, valamint egyéb politikai, gazdasági, társadalmi, kulturális, civil vagy egyéb jogviszonyokban. A 2. cikk megemlíti a megkülönböztetéssel vagy az egyenlő bánásmóddal szembeni védelmet, a pályaválasztási tanácsadás és tanácsadás minden formájához és minden szintjéhez, a szakmai és szakmai oktatáshoz és képzéshez, a szakmai továbbképzéshez és átképzéshez való hozzáféréssel kapcsolatban.

A másik fontos törvény a fogyatékos személyek társadalmi befogadásáról szóló törvény, amely a fogyatékossgal élő személyek jogait és a fogyatékos státusz megszerzésének rendjét szabályozza azon maradandó veleszületett vagy szerzett fogyatékossgal élő személyek számára, akik fogyatékossguk miatt nem integrálhatók társadalmilag a közösségbe. társadalmi beilleszkedési szolgáltatások biztosítása nélkül, és akik nem tudják önállóan ellátni életszükségeik nagy részét vagy egészét, és nem tudják biztosítani a megélhetést, a pénzbeli ellátáshoz való jogot és a társadalomba való egyenlő beilleszkedésükhöz az állam által biztosított lehetőségeket.

Létezik a fogyatékos személyek esélyegyenlőségi törvénye is, amelynek célja a fogyatékossgal élőkkel szemben magán a fogyatékossgon alapuló diszkrimináció megelőzése és megszüntetése. E törvény célja a fogyatékossgal élők esélyegyenlőségének megteremtése az élet minden területén. A 11. cikk az inkluzív oktatáshoz való hozzáféréssel foglalkozik – a fogyatékkal élők számára biztosítani kell az oktatási programokban való részvételt minden szinten, valamint az élethosszig tartó tanulást abban a környezetben, amelyben élnek. A felnőttképzés sajátos területén a vonatkozó jogszabály a Felnőttképzési törvény, amelynek 5. §-a kimondja, hogy a felnőttképzés területén a közérdek érvényesülése különböző célokat követ, többek között a felnőttképzés strukturális és egyéni akadályainak csökkentését. az oktatásban és tanulásban részt vevő lakosok, valamint a kevésbé képzett és más kiszolgáltatott csoportok oktatásra és tanulásra való ösztönzése.

A Szlovén Andragógiai Társaság elnöke szerint nem volt kérdéses a speciális igényű felnőttek bevonása az egész életen át tartó tanulásba és a felnőttoktatásba (RTV SLO, 2022). A probléma továbbra is az elégtelen nevelési-oktatási szabályozás, amely előnyben részesíti a sajátos nevelési igényű és a formális oktatásban részesülő gyermekeket, valamint a rehabilitációs és gyógypedagógiai ismeretek mellett az andragógia vagy a sajátosságok ismereteivel rendelkező szakemberek hiánya. a felnőttképzésről.

Szlovéniában, különösen a szakmai körökben, egyre inkább tudatosul az egész életen át tartó tanulás fontossága. Az egész életen át tartó tanulás a fogyatékkal élők joga és lehetősége is, de csak deklaratív szinten. Rendszerszinten sok probléma tapasztalható a megvalósítás során. Probléma van az élethosszig tartó fogalmának meghatározásával, mivel sok dolgozó szakember megosztott a definícióval kapcsolatban. Az egész életen át tartó tanulást gyakran tévesen csak a felnőttképzéssel azonosítják. A fogyatékkal élők különösen a továbbtanulás és a tanulás során szembesülnek problémákkal az alap- és középiskola elvégzése után. Hiányoznak a megfelelő programok és a megfelelően képzett szakemberek. Az állam erre nem fordít kellő figyelmet, hiányosak a jogszabályok, nincsenek anyagi támogatások. Így a fogyatékos emberek oktatásának programjai, tevékenységei saját kezdeményezésre, önálló projektek keretében jönnek létre, melyeket különböző hazai, nemzetközi és európai forrásokból társfinanszíroznak. Minden többé-kevésbé különböző szociális jóléti, oktatási és munkaügyi központok, társaságok, ritka intézmények keretein belül zajlik, amelyek kiegészítő tevékenységként nyújtanak ilyen jellegű oktatást.

A jövőben az egész életen át tartó tanulás és oktatás fogalma terén hiányos jogszabályok szabályozása szükséges. A fogyatékossgal élők területével foglalkozó dokumentumok többsége a gyermekek nevelését, oktatását célozza, így például a sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséről szóló törvény.

Elengedhetetlen azoknak a tanároknak és leendő tanároknak, felnőttképzést folytatóknak a folyamatos képzése, képzése, akik maguk is kifejezik az andragógia és gyógypedagógia interdiszciplináris ismeretei iránti vágyat. Ez fontos azoknak a felsőoktatási intézményeknek, amelyek leendő oktatókat, pedagógusokat, andragógusokat képeznek, hogy programjaikba konkrét tartalmat, a fogyatékkal élők sajátosságaira vonatkozó ismereteket is beépítsék. A felnőttképzésben az esélyegyenlőség elvét kell hangsúlyozni, mert például sok értelmi fogyatékos felnőtt nem fér hozzá a napi foglalkozási központokhoz, ahol tanulási és oktatási programokat, különösen nem formálisokat valósítanak meg. Különösen értelmes ezen a területen az összes civil szervezet és társaság összekapcsolása, különösen azok, amelyek fogyatékos emberekhez igazodó nem formális oktatási programokat valósítanak meg. Nagyon jó lenne ezen a területen is elemezni az oktatás helyzetét, és az eredmények alapján fejlesztési és jogalkotási stratégiát készíteni (RTO SLO, 2022).

A szervezet leírása – Oktatási Központ Geoss

Oktatási Központ Geoss egy non-profit felnőttoktatási központ, amelyet Litija önkormányzata alapított és tulajdonosa. Több mint 60 éve valósít meg nyilvánosan elismert formális középfokú oktatási programokat felnőtteknek, felsőoktatási programokat felnőtteknek, informális, nyilvánosan érvényes oktatási képzést fiataloknak és nem formális oktatási programokat különböző célcsoportok számára. A munkaügyi hivatallal, szociális munka központokkal, civil szervezetekkel, magán- és közintézményekkel, iskolákkal együttműködve inkluzív andragógiai programokat, anyagokat dolgoz ki és valósít meg oktatóik/mentoraik/tanácsadóik, valamint a hátrányos helyzetű veszélyeztetett csoportok – tagjaik/ügyfeleik/

számára. célcsoportok (migránsok, menekültek, vidéki lakosság, értelmi fogyatékosok, munkanélküliek, alacsonyabb iskolai végzettségűek, lemorzsolódók, idősek, enyhe fokú diszlexiás személyek, fogyatékkal élők).

A programok közös magja a műveltséghez kapcsolódó kulcskompetenciák elsajátítása, a matematika és az IKT-készségek, a szociális készségek, az egész életen át tartó tanulás alapelvei, az interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák elsajátítása, a fiatalok és felnőttek aktív állampolgári szerepvállalása, az IKT tanulás, tanulás, önképzésmenedzselés, vállalkozói szellem és szociális vállalkozás, kulturális tudatosság és családi értékek. A programok konkrét tartalma az egyes célcsoportok oktatási igényeiből és érdeklődési köréből adódik. Az andragógiai folyamat inkluzív formái közé tartozik az IKT (e-classroom Moodle, online anyagok) és az innovatív motivációs módszerek a társadalmilag kirekesztett tanulók oktatási programokba való integrálására, valamint a jó andragógiai gyakorlatok korszerűsítésére a felnőttek számára és újak kialakítására.

A Központ számos hazai és nemzetközi projektben vesz részt a szociális készségek fenntartható fejlesztése, a veszélyeztetett felnőttek munkalehetősége és az interkulturális kompetenciák elsajátítása terén; oktatási anyagokat is fejleszt a veszélyeztetett célcsoportok számára. Az IC Geoss tevékenységét a VII. iskolai végzettséggel, pedagógiai végzettséggel és több mint 100 szerződéses munkatárssal. Az IC Geossban évente körülbelül 1000 felnőtt tanuló vesz részt különféle oktatási programokban. Munkájuk során az európai értékekkel összhangban követik a helyi, regionális, nemzeti és tágabb európai igényeket.

Inkluzív kurzusok koncepciójának kidolgozása és együttműködés a partnerekkel

Az IC Geoss inkluzív tanfolyami programját a fő célcsoport – a VDC Zasavje – Daily Unit Litija napi foglalkozási központba látogató fogyatékkal élő résztvevők – kifejezett szükségletei alapján dolgozta ki inkluzív tanfolyami programját a vezetőséggel egyetértésben, akik érdeklődtek a digitális és kulináris készségek fejlesztésén keresztül. befogadó tanfolyamok. A tervet megvitatták a digitális készségek külsős lektorával, aki kifejezte hajlandóságát ennek az inkluzív kurzusnak a megvalósítására velük, valamint a legutóbbi Társadalmi Aktiválás (SA) program résztvevőivel, akik főként tartósan munkanélküliek. Az előadó e két célcsoport képességeinek, elvárt érdeklődésének és az SA program munkatervének megfelelően alakította ki a képzési programot. A kulináris készségek második inkluzív tanfolyamát az IC Geoss munkatársai dolgozták ki korábbi tapasztalataik és a Zasavje VDC résztvevői érdeklődése alapján.

Az inkluzív kurzusok leírása

A digitális készségekkel foglalkozó első inkluzív tanfolyamot 4, 1,5-2 órás foglalkozáson keresztül bonyolították le a Geoss Oktatási Központ épületében 2022. április 13. és május 18. között. Mindegyik foglalkozáson mindkét célcsoport részt vett – a VDC Zasavje napi foglalkozási központ résztvevői. - Litija egység és a Társadalmi aktivizálás program résztvevői. A négy ülésen összesen 29 résztvevő vett részt SA-ból és 25 résztvevő a VDC-ből. A digitális

készségek inkluzív tanfolyama a közösségi hálózatokhoz készült videók, a szövegszerkesztés és a zenei üdvözlőkártya készítés témáit érintette.

A kulináris készségek második inkluzív kurzusát 1 ülésben bonyolították le a Geoss Oktatási Központ épületében 2022 szeptemberében. Ezen 19 résztvevő vett részt a VDC Zasavje napi foglalkozási központból - Unit Litija és a Geoss Oktatási Központ alkalmazottai. Ez a kurzus a gombóc és tészta madarak készítésével kapcsolatos kulináris készségekre terjedt ki, matematikai és kémiai készségekkel kombinálva (összeadás és kivonás a hozzávalók mérésével, az összetevők jellemzői), és interaktív módon, főzésen keresztül valósították meg.

Tanulási tapasztalatok – a résztvevők visszajelzései

Mindkét inkluzív kurzushoz az IC Geoss rövid kérdőíveket készített minden résztvevő számára – egyet a tanfolyam megkezdése előtt, egyet pedig annak befejezése után, hogy dokumentálja elvárásait és összegyűjtse a végső visszajelzést. Az előzetes értékelési kérdőívek a következő kérdéseket tartalmazták:

1. milyen tevékenységet fog végezni (számítástechnika/sütés),
2. mit vár el ebben a tevékenységben,
3. mit vár el, hogy újat tanuljon,
4. hogyan értékelné jelenlegi tudását ennél a tevékenységnél?
5. hogyan vélekedik arról, hogy a tanfolyam az IC Geoss telephelyén lesz megtartva?
6. hogyan vélekedik arról, hogy a tanfolyam más résztvevőkkel együtt kerül lebonyolításra (a Social Activation/VDC Zasavje részéről),
7. részt vett-e valaha olyan képzésen, amelyet veszélyeztetett csoportokkal együttműködésben valósítottak meg,
8. mit vár el a veszélyeztetett csoportok többi résztvevőjével való együttműködéstől?
9. szeretnél még valamit elmondani.

Az értékelést követő kérdőívek a következő kérdéseket tartalmazták:

1. milyen tevékenységet végzett (számítástechnika/sütés),
2. mennyire volt elégedett a tevékenységgel – kérjük, fejtse ki,
3. mit csinált ezen a tevékenységen?
4. mit tanultál,
5. mi tetszett a legjobban,
6. hogyan vélekedik arról, hogy a tanfolyam az IC Geoss telephelyén zajlott?
7. hogyan vélekedett arról, hogy a tanfolyamot más résztvevőkkel együtt vezették le (a Social Activation/VDC Zasavje részéről),
8. mennyire elégedett a többi résztvevővel való együttműködéssel,
9. szeretnél még valamit elmondani..

A résztvevők értékelési visszajelzéseinek összefoglalása

Kérdés	Válaszok VDC Zsaszve	Válaszok SA
Mit vársz ettől a tevékenységtől?	<ul style="list-style-type: none"> • tanulni valami újat • biztonságos internethasználat • új ismeretek • különböző dolgok a számítógépen, például a PowerPoint és a Word • dokumentumok szerkesztésének ismerete • főzés 	<ul style="list-style-type: none"> • új dolgokat tanulni a számítástechnikában • alapvető dolgok, internet • tanulni valami újat a számítógép használatáról • számítógépes programok – képek, videó • segíti a VDC felhasználókat a számítógép alapvető használatában • Excel, Photoshop, Illustrator és egyéb számítógépes ismeretek elsajátítása
Mit vársz attól, hogy újat tanulj?	<ul style="list-style-type: none"> • PowerPoint • zenei üdvözlőlap • dokumentum használata és mentése • mentés USB pendrive-ra • hogyan lehet zenét betenni a PowerPointba • hogyan készítsünk meghívót és üdvözlőlapot • Word, e-mail, programozás használata • dokumentumok szerkesztése • sok újdonság a főzésben 	<ul style="list-style-type: none"> • PowerPoint, Excel használata, programozás • mert nem tudom eléggé, váltás, mappák, internet • néhány új tudás • programozás, blokklánc • több munka a képek és videók szerkesztésére szolgáló programokkal • együttműködés, információ és tudás átadása, alkalmazkodás a különböző felhasználókhoz • új ismeretek megszerzése a Photoshop, az Illustrator és a számítástechnika területén
Hogyan értékelné jelenlegi tudását ennél a tevékenységnél?	<ul style="list-style-type: none"> • számítástechnika: nagyon jó 4 • számítástechnika: közepesen jó 3 • kulináris: nagyon jó 2 • kulináris: közepesen jó 4 	<ul style="list-style-type: none"> • számítástechnika: nagyon jó 4 • számítástechnika: közepesen jó 2 • számítástechnika: rossz 1

Kérdés	Válaszok VDC Zsávje	Válaszok SA
Mit gondol arról, hogy a tanfolyam az IC Geoss telephelyén lesz lebonyolítva	<ul style="list-style-type: none"> • nagyon jó, jól van • jó • Nagyon jó • kiváló 	<ul style="list-style-type: none"> • Nincs adat
Hogyan vélekedik arról, hogy a tanfolyam más résztvevőkkel együtt kerül megrendezésre?	<ul style="list-style-type: none"> • ez rendben van • nagyon jó • jó • kiváló • Nagyon érdekesnek találom, és remélem, hogy jól fogunk együtt dolgozni • Remek, tanulok valami újat • tanulunk valamit együtt • Rendben van, szocializálódni • Rendben, új emberekkel fogok találkozni 	<ul style="list-style-type: none"> • boldog, szeretek új dolgokat tanulni • szép • bírság • nagy • Rendben, új tapasztalat • erős, boldog, hasznos, társaságkedvelő és társadalmilag hasznos • Úgy gondolom, hogy a program hatékonyabb lenne, ha VDC nélkül hajtanák végre
Részt vett-e valaha olyan képzésen, amelyet veszélyeztetett csoportokkal együttműködve valósítottak meg?	Nincs adat	<ul style="list-style-type: none"> • nem 3 • soha • Néhány évvel ezelőtt volt tapasztalatom a veszélyeztetett csoportokkal • nem, de érdekel

A résztvevők visszajelzései a befogadó tanfolyamok végén:

Kérdések	Válaszok VDC Zsaszve	Válaszok SA
Mit vár el a sérülékeny csoportokból származó többi résztvevővel való együttműködéstől?	Nincs adat	<ul style="list-style-type: none"> • minél többet megtanulni arról, amit a számítástechnikában nem tudunk • Szép együttműködésre és társaságra számítok • szociális készségek fejlesztése • tapasztalatot cserélni és tudásommal segíteni másoknak • kölcsönös tanulás, türelem elsajátítása, alkalmazkodás a különböző felhasználókhoz, új tapasztalatok • kölcsönös segítségnyújtás és együttműködés a többi taggal
Szeretnél még valamit mondani	<ul style="list-style-type: none"> • Nagyon jól érzem magam az IC Geosznál 	<ul style="list-style-type: none"> • Több ilyen leckére számítok, főleg nyugodtra • Szeretnék még ilyen élményeket
Mennyire volt elégedett a tevékenységgel – kérjük, fejtse ki	<ul style="list-style-type: none"> • nagyon elégedett 7 (nagyon szép volt, remélem még megyek; megtanultam e-mailben melléleteket küldeni) • közepesen elégedett 1 	<ul style="list-style-type: none"> • nagyon elégedett 4 (hasznos volt az alapvető számítógépes ismeretek megszerzése, amelyek szakmai orientációtól függetlenül általában hasznosak; szeretek újat tanulni; nagy öröm volt a VDC-vel együttműködni, ha lehetőségem volt ilyen projekteknél részt venni ismét szívesen válaszolok a meghívásra; minden jól elmagyarázott, kedvesség) • közepesen elégedett 2 (a program túl rövid volt azoknak, akik alapvető számítástechnikai ismereteket akartak tanulni, a kurzusnak elsősorban a fontosabb programok használatára kell koncentrálnia)

Kérdések	Válaszok VDC Zsaszve	Válaszok SA
<p>Mit csinált ezen a tevékenységen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • szöveg szerkesztése és zene elhelyezése • írás Wordben, zenei üdvözlőlap • szöveggel dolgozni Wordben • - különböző dolgok • számítógépes funkciók • Fényképek elhelyezése USB pendrive-ra, PowerPoint tanulás • Prezi használata • számítógép tanulása és az előadói utasítások követése panelséma szerint 	<ul style="list-style-type: none"> • különböző számítógépes ismeretek – Word, PowerPoint, Excel, grafika, fotók szerkesztése • tervezési programokban dolgozni • a számítástechnika alapjainak elsajátítása • Az interneten hallgattam olyan weboldalakot, amelyekre nem szabad kattintani, mert vírusokat kaphat, dolgoztunk PowerPoint, Word, Excel-ben • először mi (SA csoport) megtanultuk a számítástechnika alapjait, majd ezt a tudást megosztottuk a VDC felhasználókkal • Régi bevált receptet használtam vagy újat • kövesse az utasításokat és dolgozzon számítógépen
<p>Milyen újat tanultál</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sokat tanultam, például hogyan kell zenét beletenni • szöveg szerkesztése • a Word jobb használata • munka zenei üdvözlőlap • tanulási programok • hogyan lehet fényképeket USB-meghajtóra helyezni • betűk színezése • PowerPoint, rögzítsen egy dalt és MP3-at, készítsen üdvözlőlapot és küldje el, szöveget írjon be a Wordbe 	<ul style="list-style-type: none"> • logó készítés, fotók szerkesztése, Blockchain alapjai • szerkesztőprogramok használata, felvételek montázsának programja, csoportos munka • hogyan kell használni az Excelt • alkalmazkodás a felhasználók különböző igényeihez és tanulási képességeihez • Különösen új recepteket próbáltam ki • dokumentumok mentése, videók és üdvözlőlapok készítése, az Europass elkészítése
<p>Mi tetszett a legjobban</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Minden tetszett • előadó • csoportos munkavégzés • különböző programok • - a csoport • Minden tetszett és érdekes volt 	<ul style="list-style-type: none"> • grafikai szerkesztés Photoshop, Illustrator programban • segíteni azoknak, akik nem rendelkeznek ezekkel a képességekkel • jó magyarázat az előadótól • hallgatni a befektetésről, hogyan használják fel • együttműködés a VDC-vel, mint olyan, felhasználóik megismerése és tudásátadás • ha a péksütemény olcsó volt, szép, ízletes • üdvözlőlap készítés, szövegmásolási gyakorlat

Kérdések	Válaszok VDC Zsavage	Válaszok SA
<p>Mennyire elégedett a többi résztvevővel való együttműködéssel?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nagyon jó • kiváló • Elégedett vagyok • jó 	<ul style="list-style-type: none"> • figyelembe véve, hogy eltérő számítástechnikai előzetes ismeretekkel rendelkezünk, és nem volt homogén csoport, az együttműködés rendben volt • A többi résztvevővel való együttműködéssel elégedett vagyok, nem volt nehéz az együttműködés • jó volt • az SA-ból néhány résztvevő ellenállást tanúsított a VDC-vel való együttműködéssel szemben, ami a hozzáállásukban (paszivitásukban) tükröződött, egyesek nem szeretik a »tanári szerepet« • Nagyon elégedett vagyok, jó az együttműködés, kedvesség
<p>Szeretnél még valamit mondani</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Remélem, újra megcsinálom, és tanulhatok valami mást számítógépen • Meg akartam tanulni, hogyan kell regisztrálni a Partison, de nem hallottak • Minden jó volt 	<ul style="list-style-type: none"> • Úgy gondolom, hogy a képzési program elég rövid, és hosszabbnak kell lennie, mivel a végső cél az alapvető számítástechnikai ismeretek megszerzése • Számomra ez az együttműködés kiváló alkalom volt önmagunk és más emberek megismerésére és új készségek elsajátítására is, ezért azt javaslom, hogy a jövőben még több legyen az együttműködés más intézményekkel. • gyakran nincs idő az együttműködésre

Az oktatók nyilatkozatai, meglátásaik

Interjút készítettünk egy digitális készségtanfolyam előadójával és egy kulináris készségtanfolyam trénerével a következő kérdésekkel:

Milyen elvárásai voltak a tanfolyam előtt?

Igazából nem sokat gondolkodtam, az ötlet kiválónak tűnt, főleg a Társadalmi Aktiválás résztvevőinek, akik mentorálással pedagógiai képességekre, végül önbizalomra tehetnek szert. Már az előadás kezdete előtt is nagyon meglepett néhány résztvevő ellenállása, félelme, előítélete, mondván, nem alkalmasak arra, hogy "ilyen emberekkel" dolgozzanak, és nem is akarnak részt venni. A VDC Litija lakóinak érkezése után ezek az előítéletek szertefoszlottak, és úgy gondolom, hogy mindannyian nagyon kellemes meglepetésben volt részünk. A VDC felhasználók igazi kikapcsolódást és örömet hoztak az osztályterembe.

A kulináris tanfolyam számára kihívást jelentett a főzés lehetséges veszélyei. Kevesebb együttműködést vártam a résztvevőktől, de függetlenek akartak lenni, bár néhány dolog nehéz volt számukra.

Milyen volt a munka a kurzus során a kölcsönös együttműködés, a kölcsönös segítségnyújtás szempontjából a két csoport résztvevői között?

kiváló, hogy az SA néhány résztvevőjét nagyon meg kellett csodálnom kivételes pedagógiai hozzáállásáért, és mindenekelőtt az a fontos, hogy ne lettek türelmetlenek, ha a VDC résztvevő nem oldotta meg azonnal a feladatot. Türelmesek voltak, bátorították és irányították őket, hogy maguk találjanak megoldást. Ahogy először tartottam tőle, senki sem kezdte kirángatni a számítógépes egeret a VDC résztvevő kezéből. Természetesen nem minden SA résztvevő bizonyult így, néhányan még elég bizonytalanok voltak a számítógéphasználat terén. A kiemelkedő teljesítményt nyújtóknak a legnagyobb örömmel adtam ajánlásokat, hogy alkalmasak az idősek informatika oktatására, akik számára szintén a legfontosabb, hogy legyen mellettük valaki, aki türelmes, tud biztatni, dicsérni.

A kulináris tanfolyam résztvevői nagyon jól érezték magukat, meg voltak elégedve a termékekkel és a sikerrel, tetszett nekik a termékek íze és az is, hogy valami újat próbáltak ki. pozitívan meglepődtem; nagyon szeretnének ilyen workshopokat, és szeretnének máskor is..

Problémára, elégedetlenségre, akadályra mutatott rá egyik vagy másik ?

Nem, ahogy korábban is mondtam, az elégedetlenség a tanfolyam kezdete előtt megvolt, de a tanfolyam alatt megszűnt. Viszont így is nagyon jó volt, hogy két gyámjuk a VDC lakosaival volt, akik jól ismerték őket és minden igényüket – miért érzi például az egyiknek, hogy fel kell kelnie, kimenni, meg ilyesmi. Megismertettek minket az egyes résztvevők tulajdonságaival és segítettek a tanfolyamon. Nélkülük valószínűleg rosszabbul járnánk.

Nem, annak ellenére, hogy egyesek fogyatékoságuk miatt nehezebbnek találtak bizonyos dolgokat, nem engedték, hogy ez korlátozza őket, keményen dolgoztak, és mindannyian hozzájárultak a közös célhoz.

Személy szerint van-e valamilyen javaslata, javaslata, hogyan lehetne a jövőben ilyen

befogadó tanfolyamokat megvalósítani, hogy azok még befogadóbbak legyenek?

Esetleg egy idősek otthonát is meghívhatnánk a részvételre?

Nem, elérték a céljukat..

Interjúk tanulókkal

Két rövid interjút készítettünk nyílt végű kérdések formájában mindkét érintett csoport (VDC és SA) tanulóival).

A VDC Zasavje 35 éves résztvevőjének főbb nyilatkozatai:

A VDC Zagorje fociedzésén dolgozik, könyvtárba látogat és könyveket olvas. Ez volt az első alkalom, hogy részt vett egy ilyen befogadó tanfolyamon. A tanfolyam előtt úgy gondolta, hogy jó lesz, és új barátokat fog találni. A tanfolyamon megtanulta a zenés üdvözlőlapok készítését, ezt korábban nem tudta. Jó volt az együttműködés a Social Activation csoporttal, segítettek nekik, sokat tudnak a számítástechnikáról, nem volt rossz tapasztalat, barátságosak voltak velük és ellentétesek. Támogatná a jövőben is az ilyen inkluzív tanfolyamokat, például főzőműhelyeket, sportjátékokat, társadalmi befogadást, együtt töltött időt.

A 30 éves Social Activation résztvevőjének legfontosabb kijelentései:

A tanfolyam előtt feltételezte, hogy ők (SA) átadják a tudást a másik csoportnak (VDC), és nem fognak sokat tanulni, de a tanfolyam során mégis tanultak valami újat, de nem annyit, mint egyébként, észrevette, hogy a VDC résztvevői is eltérő tudással rendelkeznek. Az együttműködés rendben volt, segített egy résztvevőnek a VDC-ből, a kapcsolatok rendben voltak, pozitívak, nem voltak rossz tapasztalatok. A jövőben az emberi interakciók jegyében javasolna ilyen kurzusokat, de a tudás megszerzése szempontjából csak korlátozott mértékben, mivel az ilyen kurzusokon lassabban szerzik meg a tudást. Először vett részt ilyen befogadó tanfolyamon, nincs frissítési javaslata.

ALL IN INKLUZÍV OKTATÁSI TANFOLYAM GÖRÖGORSZÁGBAN AZ ACTIVE CITIZEN PARTNERSHIP ÁLTAL

Görögországi helyzet

Görögországban körülbelül 1 millióra becsülik a fogyatékkal élők számát. Nincs hivatalos népszámlálás, az adatok az Egészségügyi Világszervezet és az állam hivatalos szerveinek százalékos arányain alapulnak. A lakosság jelentős százaléka (35%) Attikában él. Abban az esetben, ha a fogyatékkal élők szállás- és ellátási struktúráit is számítjuk, az attikai koncentráció 50%-ot tesz ki. A fogyatékkal élők többsége értelmi fogyatékos. Többségük az adatok szerint nagyvárosokban él, hiszen ott működnek Speciális Iskolák (Óvodák, Általános Iskolák), Előképző Központok, laboratóriumok, Szociális Ellátások, Jóléti Intézmények, Gyógypedagógiai szolgálatok, Kórházak stb.

A Nemzeti Cselekvési Terv hat pillére a következő:

1. A fogyatékkal élők szolgálatában álló állam, amely többek között a labirintustörvény kodifikációját, a Nemzeti Akadálymentesítési Hatóság létrehozását, az elektronikus rokkantkártya létrehozását, az értékelési mechanizmus korszerűsítését és a fogyatékoság igazolását foglalja magában.
2. A fogyatékosággal élő személyek jogainak védelme, amely speciális adópolitikát, intézménytelenítést, önálló életvitelt stb.
3. Hozzáférhetőség
4. Részvétel az élet minden területén
5. A társadalom és a közigazgatás szemléletformálása
6. Szinergia és fejlesztés

Fogyatékkal élők és felnőttoktatás

A fogyatékkal élők számos problémával szembesülnek a görög társadalomban. A közterületek, közlekedési eszközök megközelíthetőségével kapcsolatos nehézségek, a munkaerő-piaci diszkrimináció, az anyagi juttatások korlátai, az iskolarendszerbe való beilleszkedés csak néhány a fogyatékkal élők problémái közül. Ugyanakkor Görögországban számos olyan szervezet működik, amelyek bármilyen fogyatékosággal élő embereket céloznak meg, és támogatást, tanácsadást és oktatást kínálnak.

A tanácsadó központok általában ideális kaput jelentenek a fogyatékosággal kapcsolatos segítségnyújtás területén működő főbb szervezetekhez és kulcsszereplőkhöz. A legtöbb görögországi szervezet, amely fogyatékos embereket gondoz vagy segít, általában útmutatást ad a fogyatékkal élők szüleinek (noesi.gr). Fő céljuk a fogyatékkal élők és családjaik életminőségének javítása. Elsősorban terápiás módszereket, eszközöket és programokat népszerűsítnek a funkcionalitás és a szocializáció legmagasabb szintjének elérése

érdekében az autonóm és gyakorlati élet felépítésével (karibou-care.gr). Ilyen támogatást pszichológusok, pszichiáterek, szociális munkások és gyógypedagógusok (eeamargarita.gr) kínálnak. Pontosabban, ezek az intézmények személyre szabott szolgáltatásokkal támogatják az embereket és családjaikat különböző programjaikon keresztül, kortól, nemtől, nemzetiségtől vagy társadalmi státusztól függetlenül (amimoni.gr).

Görögországban rengeteg olyan központ található, amelyek a szellemi és fizikai fogyatékosággal élő emberekre vagy menekültekre, valamint oktatásukra, beilleszkedésükre, lakhatásukra és jövőbeli munkalehetőségeikre összpontosítanak, azonban ezeknek a támogatási központoknak a többsége Görögország két legnagyobb városában, Athénban és Thesszalonikiben található. nagyon keveset találtak Görögország vidékibb területein. Egy másik nagy probléma, hogy a legtöbb intézmény pénzügyi problémákkal küzd. Görögország 10 évig pénzügyi válságon ment keresztül, és a legtöbb intézmény súlyosan érintette. Szintén problémás a képzett munkaerő hiánya, valamint az ágazaton belüli gyakori fluktuáció.

A szervezet leírása – Active Citizen Partnership (ACP)

Az Active Citizens Partnership egy északkelet-görögországi székhelyű civil szervezet, amelynek irodája Athénban van. Széleskörű tapasztalattal rendelkezik az oktatási és társadalmi igényeket nemzeti és európai szinten megcélzó programok kidolgozásában és támogatásában. Az Active Citizens Partnership a következő tevékenységeket végzi:

- Technológiailag továbbfejlesztett képzés kidolgozása és megvalósítása
- Görög nyelvi program menekülteknek és bevándorlóknak
- Üzleti tanácsadás és mentorálás, különös tekintettel a munkanélküliekre és a nőkre
- Pszichoszociális támogatás és tanácsadás bevándorlók, menekültek, hajléktalanok, tartósan munkanélküliek, vallási vagy kulturális jellemzőkkel rendelkező személyek stb.
- Tanácsadás az alkalmazottaknak munkakörülményeik javítása érdekében
- Tanácsadó programok a tartósan munkanélküli és a munkanélküliség kockázatának kitett nők számára
- Programok tanulásban akadályozott kisebbségi fiatalok számára.
- Képzés bevándorlók, menekültek, vallási és kulturális jellemzőkkel rendelkező személyek, például görög muszlimok, hajléktalanok stb.
- Programok a szegénység és a társadalmi kirekesztettség által sújtott emberek munkához jutásának erősítésére.

Az ACP-t Kelet-Macedónia és Trákia Regionális Kormányja tanúsította, hogy irányítási rendszere tanúsított (ELOT 1429:2008, ELOT 1431-1:2008, ELOT 1431-2:2008). Az ACP szakértelemmel és tapasztalattal rendelkezik a technológiával továbbfejlesztett tanulás fejlesztésében, beleértve az alkalmazásokat, a mobil tanulást és a gyakorlati közösségeket és a tudásmegosztást támogató platformokat. Jelentős tapasztalattal rendelkezik az OER-ek fejlesztésében és lokalizálásában, valamint a tanulási tartalmak kulturális adaptációjában is.

Az ACP számos projektet hajtott végre kapacitásépítés és tervezés terén a felnőttoktatás, a társadalmi igazságosság és befogadás, a felnőttoktatás, az oktatók képzése, az e-learning, az oktatástechnológia és a képzési politika fejlesztése terén. Az ACP kínálata tartalmaz egy tanulási programot a fogyatékkal élő fiatalok számára, és a befogadás terén szerzett szakértelmét az ALL IN projektbe vitte.

Az inkluzív tanfolyam leírása

Az ACP görög nyelvtanfolyamot hajtott végre vegyes képességű bevándorlókkal, menekültekkel és menedékkérőkkel, beleértve a fogyatékkal élőket is, akik közül sokan fizikai, mentális, értelmi fogyatékos vagy poszttraumás stressz-zavar (PTSD) miatt nem vehetnek részt felnőttoktatási központokban és képzési intézményekben tanfolyamokon.). Céljük az volt, hogy olyan képzést nyújtsanak, amely segíti a résztvevőket abban, hogy átmenjenek egy akkreditációs folyamaton, hogy megszerezzék a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezők és görög állampolgárok jelentkezéséhez szükséges A2 szintű bizonyítványt.

Az ACP egy 8-13 fiatal, 18 év körüli fiúból álló csoporttal dolgozott, akik egy támogató független központban élnek Athénban. A résztvevők 18. életévüket betöltött, kísérő nélküli kiskorúak, akiknek el kell hagyniuk a támogató központot, és egyedül kell élniük. A résztvevők többsége 6 hónaptól 6 évig élt Görögországban, a görög nyelv alapszintű vagy alacsony szintű ismeretével, amelyet hazájában néhány év iskolai végzettség előz meg. A görög nyelv elsajátítása nagyon fontos a menekültstátusz megszerzéséhez vagy a tartós Görögországban való tartózkodáshoz, hogy munkát találjon, és bekerüljön a görög társadalomba.

A kurzusra való felkészülés során az ACP projekt munkatársai szorosan együttműködtek a szervezet szakértőivel, hogy kiválasszák a 18. születésnapjukhoz közeledő és a támogató központokból távozó résztvevőket. Minden résztvevő tájékoztatást kapott a workshopok terjedelméről és a görög nyelv alapismeretekkel rendelkező érdeklődőket, ahol részt vettek benne. Figyelembe vették a résztvevők részvételét a különböző tevékenységekben, feladatokban és azok elérhetőségét is.

Mint korábban említettük, a résztvevőknek tudniuk kellett a görög nyelvet, hogy biztosítsák menekültstátuszukat vagy állandó tartózkodási helyüket. A leckék első részében időt szenteltek az olyan alapkészségeknek, mint:

- Személyes tudás
- Kommunikáció
- Érzelmi szabályozás
- A társadalmi környezet és együttélés
- Konfliktus kezelés
- Rugalmasság és csoportintegráció, és folytattuk a kultúrát
- Nyelv (különleges kurzus a görög nyelvtanról, szintaxisról, szókincsről és helyesírásról, ami minden külföldi tanuló számára bonyolult)

Egyéb témák, mint pl.

- Elkötelezettség és személyes változás
- Motiváció más emberek felé
- Hatékony kommunikáció
- Vállalkozói kezdeményezés; oktatás a migránsok számára

Tanfolyamaink során speciális tanulási módszereket alkalmaztunk. Például a tanulás elsősorban feladatalapú tevékenységeken, például szerepjátékon keresztül történt. Ily módon a résztvevőknek lehetőségük nyílt a görög nyelvben (különösen a szókincsben) való teljes elmélyülésre, és rájöttek a görög nyelv működésének különböző aspektusaira.

A résztvevők párban dolgoztak, a következő kritériumok szerint osztva:

- a görög nyelv nyelvi szintje
- nyelvi szint az angol nyelven
- végzettség
- korábbi tapasztalatok

Például a cél az volt, hogy vegyes párokat hozzanak létre, hogy mindkét tanuló hasznot húzzon egymásból. Ezért a csapatok olyan tanulókból álltak, akik kiválóan tudták az angol nyelvet, olyan tanulókkal, akik szinte folyékonyan tudtak beszélni. Másrészt kevertük azokat a tanulókat, akik tisztában voltak a görög nyelvtannal és szintaxissal, olyanokkal, akik nem. Ezenkívül néhány pár olyan tanulókból állt, akik származási országukban iskolában vettek részt olyan tanulókkal, akik alig vagy soha nem vettek részt az iskolában vagy egy tanfolyamon.

Interaktív táblákat, laptopokat, okostelefonokat és személyi számítógépeket használtak, ahol a tevékenységeket és feladatokat az interneten keresztül bonyolították le, így a résztvevők több digitális eszközt is használhattak, ezáltal fejlesztve digitális készségeiket is.

Hagyományos tanulási módszereket is alkalmaztak, mint például a fénymásolatokra való írást vagy az információk tábláról való másolását. Ennek a gyakorlatnak a fő célja az volt, hogy támogassa a tanulókat íráskészségük gyakorlásában és a görög helyesírás megismerésében. A tananyagot illetően az ACP kölcsönözte és adaptálta a görög nyelvi nyelvvizsgákért felelős Görög Nyelvi Központ által biztosított témákat és tantárgyakat, valamint a görög kormány által biztosított, a görög állampolgársági vizsgákhoz kapcsolódó anyagokat.

Kihívások és/vagy nehézségek a tanfolyam lebonyolítása során, és hogyan sikerült ezeket leküzdeni?

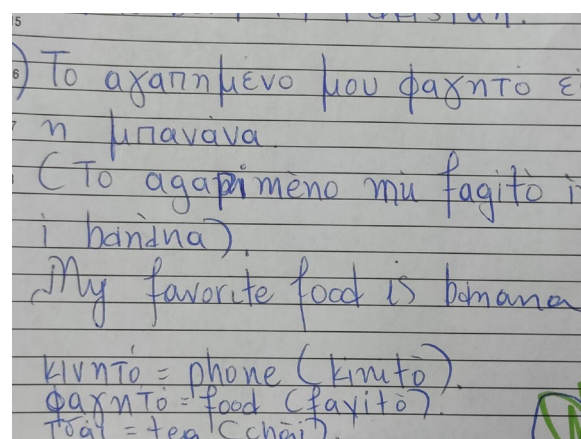
A workshopok során az ACP igyekezett megerősíteni a résztvevőket, biztonságos teret teremteni számukra, hogy visszatérhessenek és kifejezhessék magukat, és lehetőséget adtak nekik az álmodozásra. Természetesen, amikor olyan kísérő nélküli kiskorúak csoportjával dolgozunk, akik sok problémával szembesülnek, és a legtöbb esetben nem akarnak Görögországban maradni, hanem más európai országokban csatlakoznak családtagjaikhoz; kihívást jelenthet a vágyuk, hogy egy új nyelvet tanuljanak meg, amely hosszú távon nem segít nekik. Ehelyett az ACP személyzete extra erőfeszítéseket tett, és ennek megfelelően alkalmazkodott, hogy megkönnyítse a résztvevők igényeit. Sokszor az előző workshopon történeteket figyelembe véve kellett módosítaniuk az órák célját és tartalmát, hogy továbbra is megfeleljenek a tanulók igényeinek.

A trénereknek meg kellett tervezniük a foglalkozásokat annak a csoportnak a jellemzői szerint, amellyel együtt dolgoztak, figyelembe véve a résztvevők életének kulturális és vallási vonatkozásait, például a ramadánt. Egyszeri kihívásokkal szembesültek, amikor bemutatták a nemekkel kapcsolatos kérdéseket. Sok résztvevő nem érezte jól magát a nők jogairól, a demokratikus részvételtől, az európai értékekről stb. beszélve, ezért a trénerek a résztvevők országából olyan embereket hívtak meg a vezetésre, akik hosszú évek óta Görögországban élnek és a migráns közösség aktív tagjai voltak. a műhelybeszélgetések, hogy a fiatalok új perspektívát adjanak ezekről a témákról.

Visszajelzés a tanulóktól

A visszajelzések alapján a résztvevők többsége jól érezte magát a tanfolyamokon. Érdeemes megjegyezni, hogy a tanulók nagy érdeklődést mutattak a tevékenységek, az ilyen szerepjátékok iránt, és meglehetősen elkötelezettnek tűntek az egész folyamat során. Sok résztvevőnek sikerült együtt dolgoznia a csapat többi tagjával, részt venni a tantervön kívüli tevékenységekben, fejleszteni nyelvi készségeiket görög és angol nyelven egyaránt, ráébredni, hogyan működik a görög társadalom és hogyan kell megközelíteni a helyieket, részt vehettek az egyszerű dolgokban. napi megbeszélések, hogy egyedül vásároljon élelmiszert a szupermarketben vagy a bevásárlóközpontokban, tolmács nélkül.

Másrészt sajnálatos volt, hogy az ACP nem tudta az összes résztvevőt összegyűjteni minden tanfolyamon. Ez leginkább azért történt, mert sokuknak tantervön kívüli tevékenységeket kellett végezniük, volt munkájuk, vagy vallási ünnepeken vettek részt.

ALL IN INCLUSIVE OKTATÁSI TANFOLYAM SPANYOLORSZÁGBAN, AZ AGORA ÁLTAL

Spanyolországi helyzet

2020-ban Spanyolországban több mint hárommillió embernek volt 33 százalékos vagy annál nagyobb mértékű fogyatékosága. A legtöbb személyt érintő fogyatékoság típusa az osteoartikuláris volt, több mint 916 ezer embernél. Eközben az 581 ezer főt meghaladta a felismert értelmi fogyatékosággal élők száma az országban. (Statisztika, 2023).

Fogyatékkal élők és felnőttoktatás

A spanyol oktatási és szociális rendszer még nem vette át a szolgáltatások iránti inkluzív keresletet, amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezete fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló nemzetközi egyezménye támogat. Ahogy a CERMI állítja, Spanyolországban az emberi jogok (HR) egyik legjelentősebb megsértése a befogadó oktatást érinti (CERMI, 2020). Hiányzik a konkrét intézkedések jogszabályi kerete a befogadás előmozdítása, az iskolai lemorzsolódás és sok fogyatékos tanuló kudarcának elkerülése érdekében.

A szervezet leírása – Agora

Az Agora egy felnőttképzés területén tevékenykedő civil szervezet. A felsőoktatási végzettséggel nem rendelkező felnőttek, különösen a társadalmi kirekesztés veszélyének kitett csoportokhoz tartozók oktatását biztosítja. Az egyesület 1986-ban alakult a térség oktatási és kulturális igényeinek kielégítésére.

Az Agora mintegy 2400 résztvevő számára biztosít oktatási környezetet, és több mint 150 önkéntest foglalkoztat. Szolgáltatások széles skáláját kínálja, beleértve a nyelvtanulást, az alapkészségeket, az IKT-képző csoportokat, valamint az irodalom, a matematika, a művészet és a természettudományok párbeszédese eseményeit, sok egyéb tevékenység mellett. Az Agora fiatal felnőttekkel is foglalkozik, és kurzusokat tart a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem alapvető készségeiről. A kínált tevékenységek és képzések mindenki számára ingyenesek.

Az Agora fő célja az oktatási siker és a társadalmi részvétel elérése a demokratikus alapelveken keresztül, és minden döntéshozatali folyamat megnyitása a szervezetben érintett valamennyi ember előtt. A kínált oktatás a párbeszédese tanuláson alapul, ahol az egyenlőtlenségek leküzdéséhez hozzájáruló három kulcsfontosságú alapelv az egalitárius párbeszéd, az átalakulás és a szolidaritás. Ezen túlmenően az egyesület célja, hogy a nyilvános vitákból és a társadalmi részvételből jobban kiszorulóknak is megszólaljon, és minden társadalmi szférában elősegítse és ösztönözze bevonásukat.

Az inkluzív kurzusok leírása

Az Agora által kínált összes kurzus befogadó jellegű, abban az értelemben, hogy mindenki számára nyitottak (beleértve a fogyatékkal élőket vagy mentális egészségügyi problémákkal küzdőket, a migránsokat és az etnikai kisebbségekhez tartozókat, például a romákat). Minden kurzus a Dialogikus tanulás keretrendszerével zajlik, olyan sikeres oktatási akciókat alkalmazva, amelyek mind a hangszeres tanulást, mind az osztálycsoporton belüli szolidaritást javítják. A kínált kurzusok némelyike három hónapig tart, míg mások egy tanévig tartanak. Az Agora a nyári iskolai programja részeként júliusban intenzív tanfolyamokat is kínál.

Néhány példa a kínált kurzusok témáira, többek között:

- Kezdők (új-olvasási és számolási kurzusok; olyan emberek, akik megtanulnak írni, olvasni és alapvető számtani számításokat végezni).
- Belépés az egyetemre (a vizsgára való jelentkezéshez szükséges képzés, amelyet a spanyol egyetemek 25 évnél idősebb, korábbi tudományos fokozattal nem rendelkező személyek számára tesznek lehetővé)
- A katalán mint második nyelv és a spanyol mint második nyelv (migránsok számára)
- Dialogikus összejövetelek (irodalom, matematika...)

A sajátos nevelési igényű tanulók száma hozzávetőleg 30. Ide tartoznak mind a testi fogyatékkal élő, mind a kognitív NEE-vel rendelkezők. Utóbbiak egyike az iskolaszéknek is tagja, és teljes mértékben részt vesz az iskolai kérdéseket érintő döntéshozatali folyamatban..

Milyen módszerekkel lehet megfelelni a befogadás kihívásainak

A mindenki bevonását, valamint a hangszeres tanulás és a szolidaritás fejlesztésének sikeres eredményeit biztosító módszertanok a következők:

Dialogikus tanulás

Az Agora által nyújtott oktatás a dialogikus tanuláson alapul, amelyben az egalitárius párbeszéd, az átalakulás, a szolidaritás, a kulturális intelligencia, az instrumentális dimenzió, az értelemteremtés és a különbségek egyenlősége hét kulcsfontosságú elv, amelyek hozzájárulnak az egyenlőtlenségek leküzdéséhez és a legjobb eredmények eléréséhez a tanulásban. folyamat (Flecha García, 2015).

„A felnőtt tanulók egalitárius párbeszédben vesznek részt, megosztják egymással megértésüket (korábbi személyes, szakmai, kulturális tapasztalataik alapján) a leckében megvitatott és tanult témák körül. A tanárok felhatalmazzák a felnőtteket arra, hogy ezen a sajátos módon vegyenek részt az egymással való interakcióban, és bátorítják azokat a felnőtt tanulókat, akiknek nehezebb (vagy nagyobb kihívást jelent) a részvétel, hogy megosszák álláspontjukat, és így több lehetőséget teremtsenek az interakcióra a párbeszéd cseréje révén. Az óra minden résztvevője hozzájárulhat a tanulási folyamathoz, mivel mindannyian

(mindannyian) rendelkeznek „kulturális intelligenciával”. Ezt a „kulturális intelligenciát” a személyes tapasztalatok, valamint a munkahelyen megszerzett tudás közvetíti egy adott kulturális csoporthoz való tartozás érdekében. . . A tanulás szolidaritási folyamattá válik, amelyben a felnőttek megosztják egymással megértésük forrásait, és lehetőséget teremtenek arra, hogy gazdagítsák a leckén belül megvitatott/tanult témák kollektív megértését. A párbeszéd lesz a módja annak, hogy megosszuk ezeket a „jelentéseket”.

- Díez-Palomar et al. (2021, 5. o).

Ezt a tanulási megközelítést széles körben kutatták és érvényesítették számos európai projektben (INCLUDE-ED, 2006-2011), valamint különböző kutatási dokumentumokban és könyvekben.

Interaktív csoportok

Az Agora az összes órát interaktív csoportokba szervezte. Az interaktív csoportok olyan befogadó módszert jelentenek az osztályterem megszervezésére, amely a legjobb eredményeket kínálja a mai társadalomban az ismeretek és az osztálytermi kohézió javítása terén. Az interaktív csoportok célja, hogy minden tanuló együtt érje el ugyanazokat a tanulási elvárásokat. Diverzifikálják a résztvevők, a tanárok és a közösség önkéntesei közötti interakciókat, elősegítik mindenki számára a kiválóság elérését, ugyanakkor növelik a befektetett idő hatékonyságát. Ezenkívül a résztvevők olyan értékeket, érzelmeket és érzéseket is fejlesztenek, mint a szolidaritás vagy a barátság.

„Az Interaktív Csoportokban a sajátos nevelési igényű tanulók egyenrangú interakcióba lépnek másokkal, és a kölcsönös segítség és szolidaritás alapján tanulás jön létre. A szolidaritás a felnőttoktatás olyan releváns összetevője, amelynek transzformatív célja van”

- Díez-Palomar et al. (2021, 7. o).

Dialogikus Irodalmi Összejövetelek

Az Agora 40 éve foglalkozik DLG-vel. A párbeszédese irodalmi összejövetelekről kimutatták, hogy növelik a szókinccset és javítják a szóbeli kifejezést, az írás- és olvasásértést. Ez egyben lehetőség a bizalom növelésére, a kölcsönös tisztelet erősítésére és a szolidaritás megteremtésére. Jelenleg az Agora más típusú párbeszédese, matematikai, feminista, tudományos, zenei és művészeti összejöveteleket folytat.

Ez a jelentés és a tudás kollektív felépítése az emberiség legjobb alkotásairól folytatott párbeszédén keresztül olyan tudományágakban, mint az irodalom, a művészet és a zene. Céljuk, hogy a tanulókat – kortól, nemtől, kultúrától vagy képességektől függetlenül – közelebb hozzák az egyetemes klasszikus kultúrához és az emberiség által az idők során összegyűjtött tudományos ismeretekhez.

Az összejövetelek a felszólaláshoz való jog teljes tiszteletben tartása mellett azon gondolatok és olvasmányrészek megosztásán alapulnak, amelyeket a résztvevők korábban azért

választottak ki, mert felkeltették a figyelmüket, vagy valamilyen gondolatra készítették őket. Ez egy nagyon kifizetődő eszmecserét generál, amely lehetővé teszi a megvitatott témák mélyebb megismerését, és elősegíti az egalitárius párbeszédre alapuló új tudás felépítését. A foglalkozásokon az egyik résztvevő vállalja a moderátor szerepét; azzal az egyetlen gondolattal, hogy elősegítse és ösztönözze valamennyi tanuló egyenlő részvételét.

Egalitárius párbeszéd és közös alkotás

Az Agora széleskörű tapasztalattal rendelkezik a részvételi folyamatok kialakításában az oktatási siker és a társadalmi részvétel demokratikus elveken keresztül történő elérése érdekében, minden döntéshozatali folyamatot megnyitva a szervezetben résztvevő valamennyi ember előtt. A leginkább kirekesztettek hangjának bevonása és a projekteredmények közös létrehozása érdekében az Agora által lebonyolított összes projektben a kommunikációs módszertant alkalmazták. Ez a módszertan az egyenlőség, a befogadás és az összes résztvevő relevanciájának elvén alapul. Ezzel a kommunikatív módszertannal az egyenlőségre törekvő párbeszédet és a közös alkotást segítik elő oly módon, hogy ez az együttműködés lehetővé teszi a szakemberek és önkéntesek számára, hogy tudásukat a felnőtt tanulók kulturális tudásával egyesítsék, annak érdekében, hogy a projekt eredményei és kimenetei hasznosak legyenek, és a lehető legnagyobb potenciállal rendelkezzenek az általuk kezelt problémák megoldására (Munté et al., 2011).

Képzési követelmények az Agora alkalmazottai és önkéntesei számára

Az iskola minden szakembere és önkéntese átesik egy képzési folyamaton, amelyben megismerik pedagógiai alapjainkat: a párbeszédes tanulást és a Sikeres oktatási tevékenységeket. A szakemberek egy része is; nemek közötti egyenlőség szakértői, szociális munkások, szociálpedagógusok, szociológusok stb. Az iskolában a felnőttek szükségleteit kielégítő egyéb speciális szakemberek esetében szorosán együttműködünk a szomszédságban lévő más szolgálatokkal, mint pl. fogyatékos emberekkel foglalkozó szervezetek, egészségügyi alapellátó központ, mentálhigiénés központ, szociális szolgáltatások, munkaorientációs szolgálat stb.

Az Agora tapasztalattal rendelkezik önkéntesek és felnőttoktatási szakemberek Dialogikus Pedagógiai Képzés területén. A sikeres oktatási tevékenységek fejlesztéséhez fontos, hogy képzett legyen a tudományos alapok, elméletek és a nemzetközi tudományos közösség által támogatott bizonyítékok terén. Az oktatásban létfontosságú a feltételezésekről a bizonyítékokra való átállás. Ennek eléréséhez közvetlenül a világ legrelevánsabb elméleti forrásaira és a legmagasabb szintű oktatási kutatások eredményeire kell hivatkozni.

A tanároknak különösen fel kell készülniük arra, hogy tudjanak érvelni gyakorlatuk mellett, és különbséget tenni a vélemények és a tudományos ismeretek között. Így épülnek be a sikeres oktatási tevékenységek az osztályterembe. Hasonlóképpen, a tanárok is elkezdik felmérni képzsüket a diákjaik által elért eredmények alapján. Ennek elérése érdekében

sikeres nevelési akció a Dialogikus Pedagógiai Összejövetel. A tudást olyan könyvek építik fel, amelyeket a nemzetközi tudományos közösség mércéként értékelt. Ily módon hiteles és eredeti forrásokból tanulnak, elkerülve más szerzők értelmezéseit, véleményeit és esszéit.

Belső kihívások, amelyeket az Agora az inkluzív kurzusok megvalósítása során tud leküzdeni

Egy világjárvány kontextusában, amikor számos tevékenységet online kínálnak, a digitalizáció kihívást jelentett, mivel néhány tanulót segíteni kellett az iskolai kurzusok elérésében, mivel néhányuk nem ismeri vagy nagyon alapszintű ismeretekkel rendelkezik az IKT-ről. Megoldotta:

- Technikai támogatás telefonon keresztül.
- Személyes támogatás nyújtása, ha nem elég telefonon.
- Személyes IKT-órák biztosítása a kezdeti szinteken.
- Az IKT-kompetenciák beillesztése más kurzusok szokásos tantervébe, különösen az írás-olvasási és új-olvasási kurzusok esetében, ahol az embereknek általában szükségük van a legtöbb támogatásra.

Az önkéntesek és szakemberek képzése az interaktív csoportok (az egyik sikeres oktatási akció) online megvalósítására szintén olyan kihívás volt, amellyel az Agora jelenleg foglalkozik.

ALL IN INKLUZÍV OKTATÁSI TANFOLYAM MAGYARORSZÁGON A KATHAZ ÁLTAL

Magyarországi helyzet

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint Magyarországon 577 000 fogyatékos személy él (a lakosság 5,7%-a). Ennek ellenére a szakértők becslése és a nemzetközi adatok azt mutatják, hogy a teljes népesség körülbelül 10%-ának van valamilyen fogyatékosága; ebből következően valószínűsíthető, hogy Magyarországon a fogyatékkal élők tényleges száma megközelíti az 1 millió főt (Emberi Jogok Kormány, n.d.).

E csoport demográfiai összetételét tekintve megjegyzendő, hogy többségük időskorú, hiszen a legtöbb ember nem fogyatékosággal születik, hanem az életkor előrehaladtával válik rokkanttá, betegség vagy baleset következtében. A fogyatékkal élők 44,8%-a 60 évnél idősebb, 17%-uk fogyatékosággal született.

Fogyatékkal élők és felnőttoktatás

Magyarország az elsők között ratifikálta a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményt. Magyarország ratifikálta az Egyezmény Fakultatív Jegyzőkönyvét is, amely az érintettek számára elérhetővé teszi az egyéni panasztételi mechanizmust. A fogyatékosággal élő személyek jogai tekintetében a magyar jogszabály kulcsfontosságú eleme a fogyatékosággal élő személyek jogairól és esélyegyenlőségéről szóló 1998. évi XXVI. törvény (a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló törvény). A törvény elsődleges célja a fogyatékosággal élő személyek jogainak biztosítása, ezáltal esélyegyenlőségük, önálló életvitelük és a társadalmi életbe való aktív bekapcsolódásuk elősegítése.

A nemzetközi gyakorlatban megjelenő inkluzív oktatási irányzatok hatására az 1980-as években Magyarországon is hangsúlyosabbá vált az inklúzió. A legtöbb oktatási ágazatban ma már léteznek befogadó iskolai formák. Jelenleg a közoktatási rendszerben (és a szakképzésben) részt vevő fogyatékosággal élő tanulók 72%-a részesül inkluzív módszertani keretben (EASNIE, 2021).

Az oktatás és az inkluzív oktatás fő prioritásait 2021–2027-ben Magyarországon a 2015–2025-ös Nemzeti Fogyatékoságügyi Program, a 2021–2027-es Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program és a 2021–2027-es Közoktatás-fejlesztési Stratégia határozza meg.

A szervezet leírása – Never Give Up Alapítvány

A Never Give Up Alapítvány elkötelezett a fogyatékkal élők foglalkoztatásának és munkaerőpiaci integrációjának támogatása mellett. Ennek érdekében az Alapítvány már több programot és kezdeményezést hozott létre. Ezeket az alábbiakban foglaljuk össze:

- Working in Progress program, amely segíti a fogyatékosággal élő embereket a munkavállalásban, egyedülálló támogatást és tanácsot nyújtva az álláskeresőknél,

és segíti őket abban, hogy készségeiknek és érdeklődési körüknek megfelelő állást találjanak.

- Együtt a munkáért program, amely segít a fogyatékkal élőknek állást találni és megtartani. A program a munkaadókat is támogatja, és segíti őket a megváltozott munkaképességű munkavállalók igényeihez való alkalmazkodásban.
- A Tudásközpont Program különböző képzési lehetőségeket kínál a munkavállalók munkaerő-piaci felkészítéséhez.
- Munkaadói hálózatot hozott létre az Alapítvány a fogyatékkal élők elhelyezkedésének elősegítésére. A hálózat lehetőséget ad a munkaadóknak tapasztalatcserére, egymás támogatására a fogyatékos emberek munkaerő-piaci integrációjában.

Az Alapítvány foglalkoztatási programjában akkreditált mentor és más tapasztalt szakemberek vesznek részt a képzés lebonyolításában. A No Giving Up Alapítvány gyakorlati helyszíne a budapesti No Giving Up Café, amely az Alapítvány mellett található. Az inkluzív catering szolgáltatás jelenleg mintegy 30 fogyatékkal élő személyt foglalkoztat, akik baristaként, konyhai kisegítőként és pincérként dolgoznak.

A Neked is helyed című foglalkoztatási programban a fogyatékkal élő fiatalok gyakorlati képzésére helyezik a hangsúlyt a nyílt munkaerőpiacra lépni vágyó fiatalok számára. A képzés tanácsadást, személyes mentorálást, gyakorlati képzés biztosításával nem formális képzést foglal magában. 3 napos önismereti tréninget tartalmaz egy képzett szakember által, egyszer a szendrőládi Never Give Up House-ban, egyszer pedig Budapesten a Never Give Up Cafe-ban, ahol a résztvevők egy hónapot töltöttek képzésükből. Szendrőládon játékosabb, Budapesten profibb volt az önismereti tréning. Utóbbi során a tananyag tartalmazza az önéletrajzírást, az állásinterjúra való felkészülést és a kollégákkal, felettesekkel, ügyfelekkel/ ügyfelekkel való kommunikációt.

A képzés elején felméri a résztvevők státuszát és készségeit, és ennek megfelelően tűzik ki a személyes célokat. A képzés során három munkakör jött létre: konyhai kisegítő, barista és pincér. A megfelelő készségek felmérése után a jelöltek és a kávézó mentor közösen választottak egyet ezek közül a pozíciók közül. A képzés során a résztvevők tevékenységi naplót vezetnek és töltenek ki a saját munkájukról. A képzést négy hétre tervezik, és csak ritkán térnek el ettől a tervtől akár szülői kérésre, akár a mentor javaslatára, hogy folytassák az adott tevékenység gyakorlását. A nyílt állásban való elhelyezés és az interjúszervezés után a képzést elvégzett jelölteket mindig elkísérték az interjúkra. Az elhelyezésük után pedig rendszeres nyomon követés volt.

A képzés során a résztvevők folyamatos visszajelzést kaptak munkájukról, teljesítményükről. A tréning végén a mentor referencialevélben foglalta össze a tapasztalatokat, és kiemelte a résztvevők erősségeit.

A képzés részletei (témák, célcsoport, időtartam, időpont stb.)?

A képzés és a célcsoport a fogyatékkal élők, a fogyatékoság típusát illetően nincs korlátozás. Gyakorlati megfontolásból a középsúlyos fogyatékoság felső határnak számított, amelyen túl a gyakorlati képzésben nem vehettek részt a képzésben résztvevők. A képzés egy hónapig tartott, és 30 fő vett részt rajta.

Két csoportos tréninget is tartottak gyógypedagógiai végzettségű oktatók vezetésével. Mindkét csoportos edzés három napig tartott. Az első képzés az önismeretre és azon erősségek azonosítására összpontosított, amelyek segíthetnek az álláskeresésben és a foglalkoztatásban. Ezeket a témákat csoportos edzéseken dolgozták fel két gyógypedagógiai tréner és 6 tapasztalt szakember segítségével, akik maguk is különböző fogyatékosággal élnek. A második háromnapos tréning az álláskereséssel, önéletrajzírással és állásinterjúval foglalkozott, gyógypedagógiai tréner és 6 tapasztalt szakember vezetésével. A munkafolyamatba a No Giving Up Café munkatársai is bekapcsolódtak, akik szívesen fogadták a jelentkezőket, és segítettek a szakmai gyakorlathoz megfelelő állás megtalálásában..

Hogyan lehet megfelelni a befogadás kihívásainak?

A Never Give Up Alapítvány különböző módszereket alkalmaz az inkluzív befogadás kihívásainak megválaszolására:

- Szemléletmód, szemléletváltás: fontos a szemléletváltás, annak felismerése, hogy a fogyatékos embereknek joguk van az egyenlő bánásmódhoz és esélyegyenlőséghez. Ez azt jelenti, hogy az intézményeknek, a szolgáltatóknak és a társadalom egészének előtérbe kell helyezniük a fogyatékos emberek szükségleteit és szükségleteit. Szemléletformáló tréningeket kínálunk pedagógusoknak, iskoláknak, vállalkozásoknak és egyéb intézményeknek, nyilvános rendezvényeken, családi napokon mutatjuk be ezt a programot.
- Hozzáférhetőség: az akadálymentesítés segít felszámolni a fizikai és kognitív akadályokat a fogyatékkal élők előtt, biztosítva, hogy az intézmények, szolgáltatások és környezetek mindenki számára hozzáférhetőek legyenek. Kávézónk és Alapítványunk akadálymentes környezetet biztosít.
- Egyéni igények. A fogyatékos embereknek lehetnek speciális igényei, amelyeket megfelelő képzéssel és támogatással kielégíthetők, amelyeket mentoraink nyomon követnek.
- A társadalmi befogadás elősegítése: A társadalmi befogadás elősegítése közösségi projekteken, sport- és kulturális programokon, valamint szabadidős tevékenységeken keresztül elősegíti a fogyatékosággal élő emberek társadalomba való beilleszkedését. A célcsoportot bevonják az ilyen rendezvényekre, ahol a közösségi érzést is megtalálhatják. Arra törekszünk, hogy minél több befogadó programot szervezzünk.
- Közösségi együttműködés: A közösségi együttműködés és párbeszéd fontos részét képezik az inkluzív befogadással kapcsolatos munkánknak. Munkatársaink 90%-a fogyatékkal élő, aktívan részt vesz programjaink kidolgozásában és megvalósításában..

A Never Giving Up Alapítvány igyekszik nyomon követni a megváltozott munkaképességű munkavállalók karrierjét, és összegyűjti a tanulságokat, különös tekintettel a jó gyakorlatokra. A Never Give Up Café mentora szisztematikusan számolt be a Never Give Up Caféban gyakorlatukat teljesítő fogyatékkal élő fiatalok nyílt munkaerő-piaci tapasztalatainak sikertörténeteiről. Például egy fiatalember baristaként dolgozott, aki első pillantásra elég visszafogottnak tűnt, de miután elhelyeztük egy nagy, nyílt munkaerőpiaci kávézóban, mindenki azonnal megkedvelte. A nyomon követés során pedig mind ő, mind munkaadója elmondták nekünk, hogy minden várakozást felülmúlva teljesített a munkájában. A munkáját is élvezni nap mint nap.

A befogadó tanfolyamok lebonyolításához rendelkezésre álló források

A trénerek között mentorok, szociális munkások és akkreditált gyógypedagógusok találhatóak. A gyakorlati lehetőségek a meglévő kávézóban biztosítottak. A tréningekhez közösségi terek is rendelkezésre állnak az Alapítványnál. Ezen kívül lehetőség van a szendrőládi No Giving Up Ház használatára, mely szállást és étkezést tud biztosítani a képzésben résztvevőknek. Ezáltal célzott, több napos képzést tudunk biztosítani a célcsoport számára.

A befogadó tanfolyamok lebonyolítása során leküzdendő belső kihívások

Magyarországon az általános iskolák intézményei kötelesek speciális oktatási lehetőséget biztosítani a hátrányos helyzetű és fogyatékos gyermekek számára. Az egyesületek, alapítványok által szervezett programok, szolgáltatások, támogatások azonban gyakran bizonytalan forrásból valósulnak meg, és nem érhetők el az ország minden régiójában. Azok a fiatalok, akik fogyatékoságuk miatt nem tudják befejezni középiskolai tanulmányaikat, 24 éves korukig szakképzésben maradhatnak, ha más módon nem tudják megszerezni a választott szakmájukhoz szükséges képesítést.

Szervezetek és szakemberek dolgoznak a fogyatékkal élők életének és lehetőségeinek javításán, de továbbra is kihívások vannak jogaik biztosításában és a megfelelő szolgáltatások elérhetőségében. Magyarországon a fogyatékosokkal élők számára elérhetőek a szakképzési lehetőségek, a fogyatékoság típusától és az egyéni képességektől függően különböző szakmákban kaphatnak képzést, végzettséget.

A fogyatékos tanulóknak állami és magán szakképző intézményekben is van lehetőségük tanulni. Az oktatási intézményeknek egyenlő bánásmódot és esélyegyenlőséget kell biztosítaniuk, vagyis meg kell teremteniük a tanulás, képzés megfelelő feltételeit. Emellett számos szervezet és alapítvány kínál szakképzési lehetőséget és programot a fogyatékkal élők számára, amelyek célja a munkaerőpiacra való belépés és a szakmai fejlődés elősegítése. Ezek a programok általában a speciális igényekhez igazodnak, és figyelembe veszik az egyéni képességeket, érdeklődést és a fogyatékoság típusát. Még mindig vannak azonban olyan jogok, amelyek nem biztosítottak teljes mértékben a fogyatékkal élők számára, mint például az oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés, valamint az esélyegyenlőség a munkahelyen.

A PARTNEREK TAPASZTALATAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA

A fogyatékossgal élő személyek inkluzív oktatásának megvalósítására fókuszáló ALL IN projektben a projektpartnerek tapasztalatai alapján a következő következtetések vonhatók le az inkluzív oktatás hatásáról:

1. Célcsoport és piacelemzés:

- Szlovénia, Spanyolország, Németország, Magyarország és Görögország régióiban különböző támogató szolgáltatások és szervezetek működnek a fogyatékossgal élő egyének befogadó oktatásával kapcsolatban.
- Ezek a szervezetek tanácsadást, támogatást és képzést nyújtanak a fogyatékos emberek és családjaik számára.
- Bár erőfeszítések történtek a hozzáférhetőség javítására és a fogyatékkal élők számára tanulási tevékenységek létrehozására, egyes esetekben hiányoznak a különböző fogyatékossgok kezelésére szolgáló konkrét intézkedések.
- A szakterületek kezelésének legnagyobb akadálya a munkatársak szakképzettsége, a rendszermegoldások, az infrastruktúra hiánya és a korlátozott erőforrások.

2. Potenciális elemzés:

- Szükség van a fogyatékkal élők, különösen az értelmi fogyatékos emberek átfogóbb bevonására az oktatási programokba és tevékenységekbe.
- A tanárok és a személyzet szakmai továbbképzési és képzési programjai elengedhetetlenek a fogyatékossgal élő résztvevők hatékony oktatásához.
- Pénzügyi támogatásra és nemzeti stratégiákra van szükség az iskolai személyzet képzéséhez, a befogadó programok kidolgozásához és a jobb hozzáférhetőség érdekében az infrastruktúra fejlesztéséhez.
- Hasznos lenne a fogyatékkal élő felhasználók számára megfelelő felszerelések és szállások biztosítása, mint például képernyők, fejhallgatók és megfelelő billentyűzetek.

3. Önelemzés:

- A befogadás folyamatban lévő utazásnak tekinthető, nem pedig végső úti célnak.
- Törekszünk arra, hogy a lehető legtöbb embert bevonják a különböző célcsoportokból, különösen a kiszolgáltatottakból.
- Felismerték, hogy a tanárok és a személyzet nem rendelkezik elegendő tudással és képzettséggel a fogyatékkal élő résztvevők hatékony oktatásához.
- A fogyatékossgal élő egyének bevonása a döntéshozatali folyamatokba és képviselőjük növelése hozzájárulna a nagyobb befogadáshoz, és új dimenziót adna a szervezeteknek.
- Az alapok támogatása, a képzés és a figyelemfelkeltő tevékenységek szükségesek a

befogadás elősegítéséhez, és annak biztosításához, hogy ez ne korlátozódjon néhány speciális tanfolyamra vagy programra.

Összességében az inkluzív oktatás pozitív hatással van a fogyatékossgal élő egyénekre azáltal, hogy lehetőséget biztosít számukra a tanulásra, a szocializációra és a személyes fejlődésre. Azonban még mindig van tennivaló az olyan kihívások leküzdésében, mint az erőforrások, az infrastruktúra hiánya és a pedagógusok speciális képzése. E kérdések kezelésével és az inkluzív gyakorlatok előmozdításával az inkluzív oktatás továbbra is jelentős változást hozhat a fogyatékossgal élő egyének életében.

ÚT AZ INKLUZÍV TANULÁS ÚJ MEGÉRTÉSÉHEZ

Összegzés és perspektívák

Összefoglalva, az inkluzív oktatás és az inkluzív gyakorlatok rendkívül fontosak a fogyatékkal élő felnőttek esélyegyenlőségének és oktatáshoz való hozzáféréseinek biztosításában. A meglévő akadályok felismerése és kezelése alapvető fontosságú olyan befogadó környezetek létrehozásához, amelyek kielégítik a fogyatékossgal élő egyének különféle igényeit, szükségleteit és képességeit. Az oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosításához szükséges eszközök a fizikai, érzékszervi, tanulási, kommunikációs, szociális és érzelmi alkalmazkodás.

A kutatás és a tudomány kimutatta, hogy a fogyatékossgal bárkit érinthet élete bármely szakaszában, hangsúlyozva annak szükségességét, hogy megértsük a fogyatékossgal különböző módjait, amelyek hatással lehetnek a tanulásra. Az inkluzív oktatás a sokszínűséget ünnepli, elősegíti a tisztelet és az összetartozás kultúráját, és átalakítja a diszkriminatív perspektívákat, lehetővé téve a fogyatékossgal élő egyének teljes körű részvételét a társadalomban.

A nemzetközi emberi jogi egyezmények és törvények, mint például a CRPD és az Európai Fogyatékossgügyi Stratégia, kiemelik a fogyatékossgal élő egyének állampolgári jogait, és célja a hozzáférhetőség javítása, a megkülönböztetésmentesség előmozdítása és az esélyegyenlőség biztosítása. A felnőttoktatás bevált gyakorlatai, amelyeket olyan szervezetek vázoltak fel, mint a Speciális Nevelési és Inkluzív Oktatási Ügynökség és a CAST által kifejlesztett Universal Design Learning keretrendszer, az együttműködést, a részvételt, a rugalmasságot és az inkluzív tanulási környezetek létrehozását hangsúlyozzák.

Kulcsfontosságú, hogy a fogyatékossgal élő felnőttek egyenlő hozzáférést biztosítsanak a tudáshoz és az egész életen át tartó tanulási lehetőségekhez. A fogyatékossgal élő egyének előtt álló kihívások leküzdése olyan átfogó megoldásokat igényel, mint a tananyagok alternatív formátumokká alakítása, az egyértelmű kommunikációs csatornák előmozdítása, a különböző tanulási stílusok felkarolása, valamint a támogató és befogadó környezet előmozdítása.

Az inkluzív tanulási stratégiák megvalósítása magában foglalja a hozzáférhető anyagok biztosítását, a segítő technológiák alkalmazását, a személyre szabott tanulási terveket és a rugalmas oktatási megközelítések alkalmazását. A személyközpontú tanulási megközelítés különösen hatékony a fogyatékossgal élő egyének egyedi követelményeinek, kívánságainak és tanulási stílusának kielégítésében. Az oktatók kulcsszerepet játszanak tanítási módszereik adaptálásában, az egyéni szükségletek felmérésében, valamint a tanulók tiszteletteljes és empátikus megközelítéssel történő megerősítésében.

Az inkluzív tanulás lehetővé tétele megköveteli a stratégiák folyamatos feltárását az akadályok csökkentésére és az elkötelezettség fokozására. Az együttműködésen alapuló tanulás megtöri a fogyatékossgal élő egyének elszigeteltségét, elősegíti a függetlenséget és az önerőt. Az inkluzív oktatáshoz elengedhetetlen egy olyan szemléletváltás, amely figyelembe veszi a sajátos tanulási igényeket, a társadalmi irányelveket, a célcsoport-orientációt és a gazdasági tényezőket.

Az anyagi támogatás és a célcsoport-orientáltság kulcsfontosságú tényező a fogyatékossgal élő egyének oktatási programjainak megvalósíthatóságának és inkluzivitásának meghatározásában. Az oktatás gazdaságosítását az egyének igényeihez, képességeihez és lehetőségeihez igazodó rugalmas programstruktúrákkal kell egyensúlyba hozni.

A befogadáshoz a törvényes jogokon túlmutató társadalmi és intézményi részvétel is szükséges. Kulcsfontosságú, hogy a társadalom és az intézmények egy résztvevő-orientált megközelítést alkalmazzanak, és rugalmas programstruktúrákat hozzanak létre, amelyek megfelelnek a fogyatékossgal élő egyének sajátos igényeinek és lehetőségeinek.

A partnerkonzorcium számos bevált gyakorlati módszert, projektet és szervezetet biztosított, amelyek fantasztikus példaként szolgálnak arra, hogyan valósították meg a befogadó gyakorlatot annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élők a lehető legjobb lehetőséget biztosítsák az élet minden területén való részvételre, beleértve a foglalkoztatást, az oktatást, és aktív állampolgárság.

A fogyatékossgal élő felnőttek inkluzív oktatását az osztálytermeikben megvalósítani kívánó oktatók számára a következő információk tíz kulcsfontosságú eleme:

1. Ismerje meg a fogyatékossgakat és azok tanulásra gyakorolt hatását, jellemzőit, kihívásait és akadályait.
2. Legyen naprakész a kutatásról, a segítő technológiákról, a fogyatékossgal élők jogairól, a törvényekről és a befogadó gyakorlatokról.
3. Legyen alkalmazkodóképes és módosítsa a tanítási módszereket az egyéni tanulási követelményeknek megfelelően.
4. Hatékony kommunikáció, összetett fogalmak leegyszerűsítése, szemléltető eszközök használata, írásos utasítások biztosítása.
5. Gyakoroljon türelmet és empátiát, hogy megértse a fogyatékossgal élő egyének előtt álló egyedi kihívásokat.
6. Fogadja el az önálló életvitel 12 pillérét, amelyek keretet biztosítanak a befogadó oktatási programok létrehozásához.
7. Ismerjék fel, hogy az inkluzív oktatás javítja a fogyatékossgal élő és nem fogyatékos emberek oktatási sikerességét.
8. Válassza a befogadást, mint a leghatékonyabb megközelítést a heterogén csoportok előmozdítása és a közösségi erőforrások felhasználása érdekében.
9. Hangsúlyozza a párbeszédés tanulást, a társas interakciót és a kommunikációt az osztályteremben.
10. A befogadást elősegítő online tanfolyamokon alkalmazzon segítő technológiákat és hozzáférhető tervezést.

Ezen kulcsfontosságú elvek és kompetenciák beépítésével az oktatók olyan befogadó tanulási környezetet hozhatnak létre, amely előtérbe helyezi a fogyatékossgal élő egyének jogait és befogadását. Az együttműködés, a találékonyság és a legjobb gyakorlatok megvalósítása fokozza a pedagógusok azon képességét, hogy befogadó osztálytermeket hozzanak létre, és javítsák a fogyatékossgal élő egyének életét és lehetőségeit.

Továbbra is erőfeszítéseket kell tenni a kihívások kezelésére és az inkluzivitás előmozdítására a fogyatékkal élő személyek oktatáshoz, képzéshez és foglalkoztatáshoz való egyenlő hozzáféréseinek biztosítására. Az inkluzív oktatás felkarolásával a társadalmak olyan tanulási környezeteket hozhatnak létre, amelyek értékelik a sokszínűséget, elősegítik az esélyegyenlőséget, és minden egyént képessé tesznek arra, hogy teljes potenciálját kiaknázhassák.

Együttműködési erőfeszítések és bizonyítékokon alapuló gyakorlatok révén törekedhetünk olyan befogadó oktatásra, amely valóban megfelel minden tanuló szükségleteinek, és elősegíti a befogadó és támogató közösségeket. Az inkluzív oktatás felkarolásával és a technológia erejének kihasználásával befogadóbb és hozzáférhetőbb tanulási környezetet teremthetünk a fogyatékkal élők számára, lehetővé téve számukra, hogy boldoguljanak és hozzájáruljanak a társadalomhoz.

IRODALOM ÉS FORRÁSJEGYZÉK

Führungen
auch
für mich
- leicht
verständlich!

Kino -
auch für
mich.

Kultur - Nicht
nur sehen
sondern
fühlen!

Tanulmányok

- Alvarez, P., García-Carrión, R., Puigvert, L., Pulido, C., & Schubert, T. T. (2016). Beyond the Walls: the social reintegration of prisoners through the dialogic reading of classic universal literature in prison. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 62(4), 1043–1061. <https://doi.org/10.1177/0306624x16672864>
- Aubert, A., García, C., & Racionero, S. (2009). El aprendizaje dialógico. *Culture and Education*, 21(2), 129–139. <https://doi.org/10.1174/113564009788345826>
- Aubert, A., Villarejo, B., Cabré, J. J., & Santos, T. (2016). La Verneda-Sant Martí Adult School: A Reference For Neighbourhood Popular Education. *Teachers College Record*, 118(4), 1–32. <https://doi.org/10.1177/016146811611800402>
- Bentley, J. K. C. (2008). Lessons from the 1%: children with labels of severe disabilities and their peers as architects of inclusive education. *International Journal of Inclusive Education*, 12(5–6), 543–561. <https://doi.org/10.1080/13603110802377599>
- Bourke, A., Strehorn, K. C., & Silver, P. (2000). Faculty Members' Provision of Instructional Accommodations to Students with LD. *Journal of Learning Disabilities*, 33(1), 26–32. <https://doi.org/10.1177/002221940003300106>
- Curdt, W. (2021). Perspektiven auf Ökonomisierung in der inklusiven Erwachsenenbildung. *Erwachsenenbildung Und Behinderung*, 32(2), 28–32. <https://www.fachportal-paedagogik.de/en/literatur/vollanzeige.html?FId=1236615>
- Díez-Palomar, J., Del Socorro Ocampo Castillo, M., Pascual, A. M., & Oliver, E. (2021). Adults with special educational needs participating in interactive learning environments in adult education: Educational, social, and Personal Improvements. A case study. *Frontiers in Psychology*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.662867>
- Díez-Palomar, J., & Flecha García, R. (2010). Comunidades de Aprendizaje : un proyecto de transformación social y educativa. *Revista Interuniversitaria De Formación Del Profesorado*, 24(67), 19–30. <https://dialnet.unirioja.es/download/articulo/3148930.pdf>
- Faulstich, P., & Zeuner, C. (2015). Ökonomisierung und Politisierung des Feldes der Erwachsenenbildung : Die Rolle der Wissenschaft. *Erziehungswissenschaft*, 26(1), 25–36. <https://doi.org/10.3224/ezw.v26i1.19509>
- Ferrada, D., & Flecha García, R. (2008). El Modelo Dialogico De La Pedagogía : Un Aporte Desde Las Experiencias De Comunidades De Aprendizaje. *Estudios Pedagógicos (Valdivia)*, 34(1). <https://doi.org/10.4067/s0718-07052008000100003>

- Flecha García, A. (2015). Isabel, from adult learner to community activist. *Qualitative Inquiry*, 21(10), 865–871. <https://doi.org/10.1177/1077800415611693>
- Flecha García, R., & Soler, M. (2013). Turning difficulties into possibilities: engaging Roma families and students in school through dialogic learning. *Cambridge Journal of Education*, 43(4), 451–465. <https://doi.org/10.1080/0305764x.2013.819068>
- Flecha García, R., & Soler, M. (2014). Communicative Methodology: Successful actions and dialogic democracy. *Current Sociology*, 62(2), 232–242. <https://doi.org/10.1177/0011392113515141>
- García Iriarte, E., O'Brien, P., McConkey, R., Wolfe, M., & O'Doherty, S. (2014). Identifying the Key Concerns of Irish Persons with Intellectual Disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 27(6), 564–575. <https://doi.org/10.1111/jar.12099>.
- Gómez, A., Puigvert, L., & Flecha García, R. (2011). Critical Communicative Methodology: Informing real Social Transformation through research. *Qualitative Inquiry*, 17(3), 235–245. <https://doi.org/10.1177/1077800410397802>
- Kronauer, M. (2010a). Inklusion – Exklusion. Eine historische und begriffliche Annäherung an die soziale Frage der Gegenwart. *Inklusion Und Weiterbildung. Reflexionen Zur Gesellschaftlichen Teilhabe in Der Gegenwart*, 24–58. <https://doi.org/10.25656/01:2626>
- Molina, S. (2015). The inclusion of students with special educational needs in Learning Communities. *Intangible Capital*. <https://doi.org/10.3926/ic.642>
- Molina, S. (2017). Including students with disabilities in Learning Communities. *Psychology, Society & Education*, 2(1), 1. <https://doi.org/10.25115/psyse.v2i1.431>
- Molina, S., & Christou, M. (2009). Educational inclusión and critical pedagogy. *Teoría De La Educación. Educación Y Cultura En La Sociedad De La Información*, 10(3). <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=201014898003>
- Munté, A., Serradell, O., & Sordé, T. (2011). From Research to Policy: Roma Participation through Communicative Organisation. *Qualitative Inquiry*, 17(3), 256–266. <https://doi.org/10.1177/1077800410397804>
- Oliver, E., Tellado, I., Yuste, M., & Larena-Fernández, R. (2016). The History of the Democratic Adult Education Movement in Spain. *Teachers College Record*, 118(4), 1–31. <https://doi.org/10.1177/016146811611800404>

- Peetsma, T., Vergeer, M., Roeleveld, J., & Karsten, S. (2001). Inclusion in Education: Comparing pupils' development in special and regular education. *Educational Review*, 53(2), 125–135. <https://doi.org/10.1080/00131910125044>
- Puigvert, L., Christou, M., & Holford, J. (2012). Critical Communicative Methodology: including vulnerable voices in research through dialogue. *Cambridge Journal of Education*, 42(4), 513–526. <https://doi.org/10.1080/0305764x.2012.733341>
- Pulido, C., & Zepa, B. (2010). La interpretación interactiva de los textos a través de las tertulias literarias dialógicas. *Revista Signos*, 43. <https://doi.org/10.4067/s0718-09342010000400003>
- Racionero, S., & Padrós, M. (2010). The Dialogic Turn in Educational Psychology. *Revista De Psicodidáctica*, 15(2), 143–162. <http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/58467/1/585630.pdf>.
- Roldán, S. M. (2015). Alba, a girl who successfully overcomes barriers of intellectual disability through dialogic literary gatherings. *Qualitative Inquiry*, 21(10), 927–933. <https://doi.org/10.1177/1077800415611690>
- Roldán, S. M., & Holland, C. (2010). Educación especial e inclusión: aportaciones desde la investigación. *Revista Educación Y Pedagogía*, 22(56), 31–43. https://ddd.uab.cat/pub/artpub/2010/202099/eduped_a2010v22n56p31.pdf
- Rouse, M., & Florian, L. (2006). Inclusion and achievement: student achievement in secondary schools with higher and lower proportions of pupils designated as having special educational needs. *International Journal of Inclusive Education*, 10(6), 481–493. <https://doi.org/10.1080/13603110600683206>
- Scott, S. S. (1997). Accommodating College Students with Learning Disabilities: How Much is Enough? *Innovative Higher Education*, 22(2), 85–99. <https://doi.org/10.1023/a:1025141306537>
- Tellado, I. (2017). Bridges between individuals and communities: dialogic participation fueling meaningful social engagement. *Hipatia Press*, 5(1), 8–31. <https://doi.org/10.17583/rasp.2017.2389>
- Valero, D., Redondo-Sama, G., & Saso, C. E. (2017). Interactive groups for immigrant students: a factor for success in the path of immigrant students. *International Journal of Inclusive Education*, 22(7), 787–802. <https://doi.org/10.1080/13603116.2017.1408712>
- Valls, R., & Kyriakides, L. (2013). The power of Interactive Groups: how diversity of adults volunteering in classroom groups can promote inclusion and success for children of

vulnerable minority ethnic populations. *Cambridge Journal of Education*, 43(1), 17–33.
<https://doi.org/10.1080/0305764x.2012.749213>

Kiadványok

Burgstahler, S., & Cory, R. (2008). *Universal design in higher education: From Principles to Practice*. Harvard Education Press.

Flecha García, R. (2015). Successful educational actions for inclusion and social cohesion in Europe. In *Springer briefs in education*. Springer Nature (Netherlands). <https://doi.org/10.1007/978-3-319-11176-6>

Flecha García, R. (2000). *Sharing words: Theory and Practice of Dialogic Learning*. Rowman & Littlefield.

Hemm, M. (2018). *So gelingt inklusive Erwachsenenbildung: Der Bamberger Weg zu einer inklusiven Volkshochschule – ein Praxisleitfaden* (1st ed.). Lebenshilfe Bamberg.

Hodge, B. M., & Preston-Sabin, J. (1997). *Accommodations -- Or Just Good Teaching?: Strategies for Teaching College Students with Disabilities*. Greenwood Publishing Group. <https://eric.ed.gov/?id=ED418646>

Käpplinger, B., Robak, S., Fleige, M., Von Hippel, A., & Gieseke, W. (2017). *Cultures Of Program Planning In Adult Education*. Peter Lang Books. <https://doi.org/10.3726/b11145>

Kronauer, M. (2010b). *Inklusion und Weiterbildung Reflexionen zur gesellschaftlichen Teilhabe in der Gegenwart* [EBook]. Bertelsmann Verlag.

Nicaise, I., Van Lancker, A., Verhaeghe, N., Faes, K., & Ruelens, A. (2022). *The impact of the COVID-19 crisis on vulnerable groups in the EU: People Experiencing Homelessness, Migrants, Roma, People with Disabilities and Vulnerable Children*. Publications Office of the European Union.

Schreiber-Barsch, S., & Stang, R. (2021). *Lernwelt Erwachsenenbildung/Weiterbildung*. De Gruyter Saur. <https://doi.org/10.1515/9783110591002>

UNESCO. (2017). *A Guide for ensuring inclusion and equity in education*. UNESCO Publishing. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248254>

Wahl, H. (2023). *Radikale Inklusion - Ein Plädoyer für Gerechtigkeit* [Print]. Leykam Buchverlag.

Jogi dokumentumok:

European Union, European Commission for Employment, Social Affairs & Inclusion. (2021). *Union of Equality: Strategy for the Rights of Persons with Disabilities 2021 – 2030* (Document KE-02-21-257-EN-N). Available at: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8376>

United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities, opened for signature 13 December 2006, A/RES/61/106, (entered into force 3 May 2008). Available at: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-persons-disabilities>

Projekt dokumentumok

European Commission. (2011). INCLUD-ED: Strategies for inclusion and social cohesion in Europe from Education. *European Research Area | Social Sciences & Humanities*. [European Policy Brief] Retrieved from: <https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2019/06/2011-INCLUD-ED-Strategies-for-Inclusion-and-Social-Cohesion-in-Europe-from-Education.pdf>

Disszertációk

Raike, U. (2019). *Adressat*innenansprache in inklusiven Kursen der allgemeinen Erwachsenenbildung am Beispiel des ERW-IN-Programms an den Berliner Volkshochschulen* [Master's Thesis, Faculty of Cultural, Social and Educational Sciences, Humboldt University Berlin]. <https://doi.org/10.18452/20768>

Online források

Akademie Klausenhof. (n.d.). *Wie geht Demokratie?* Akademie Klausenhof. Retrieved from: <https://www.akademie-klausenhof.de/projekte/wie-geht-demokratie/>

Albright, A. (2018, August 3). Inclusive education is the future. *The Mail & Guardian* Retrieved June 1, 2023, from <https://mg.co.za/article/2018-08-03-00-inclusive-education-is-the-future/>

Asian College of Teachers. (2020, March 4). The Impact of Inclusive Education on The Future Special Needs Educators. *Asian College of Teachers*. Retrieved May 31, 2023, from <https://www.senteacherstraining.com/blog/239-The-Impact-of-Inclusive-Education-on-The-Future-Special-Needs-Educators-blog.php>

- Bouronikos, V. (2022, January 17). 5 Digital skills for social inclusion of Disabled people in 2022. *Institute of Entrepreneurship Development*. Retrieved June 1, 2023, from <https://ied.eu/blog/5-digital-skills-for-social-inclusion-of-disabled-people-in-2022/>
- CAST. (2022, February 8). About Universal Design for Learning. CAST. Retrieved from: <https://www.cast.org/impact/universal-design-for-learning-udl>
- CAST. (2018) UDL and the Learning Brain. CAST. Retrieved from: <https://www.cast.org/products-services/resources/2018/udl-learning-brain-neuroscience>
- Clark, A. (2021, March 2). Signs of Learning Disabilities in Adults | Adult Learning Disability. *Understood*. Retrieved from: <https://www.understood.org/en/articles/checklist-the-signs-of-learning-and-thinking-differences-in-adults>
- Danielle, P. (2015, February 25). Teaching Students with Disabilities. *Vanderbilt University*. Retrieved from: <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/disabilities/>
- Disability Insider. (2020, December 20). Country Profile - Slovenia. *Disability Insider*. Retrieved from: <https://disabilityinsider.com/country/slovenia/>
- Emberi Jogok Kormany. (n.d.). Persons with disabilities. *Human Rights*. Retrieved from: <https://emberijogok.kormany.hu/persons-with-disabilities>
- ENIL. (2022, March 5). Independent Living. *European Network on Independent Living (ENIL)*. Retrieved from: <https://enil.eu/independent-living/>
- European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2021, March 25). Country information for Hungary - Legislation and policy. *EASNIE*. Retrieved from: <https://www.european-agency.org/country-information/hungary/legislation-and-policy>
- European Commission. (2021). Union of equality: Strategy for the rights of persons with disabilities 2021-2030 - Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission. *Employment, Social Affairs & Inclusion | European Commission*. Retrieved from: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1484&langId=en>
- Institut für Menschenrechte/Institute for Human Rights. (n.d.). Artikel 29 UN-BRK (Teilhabe am politischen und öffentlichen Leben)/Article 29 UN-CRPD (Participation in political and public life) | Institut für Menschenrechte. *Institut Für Menschenrechte*. Retrieved from: <https://www.institut-fuer-menschenrechte.de/menschenrechtsschutz/datenbanken/datenbank-fuer-menschenrechte-und-behinderung/detail/artikel-29-un-brk>

- Harris, T. (n.d.). Expert Columns: Helping Adults with Disabilities Learn New Skills. *May Institute*. Retrieved from: <https://www.mayinstitute.org/news/acl/asd-and-dd-adult-focused/helping-adults-with-disabilities-learn-new-skills/>
- Kishore, N., & Cooper, C. (2022, January 20). Setting Up a Disability-Inclusive Curriculum. *George Lucas Educational Foundation (Edutopia)*. Retrieved May 31, 2023, from <https://www.edutopia.org/article/setting-disability-inclusive-curriculum>
- Lewis, I. (2018, January 25). Helping Teachers Create More Inclusive Classrooms. *Open Society Foundations*. Retrieved from: <https://www.opensocietyfoundations.org/voices/helping-teachers-create-more-inclusive-classrooms>
- MeTura Project. (2021, October 22). MeTura: Back to the roots. *MeTura*. Retrieved from: <https://www.erasmus-metura.eu/uk/>
- Open Society Foundations. (2019, May). The Value of Inclusive Education. *Open Society Foundations*. Retrieved from: <https://www.opensocietyfoundations.org/explainers/value-inclusive-education>
- REHADAT. (2021). Werkstatt für behinderte Menschen (WfbM). *Institut Der Deutschen Wirtschaft Köln*. Retrieved from: <https://www.rehadat.de/lexikon/Lex-Werkstatt-fuer-behinderte-Menschen-WfbM/>
- Right to Education Initiative. (2017). Persons with disabilities. *Right to Education Initiative*. Retrieved from: <https://www.right-to-education.org/issue-page/marginalised-groups/persons-disabilities>
- So verwenden Sie die Schutzhülle für Gartenmöbel – *Seas4All Gartenmöbel Schutzhüllen*. (2023, February 13). Retrieved from: <https://seas4all.eu/so-verwenden-sie-die-schutzhuelle-fuer-gartenmobel/>
- Statistisches Bundesamt (Destatis). (2022, June 20). *7,8 Millionen schwerbehinderte Menschen leben in Deutschland* [Press release]. Retrieved from: https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2022/06/PD22_259_227.html
- Neese, B. (2019, February 4). 15 Assistive Technology Tools & Resources For Students With Disabilities. *TeachThought*. Retrieved June 1, 2023, from <https://www.teachthought.com/technology/assistive-technology/>
- Tomažin, A. (2022, January 27). "Upajmo, da bo naša monografija odprla nekatere oči in ušesa." *RTV SLO*. Retrieved from: <https://www.rtvsl.si/dostopno/clanki/upajmo-da-bo-nasa-monografija-odprla-nekatere-oci-in-usesa/610140>

UCDavis. (n.d.). *Accessibility for online courses*. Retrieved June 1, 2023, from <https://canvas.ucdavis.edu/courses/34528/pages/accessibility-for-online-courses>

UNESCO. (2021, September 13). *Resources on Education for People with Disabilities*. Retrieved from: <https://en.unesco.org/themes/inclusion-in-education/disabilities/resources>

Reports

Axelsson, C. (2019). Inclusion of persons with disabilities in European Union development cooperation mechanisms. *In Bridging the Gap Project*. Retrieved from: <https://bridgingthegap-project.eu/wp-content/uploads/Inclusion-of-persons-with-disabilities-in-European-Union-development-cooperation.pdf>

CERMI. (2020). Derechos Humanos y Discapacidad: Informe España 2019. *In Comité De Apoyo De La Convención*. Retrieved from: http://www.convenciondiscapacidad.es/wp-content/uploads/2020/05/Informe-Espa%C3%B1a-2019_1.pdf

Holm, U. (2012). Teilnehmerorientierung als didaktisches Prinzip der Erwachsenenbildung - aktuelle Bedeutungsfacetten. *In Deutsches Institut Für Erwachsenenbildung*. Retrieved from: <https://www.die-bonn.de/doks/2012-teilnehmerorientierung-01.pdf>

Jolly, D. (2015). Independent Living Manual. *In European Network on Independent Living*. Retrieved from: <https://enil.eu/wp-content/uploads/2022/03/Independent-Living-Manual-FINAL.pdf>

McMorrine, J. (2017). Digital participation amongst people with disabilities: Barriers that need to be overcome to increase digital participation. *In People Know How*. Edinburgh Napier University. Retrieved from: <https://peopleknowhow.org/wp-content/uploads/2017/12/Digital-Participation-Amongst-people-with-Disabilities.pdf>

National Disability Authority. (2021). A Review of Disabled Persons' Organisations and their Participation in Implementing and Monitoring UNCRPD. *In Irish National Disability Authority*. Retrieved from: <https://nda.ie/publications/a-review-of-disabled-persons-organisations-and-their-participation-in-implementing-and-monitoring-uncrpd>

Statistisches Bundesamt (Destatis). (2020). Bildungsstand der Bevölkerung - Ergebnisse des Mikrozensus 2019. *In Statistisches Bundesamt*. German Federal Statistics Office. Retrieved from: <https://www.destatis.de/DE/Themen/Gesellschaft-Umwelt/Bildung-Forschung-Kultur/Bildungsstand/Publikationen/Downloads-Bildungsstand/bildungsstand-bevoelkerung-5210002197004.html>

ALL IN

"Az Európai Bizottság támogatása a kiadvány elkészítéséhez nem jelenti a tartalom jóváhagyását, amely csak a szerzők nézeteit tükrözi, és a Bizottság nem tehető felelőssé a kiadványban található információk bármilyen felhasználásáért." Projektszám: 2020-1-DE02-KA204-007525